

รายงานการวิจัย

ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต
ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

โดย

นายนพคุณ	ศิริวรรณ
นายदनัย	ดิษยบุตร
นายสมจิตต์	กล้ากลิ่น
นางวันทนี	โชติสกุล
นางศศิธร	จารุสมบัติ

โครงการวิจัยของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีงบประมาณ 2540

ISBN 974-622-083-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัย

ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต
ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

โครงการวิจัยของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

RC#

S

562.5

7451

Ph. 2

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีงบประมาณ 2540

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....29422

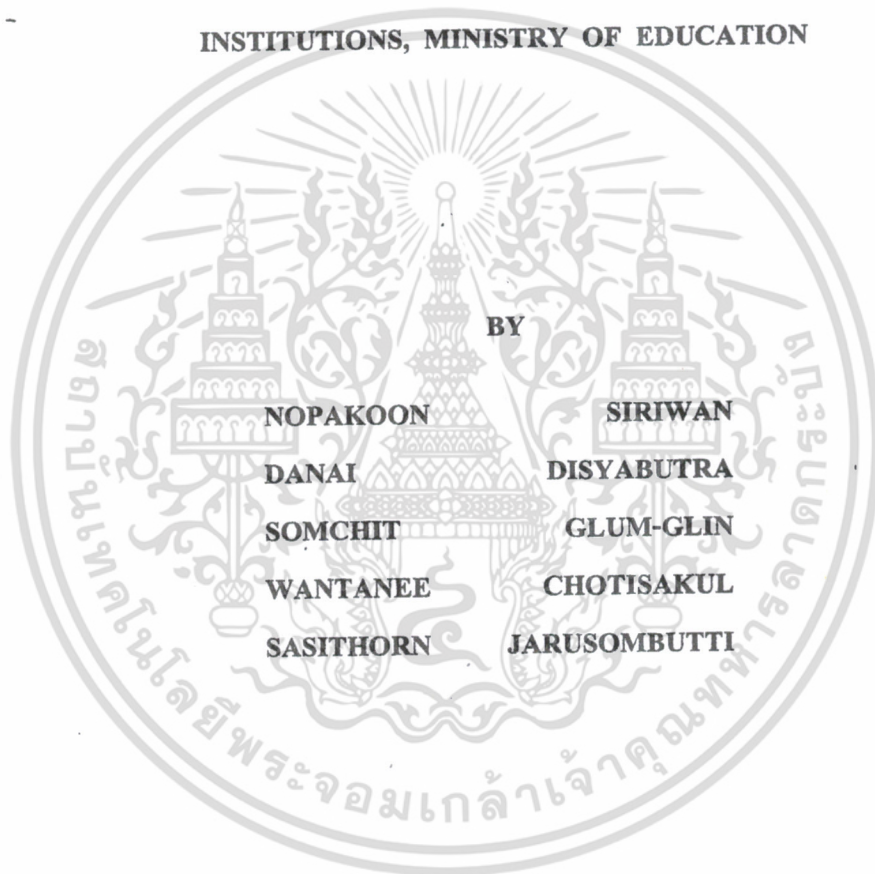
วัน, เดือน, ปี..... 12.7.2540

ISBN 974-622-083-7

สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

RESEARCH REPORT

DESIRED SCHOOL DEMONSTRATION FARM DEVELOPMENT AS PERCEIVED
BY TEACHERS WHO ARE RESPONSIBLE FOR SCHOOL DEMONSTRATION
FARM MANAGER OF THE VOCATIONAL AND TECHNICAL
AGRICULTURE LEVELS IN THE EDUCATIONAL
INSTITUTIONS, MINISTRY OF EDUCATION

DEPARTMENT OF AGRICULTURAL EDUCATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

1997

ISBN 974-622-083-7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการวิจัย : ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

คณะผู้ดำเนินการวิจัย : นายนพคุณ ศิริวรรณ
นายคณัย ดิษยบุตร
นายสมจิตต์ กล้ากลิ่น
นางวันทนี โชติสกุล
นางศศิธร จารุสมบัติ

หน่วยงาน : ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีงบประมาณ : 2540

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต สถานภาพฟาร์มสาธิต สำนวณความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตและวิเคราะห์ความต้องการพัฒนา ฟาร์มสาธิต ของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค ศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางเสนอต่อสถาบันหรือหน่วยงาน ที่จัดการศึกษาเกษตรหรือการฝึกหัดครูเกษตร

ประชากรคือ ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและ เทคนิคศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก่ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัย เกษตรกรรมและเทคโนโลยี 47 แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ 5 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลัก สูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาเกษตรกรรม 25 แห่ง และวิทยาเขตและคณะเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 10 แห่ง รวมทั้งสิ้น 87 แห่ง จำนวนฟาร์มสาธิตในแต่ละแห่งอยู่ใน ครอบงำของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นจำนวนประชากรจึงเป็นครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ตามจำนวนที่สถานศึกษาตอบแบบสอบถามกลับมา โครงการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาทั้งสิ้น 690 ชุด จำนวน 690 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คน วิเคราะห์และประมวลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเรียงลำดับความสำคัญ

ผลการวิจัย

ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี สมรสแล้ว มีอายุราชการ และประสบการณ์การสอนระหว่าง 11 - 20 ปี ดำรงตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด มีเงินเดือนระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท และไม่มีเงินประจำตำแหน่งหรือเงินรายได้พิเศษ

ในด้านการศึกษาลูกศิษย์ปริญญาตรี สาขาวิชาเอก ได้แก่ สัตวศาสตร์ พืชศาสตร์ วิทยาศาสตร์เกษตรและครุศาสตร์เกษตร พักอาศัยอยู่บ้านพักครูมากที่สุด ด้านการสอนจำนวนมาก กว่าครึ่งของทั้งหมดสอนระหว่าง 11 - 20 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ไม่มีคาบสอนนอกเวลาราชการ และเกือบครึ่งของทั้งหมดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ นอก นั้นสอนระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและในระดับปริญญาตรี นอกจากควบคุมฟาร์มสาธิตและ ทำการสอนแล้วยังได้รับมอบหมายให้ควบคุมงานฟาร์มอื่นๆ ร่วมกับครู - อาจารย์อื่นๆ อีก และ ส่วนหนึ่งต้องทำงานด้านบริหารด้วย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่คาดหวังจะทำการ สอนในสถานศึกษาเดิมต่อไป แต่มีบางส่วนคิดย้ายไปสอนที่อื่นและต้องการเปลี่ยนอาชีพ

ในด้านการได้รับการฝึกอบรมงานฟาร์มปรากฏว่าส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรม มาก่อน มีเพียงจำนวนหนึ่งในสามเท่านั้น ที่เคยได้รับการฝึกอบรมและระบุว่าได้นำประโยชน์จาก การฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์มสาธิต และใช้ประโยชน์เพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด

ด้านสภาพฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ปรากฏว่ามีฟาร์มสาธิตจำนวน 19 ชนิด ส่วน ใหญ่จัดให้มีคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงาน และประมาณหนึ่งในสามของจำนวน ฟาร์มสาธิต จัดโดยมีผู้จัดการรับผิดชอบเพียงคนเดียว ด้านสภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วย สนับสนุนการทำฟาร์มสาธิต ครู - อาจารย์ได้ระบุว่า มีความพร้อมเพียงระดับปานกลางเท่านั้น

ด้านความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ครู - อาจารย์ผู้ควบคุม ได้ระบุเหตุ ผลที่ต้องการพัฒนา ในระดับมากที่สุดทุกรายการ พร้อมทั้งได้ระบุความต้องการพัฒนาความรู้ความ สามารถในด้านจัดการฟาร์มสาธิต ในระดับมาก 8 ลักษณะ และระบุปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์ม สาธิต ในระดับมากอีก 8 ปัจจัย รวมทั้งได้ระบุความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสาธิตระดับ มาก อีก 8 ปัจจัย นอกจากนั้นยังได้เสนอแนะสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิต เพิ่มเติมอีกถึง 10 ด้าน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษา ระหว่างครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต 4 กลุ่ม คือ กลุ่มครู - อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กลุ่มครู - อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ กลุ่มครู - อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา และกลุ่มครู - อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปรากฏว่าในภาพรวมแล้ว มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมาก มีเฉพาะบางเรื่องในรายละเอียดที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อย

การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการพัฒนางานฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู - อาจารย์ทั้ง 4 กลุ่ม ปรากฏว่าในภาพรวมแล้ว ไม่มีความแตกต่างกัน มีเฉพาะบางเรื่องในรายละเอียดที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย คือ 1) เสนอแนะต่อกรมเจ้าสังกัดและสถานศึกษาที่มีฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาส่งเสริมสนับสนุนให้จัดเงินประจำตำแหน่งหรือเงินตอบแทนพิเศษ เพื่อให้เป็นขวัญกำลังใจแก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมหรือการไปดูงาน การประชุมสัมมนา ในด้านการทำฟาร์ม ควรจัดสรรเงินงบประมาณหรือเงินทุน และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยสำคัญในการทำฟาร์มสาธิตให้มากที่สุด และควรมีการส่งเสริมขยายผลการจัดฟาร์มสาธิตให้มีจำนวนมากขึ้น 2) เสนอแนะต่อครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ให้ความสนใจและตื่นตัวพัฒนาตนด้านความรู้และประสบการณ์ในการทำฟาร์มสาธิต โดยวิธีการเข้ารับการฝึกอบรมโดยการดูงานเข้าร่วมประชุมสัมมนา ศึกษาต่อ หรือด้วยวิธีการอื่นๆ เป็นประจำ 3) เสนอแนะต่อสถาบันการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัย หน่วยงานด้านเทคโนโลยีการเกษตรต่างๆ รวมถึงภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ควรร่วมมือประสานงานกันกับกรมเจ้าสังกัด หรือ สถานศึกษาที่จัดฟาร์มสาธิต โดยจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้โอกาสแก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ศึกษาต่อ หรือเข้าฝึกอบรมหรือเข้าร่วมสัมมนา เพื่อเป็นการบริการพัฒนางานฟาร์มในสถานศึกษาให้พัฒนายิ่งขึ้นต่อไป

Research Title : Desired School Demonstration Farm Development as Perceived by Teachers Who are Responsible for School Demonstration Farm Manager of The Vocational and Technical Agriculture Levels in the Education Institutions, Ministry of Education.

Researchers :

Dr.Nopakoon	Siriwan	Chief of the Party
Dr.Danai	Disyabutra	member
Mr.Somchit	Glum-Glin	member
Mrs.Wantanee	Chotisakul	member
Mrs.Sasithorn	Jarusombutti	member

Department : Agricultural Education, Faculty of Industrial Education,
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang.

Year : 1997

ABSTRACT

The research aimed at studying status quo, school demonstration farm conditions, surving the needs for school demonstration farm development and comparisons of the needs for school demonstration farm development among the teachers's groups who were, responsible for school demonstration farm manager in the educational institutions offering vocational agriculture and technical agriculture levels, Ministry of Education.

All of teachers who were responsible for school demonstration farm manager of 87 educational institutions offering vocational agriculture and technical agriculture levels under the Ministry of Education which consisted of 47 agricultural and Technological colleges, 5 vocational training colleges, 25 secondary schools which offered vocational agriculture courses, and 10 campuses of Rajamongala Institute of Technology throughout the country were the population of the study. The consideration of being school demonstration farm managers were judged by school administrators and using all of them

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งาน^{IV}เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

as the respondents. There were 690 respondents in the study. The data were gathered through a structured questionnaire, and were analyzed by frequency counts, means, standard deviation, percentage, range, and rank by using program computer SPSS.

Results of the research

The majority of respondents were male, 31-40 years old, already married and having 11-20 years of teaching experience, most of them held instructor position and receiving 10,000-15,000 Bahts for their monthly salary without extra income. Most of them obtained bachelor degree qualification with majoring in animal science, plant science, agriculture science and agricultural education. They lived on campus in the teachers' houses. More than half of them taught 11-20 periods per week and most of them had no teaching period out of office hours. Almost half of them taught in the vocational agriculture level or high school level, while the others taught at technical and bachelor degree levels. Besides teaching and being farm managers, they also were assigned to work on managerial farm activities with other teachers or being assigned on administrative works. Most of them expected that in the future they intended to teach at the same school while some of them intended to move to the new school or changing their occupation.

Most of them had never trained on farming experience. Only one third of them indicated to have training on farming experience and they also pointed out that training made them benefit and being able to bring those benefit for use in farming and teaching at the most.

For the school demonstration farm conditions, there were 19 kinds of farm, most of farms had the farming committee responsible for managerial operation, and about one third of farms were responsible by one manger operation. Most of teachers indicated that all the readiness of factors promoting for farming operation were only at the moderate level.

For the needs for developing the school demonstration farms, the teachers indicated their needs at the much level of all items and they also pointed out their 8 needs for developing themselves on knowledge and abilities on farm operation, moreover,

they showed the 8 factors affecting farming development including their 8 needs of the readiness of factors promoting for farming operation. All of these needs which they signified were at the much level. They also gave 10 suggestions which were important and necessary to school demonstration farm development, too.

The comparisons among 4 groups of teachers, 1) teachers of agricultural and technological college group, 2) teachers of vocational training college group, 3) teachers of secondary school group and 4) teachers of Rajamonagala Institute of Technology group, concerning with the readiness of factors promoting for farming operation, there were not shown much differences among those 4 teachers' groups but there were some little differences in some small items.

To compare among 4 groups of teachers concerning with the teachers' needs for developing the school demonstration farm, there were not shown much differences among those 4 teachers' groups but there were shown some little differences in some small items.

The results of research brought about for the following suggestions : 1) The departments or educational Institutions which offer vocational agriculture and technical agriculture levels should consider teachers who are responsible for school demonstration farm-mangers to receive extra payment for their responsibilities of school demonstration farm manager position, it is a morale support for their working hard and there should be promoting teachers to have training on farming for developing their managerial farming abilities, promoting more various kinds of school demonstration farms as well as providing more supporting on the readiness of factors promoting for farming operation at the most level. 2) The higher educational institutions and universities or agricultural technological agencies including the Department of Agricultural Education, Faculty of Industrial Education King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang should cooperate with the departments or educational institutions which offer vocational agriculture and technical agriculture levels for providing graduate studies in order to upgrading teachers who are responsible for farm managers. Providing opportunities for those teacher coming to study or training or attending seminars for improving their farming abilities are recommended.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำเร็จได้เพราะคณะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากหลายฝ่ายที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะบุคคลทุกระดับในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม ได้ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัย

คณะผู้บริหารของกรมต่างๆ ที่รับผิดชอบจัดการด้านฟาร์มสาธิต ได้แก่กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และกรมสามัญศึกษา ทั้งผู้บริหารในระดับหน่วยงานส่วนกลาง และสถานศึกษาต่างๆ รวมทั้งข้าราชการทุกระดับ ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน เป็นผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลสามารถดำเนินไปได้เป็นอย่างดี

คณะครู - อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรและเป็นผู้รับผิดชอบงานฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตเกษตรและคณะเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยการอาชีพ วิทยาลัยประมง และโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เปิดสอนวิชาเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามอย่างดี และสมบูรณ์ยิ่ง เป็นที่ซาบซึ้งในน้ำใจอย่างแท้จริง

ผู้ช่วยงานด้านการวิจัย ติดต่อประสานงาน ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนร่วมมือมาโดยตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนงานเสร็จเรียบร้อย คือ นายวรพร สังเนตร นายทศพล รวมนิมพิล นายปรียศ สิทธิสรวง นายรัชชัย สุขเกษม นายพรสนองชาติ นางสาวพนมพร คุณหพันธ์ นางสาวระกา สิริสันติสัมฤทธิ์ นายวีระเดช ประดับทอง และ นางสาวเจริญศรี วุฒากุล

คณะผู้ดำเนินการวิจัย มีความซาบซึ้งและขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวมาทั้งหมด ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้วิจัย

ตุลาคม 2540

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VII
สารบัญ.....	VIII
สารบัญตาราง.....	X
บทที่	
1 บทนำ.....	1
/ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
/ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
/ ขอบเขตของการวิจัย.....	3
/ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
/ ค่าสำคัญของการวิจัย.....	4
/ หน่วยงานที่ทำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	5
/ นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
/ ความหมายและความสำคัญของงานฟาร์ม.....	7
/ งานฟาร์ม คือ ระบบของการเรียนการสอน.....	9
/ วัตถุประสงค์ในการจัดงานฟาร์มในสถานศึกษาเกษตร.....	11
/ ประเภทของงานฟาร์มในสถานศึกษาเกษตร.....	11
/ ระบบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์มสถานศึกษา.....	14
/ การจัดการศึกษาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.....	17
/ การจัดการศึกษาเกษตรในกรมอาชีวศึกษา.....	18
/ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
/ เชิงอรรถ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
/ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36

VIII

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล.....	38
4 ผลการวิจัย.....	40
ก. สถานภาพทั่วไปของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ที่ตอบแบบสอบถาม.....	40
ข. สถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	49
ค. ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	57
ง. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วย สนับสนุน การทำฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	69
จ. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ตามความคิดเห็น ของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ.....	80
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	95
ขอบเขตการวิจัย.....	95
วิธีดำเนินการวิจัย.....	96
สรุปผลการวิจัย.....	97
การอภิปรายผลการวิจัย.....	104
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	120

แบบฟอร์มขอยืมทรัพยากรสารสนเทศใช้ภายในห้องสมุด

ฝ่ายบริการสารสนเทศ สำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

วัน-เดือน-ปี : 14-7-59 ชื่อ-สกุล : ชัยวัฒน์ / ดุสิต / เลขประจำตัว : 5105054

สถานภาพ : () อาจารย์ () ข้าราชการ / พนักงาน (✓) นักศึกษา ป.ตรี () นักศึกษา ป.โท

() บุคลากรนอก () อื่น ๆ (โปรดระบุ)

สังกัดคณะ / : (✓) วิศวกรรมศาสตร์ () เทคโนโลยีการเกษตร () เทคโนโลยีสารสนเทศ () วิทยาศาสตร์

หน่วยงาน : () วิศวกรรมศาสตร์ () สถาบันวิทยลัย () บัณฑิตวิทยาลัย

() อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ทรัพยากรสารสนเทศที่ขอยืม

() วิทยานิพนธ์ () วิทยานิพนธ์

ชื่อเรื่อง : (1) ... (2) ... (3) ...

(2)

(3)

เลขทะเบียน : (1) ISBN 974-622-629-7

(2)

(3)

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ 19
2	แสดงโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาเกษตรกรรม 21
3	แสดงจำนวนสถานศึกษาและจำนวนครู - อาจารย์ที่ควบคุมฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 37
4	แสดงสถานภาพทั่วไปของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 40
5	แสดงสถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค ศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 49
6	แสดงสภาพความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน การทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของ ครู - อาจารย์ ระดับอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 53
7	แสดงความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 57
8	แสดงข้อเสนอแนะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนา ฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 64
9	แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัย ที่ช่วยสนับสนุน การทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 69
10	แสดงการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต ของสถานศึกษาตาม ความคิดเห็น ของครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและ เทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

เนื่องจากพื้นฐานของประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศประมาณร้อยละ 67 ประกอบอาชีพทางการเกษตร อีกทั้งผลผลิตและผลิตภัณฑ์การเกษตรยังเป็นรายได้หลักและเป็นฐานเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งของประเทศ ดังนั้นการจัดการศึกษาด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษาเกษตรของประเทศจึงเป็นบทบาทที่จำเป็นและสำคัญยิ่ง ซึ่งปัจจัยการเรียนการสอนที่จัดให้แก่เยาวชนที่ไปประกอบอาชีพเกษตรอย่างแท้จริงนั้น เป็นการจัดการเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ในสภาพงานอาชีพเกษตรปัจจุบันจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่างานธุรกิจเกษตรหรืองานฟาร์มจะดำเนินไปได้ดีและมีประสิทธิภาพ เกษตรกรหรือผู้ดำเนินการจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เครื่องมือ อุปกรณ์ ความรู้ทางชีวภาคและกายภาค ตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ รู้จัดใช้แรงงาน มีการจัดการที่ดี และต้องรู้จักการตัดสินใจอย่างถูกต้อง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้อาศัยการเรียนรู้และได้เห็นตัวอย่างที่ถูกต้อง โดยทางสถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษาต้องเตรียมสภาพต่างๆ เหล่านี้ให้แก่ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ทั้งสิ้น

งานฟาร์มในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ถือได้ว่าเป็นความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะงานฟาร์มคือกิจกรรมทั้งหลายทั้งหมดที่จัดทำในฟาร์ม ทำให้ฟาร์มดำเนินไปได้ ไม่ว่ากิจกรรมดังกล่าวจะเป็นงานฟาร์มโดยตรงหรือเป็นงานฟาร์มที่ทำนอกฟาร์ม ล้วนเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าทางการศึกษา โดยปกติแล้วความหมายของฟาร์มที่สถานศึกษาจัดขึ้นเปรียบเสมือนชุดหรืออนุกรมของแผนงานที่วางไว้อย่างประณีตบรรจง มีการจัดระบบและคัดเลือกกิจกรรมต่างๆ ที่มีคุณค่าทางการศึกษา ซึ่งกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ ที่จัดไว้นั้นจัดทำโดยโดยนักศึกษาภายใต้การนิเทศของสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพดังนั้นก็กล่าวได้ว่า งานฟาร์มในสถานศึกษาคือมวลประสบการณ์ทางด้านอาชีพเกษตรที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนอย่างเพียงพอ ที่จะออกไปสู่โลกของอาชีพเกษตรที่สมบูรณ์นั่นเอง สถานศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรระดับเทคนิคเกษตร จึงต้องมีการวางแผนงานในเรื่องการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องประสบการณ์ของประสบการณ์งานฟาร์มที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรือตามที่ตลาดแรงงานเกษตรต้องการ ไว้อย่างพร้อมมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเกษตรนั้น ได้มีสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจัดดำเนินการอยู่จำนวนมากได้แก่ ในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยการอาชีพและวิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยาเขตที่มีการจัดการศึกษาเกษตร สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลและโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวนมาก สถานศึกษาต่างๆเหล่านี้มีกระจายอยู่ทั่วประเทศ และจำเป็นที่สถานศึกษาเหล่านี้ต้องมีฟาร์ม และมีฟาร์มของสถานศึกษาที่เรียกว่า ฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร เนื่องจากว่างานฟาร์มนี้เปรียบเสมือนกุญแจสุดยอดที่ไขไปสู่ประตูชัยแห่งความสำเร็จของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเกษตร และเทคนิคศึกษา ประกอบกับมีงานศึกษาค้นคว้าวิจัยในด้านนี้น้อยมาก และยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าทางนี้โดยตรง ในภาวะการณ์ของโลกปัจจุบัน จึงเห็นสมควรได้มีการศึกษาวิจัยความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ทางด้านการพัฒนางานฟาร์มของสถานศึกษา และเพื่อจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรด้านครู-อาจารย์เกษตร ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. เพื่อศึกษาสถานภาพฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเกษตร ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อสำรวจความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
4. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการและพัฒนาฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเสนอให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดหรือพัฒนาหลักสูตรด้านการศึกษาเกษตรและฝึกหัดครูเกษตร แก่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และหน่วยงานอื่นๆ ที่สนใจ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสถานภาพของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา และสถานภาพฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา สืบหาความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา จากครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของครู-อาจารย์สถานศึกษาสังกัดต่างๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการจัดการและพัฒนาฟาร์มสาธิต ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดและพัฒนาหลักสูตรด้านการศึกษาดูงาน และการฝึกหัดครูเกษตรแก่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สำหรับการใช้ได้กำหนดจำกัดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมดูแลรับผิดชอบงานฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีต่างๆ วิทยาลัยประมงและวิทยาลัยการอาชีพต่างๆ สังกัดกรมอาชีวศึกษา วิทยาเขตเกษตรและคณะเกษตรศาสตร์ สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาที่เปิดทำการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพประเภทวิชาเกษตรกรรม โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรต้น คือ สถานภาพทั่วไปของครูอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้แก่ สังกัดหน่วยงาน เพศ อายุ สถานภาพสมรส อายุราชการ ประสบการณ์สอนวิชาเกษตร เงินเดือนและเงินรายได้ ระดับการศึกษา ที่พักอาศัยปัจจุบัน จำนวนชั่วโมงหรือคาบที่สอนในและนอกเวลาราชการ วิชาที่สอน หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การได้รับ การได้รับฝึกอบรมด้านฟาร์ม

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร และรับผิดชอบงานทางด้านงานฟาร์ม สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ได้ทราบถึงสถานภาพของฟาร์มสาริตของสถานศึกษา และความต้องการพัฒนาฟาร์มสาริตของสถานศึกษาที่ครู-อาจารย์เกษตรที่รับผิดชอบว่ามีสภาพและแนวทางอย่างไร ผลการวิจัยที่ได้รับนี้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบริหารและการจัดการหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพัฒนาบุคลากร และการจัดสรรงบประมาณ เพื่อการจัดการฟาร์มสาริตของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่

ผลการวิจัยนี้ทางภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หรือหน่วยราชการ/มหาวิทยาลัย ที่จัดการศึกษาเกษตร สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน พัฒนาบุคลากร ให้ตรงตามความต้องการของสถานศึกษาที่จัดการฟาร์มสาริต ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นอย่างดี

ค่าสำคัญของการวิจัย

การวิจัยจะมีค่าสำคัญอย่างยิ่งในการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเกษตร ผลการวิจัยนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพเกษตรระดับกลางและระดับเทคนิค ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ใช้เป็นแนวทางให้แก่กระทรวงศึกษาธิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมสามัญศึกษา และนักบริหารด้านการศึกษาเกษตร ได้ใช้ผลการวิจัยนี้เป็นตัวกำหนดลักษณะงานฟาร์มสาริต สำหรับทางสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาเกษตรดำเนินการได้เป็นอย่างดี ลักษณะงานวิจัยงานฟาร์มในสถานศึกษาแบบนี้มีการวิจัยน้อยมาก และที่มีอยู่บ้างก็เป็นข้อมูลการวิจัยที่ไม่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและแบบแผนงานอาชีพในสมัยปัจจุบัน ผลการวิจัยนี้จะเป็นตัวชี้ให้เห็นแนวทางในการแก้ไขและการดำเนินงานฟาร์มสาริตของสถานศึกษาได้ตรงตามจุดประสงค์ ตรงประเด็นในสภาวะการณ์ปัจจุบันได้ดีที่สุด

หน่วยงานที่นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรทั้งปริญญาตรี - โท - เอก และฝึกอบรมและสอนได้ทุกระดับปริญญา
2. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการทุกแห่งที่จัดการศึกษาด้านการศึกษาเกษตร สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์พัฒนาหลักสูตรด้านการเกษตรและพัฒนาบุคลากรได้
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตที่เปิดสอนวิชาชีพเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาชีพเกษตรทุกแห่งทั่วประเทศ สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงงานฟาร์มได้
4. ผู้สนใจและหน่วยงานทุกแห่ง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

นิยามศัพท์

ฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา หมายถึง ฟาร์มของโรงเรียนหรือวิทยาลัยจัดดำเนินการโดยตรง เพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกหัดประสบการณ์การทำฟาร์มสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษา หรือใช้เป็นแหล่งแสดงวิธีการทำฟาร์มที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นฟาร์มที่สถานศึกษาเป็นเจ้าของโดยตรง นักเรียนหรือนักศึกษามีส่วนร่วมเพียงเพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกหัดทักษะ ประสบการณ์หรือความรู้เท่านั้น เช่น ฟาร์มโคนม ฟาร์มเห็ด ฟาร์มไก่ไข่ เป็นต้น ฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่จัดสำหรับการเรียนการสอนงานอาชีพเกษตรระดับอาชีวศึกษาและระดับเทคนิคศึกษา

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต หมายถึง ครูหรืออาจารย์ผู้ทำการควบคุมดูแลรับผิดชอบการดำเนินการฟาร์มสาธิต เพื่อให้ฟาร์มสาธิตสามารถดำเนินการไปได้ดีบรรลุวัตถุประสงค์ในด้านเป็นแหล่งประสบการณ์การทำฟาร์มสำหรับนักเรียนหรือนักศึกษาหรือประชาชน ผู้สนใจ และสามารถใช้เป็นแหล่งฝึกหัดทักษะ ประสบการณ์ และความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจได้เป็นอย่างดี

ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา หมายถึง ความต้องการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีความเจริญก้าวหน้าในการจัดทำหรือดำเนินการด้านฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านพื้นที่ ที่ดิน แหล่งน้ำ ชลประทาน อาคาร โรงเรียน เครื่องมืออุปกรณ์ พันธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ บุคลากรและแรงงาน ความร่วมมือช่วยเหลือส่งเสริม สนับสนุน เงินทุนงบประมาณ การตลาดและการจำหน่าย เป็นต้น

สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หมายถึง โรงเรียนหรือวิทยาลัย วิทยาเขต สถาบันการศึกษา ที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระดับ อาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยการอาชีพ และวิทยาลัยการประมง สังกัดกรมอาชีวศึกษา คณะเกษตรศาสตร์และวิทยาเขตที่เปิดสอนวิชาชีพเกษตร สังกัดสถาบัน เทคโนโลยีราชมงคล เป็นต้น

อาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา หมายถึง การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและ ระดับที่สูงกว่าแต่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งสร้างบุคลากรให้สู่อาชีพ หลักสูตรที่ใช้ในการศึกษาระดับนี้ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตร ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของงานฟาร์ม

ในประเทศเกษตรกรรม คำว่าการเกษตรหรือเกษตรกรรม (Agriculture) และคำว่าการทำงานฟาร์ม (Farming) นั้น โดยทั่วไปมักจะเข้าใจกันว่าเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน คือ การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งความหมายดังกล่าวทำให้เกิดแนวคิดค่อนข้างจำกัด ไม่มีการคิดอะไรต่อไป ทั้งนี้เพราะตามความจริงแล้วการเกษตรหรือการทำงานฟาร์มนั้นมีปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมมากมาย ซึ่งล้วนแต่มีความสำคัญในด้านการผลิตอาหารของมนุษย์เราทั้งสิ้น

หากพิจารณาเกี่ยวกับหลักในการทำงานฟาร์มแล้ว จะพบได้ว่า ตามปกติแล้วการทำงานฟาร์มนั้นยึดหลักธรรมชาติ (Nature) เป็นหลักสำคัญและมนุษย์เป็นผู้ช่วย (Helper) โดยมนุษย์จะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะดำเนินกิจการฟาร์มอย่างไร จะคิดแปลงปรับปรุงสิ่งแวดล้อมอย่างไร ดังนั้นจะเห็นว่ามนุษย์เป็นผู้ตัดสินใจในการปรับปรุงธรรมชาติ เพื่อให้ผลผลิตที่ดีที่สุด และจากการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงระบบธรรมชาติให้เป็นระบบที่เหมาะสม ทำให้สามารถผลิตผลผลิตที่ต้องการได้ ระบบงานฟาร์มที่มนุษย์ทำขึ้นนี้ (The man-made system) จึงเป็นการลอกเลียนแบบธรรมชาติ ซึ่งต้องการปัจจัยทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด

ในการทำงานฟาร์มปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนจากการทำงานฟาร์มแบบเดิม ๆ ไปมาก กล่าวคือ 1) ปัจจุบันเกษตรกรได้เปลี่ยนทัศนคติจากทำฟาร์มเพื่อยังชีพมาเป็นการทำงานฟาร์มเพื่อการค้า 2) เกษตรกรปัจจุบันได้มีความสนใจและยอมรับวิทยาการสมัยใหม่ (Technology) โดยเฉพาะเทคโนโลยีทางด้านวิทยาศาสตร์การเกษตรนำมาใช้ในการทำงานฟาร์มมากขึ้น และ 3) เกษตรกรได้มีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายวัตถุประสงค์ในการทำงานฟาร์มให้สูงขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมุ่งหมายเพิ่มกำไร เพิ่มรายได้ เพิ่มมาตรฐานและคุณภาพสินค้าเกษตรมากขึ้น³

ความสำคัญของหน่วยธุรกิจงานฟาร์มในปัจจุบันก็คือ 1) เป็นหน่วยที่ครอบครองการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น ที่ดิน แรงงาน และทุนมากกว่าหน่วยธุรกิจหรือองค์กรอื่น ๆ 2) เป็นแหล่งผลิตอาหาร เครื่องนุ่งห่มที่สำคัญที่สุดของประชากรในประเทศ 3) ผลผลิตจากฟาร์มนำรายได้เงินตราต่างประเทศและช่วยผ่อนคลายนโยบายการขาดดุลการค้าของประเทศ 4) เป็นหน่วยงานที่รองรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แรงงานมากที่สุดช่วยลดปัญหาการว่างงานของประเทศ และ 5) เป็นหน่วยงานที่สร้างความอยู่รอด ความมั่นคง ความมั่งคั่งให้แก่ประเทศได้⁴

ความเปลี่ยนแปลงของมนุษย์โลกในปัจจุบันได้มีมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เกิดความร่วมมือกันของประเทศต่าง ๆ เพื่อความอยู่ดีกินดี และความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยส่วนรวม เช่น กลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APEC หรือ Asia Pacific Economic Corporation) มาตรการการเปิดเสรีทางการค้าภายใต้ข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีและการค้า (GATT หรือ General - Agreement on Tariff and Trade) ซึ่งต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นองค์การค้าของโลก (WTO หรือ World Trade Organization) เขตองค์การค้าเสรีอาเซียน (AFTA หรือ Asian Free Trade Association) เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA หรือ North America Free Trade Association) รวมถึงการรวมตัวของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป (EU หรือ European Union) ที่กำลังจะมีขึ้นต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้การดำเนินการด้านอาชีพเกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาทั้งสิ้น⁵

หากพิจารณาถึงสาระสำคัญของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) จะพบว่า ได้มีการกำหนดปรัชญาของการพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ไว้ดังนี้ “พัฒนาคุณภาพชีวิต ผลิตเพื่อการแข่งขัน สัมพันธ์กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” พร้อมทั้งได้กำหนดเป้าหมายการเจริญเติบโตเฉลี่ยของภาคเกษตรในระหว่าง พ.ศ. 2540 - 2544 ไว้ประมาณ ร้อยละ 2.90 ต่อปี โดยแยกเป็นสาขาพืช ร้อยละ 2.70 ต่อปี สาขาปศุสัตว์ ร้อยละ 2.80 ต่อปี สาขาประมง ร้อยละ 4.00 ต่อปี สาขาป่าไม้ ร้อยละ 7.70 ต่อปี สาขาการบริการและแปรรูปผลิตผลอย่างง่าย ร้อยละ 2.70 ต่อปี⁶

ในด้านวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการเกษตรตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ชัดเจน คือ 1) เพื่อรักษาขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตรในตลาดโลก โดยการพัฒนาการผลิต ปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด 2) เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การพัฒนาจะต้องยั่งยืน ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ 3) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กรเกษตรให้เข้มแข็ง ยกกระดับมาตรฐานให้สูงขึ้นและมีคุณภาพชีวิตที่ดี⁷

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตรของโลกในอนาคตก็คือ 1) ราคาอาหารโลกจะสูงขึ้น เพราะประเทศที่พัฒนาแล้วไม่มีแรงจูงใจในการผลิตอาหารและผลิตสินค้าเกษตร เพราะต้องใช้ต้นทุนสูง ดังนั้นการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรจะลดน้อยลง 2) ประเทศที่กำลังพัฒนาที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์จะได้รับแรงกดดันจากประเทศที่พัฒนาแล้วให้ดำเนินการผลิตอาหารแบบเกษตรยั่งยืน (sustainable agriculture) ดังนั้นจึงผลิตอาหารได้ปริมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้อย และ 3) ประชากรโลกมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาน้อยและยังต้องพึ่งพาอาหารจากประเทศที่พัฒนาแล้วอีกด้วย ดังนั้นอาหารและสินค้าเกษตรของโลกก็ยังคงขาดแคลนต่อไป⁸

จากเหตุผลที่กล่าวมาจึงสามารถคาดคะเนผลของการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมทางการเกษตรของโลกในอนาคตได้ดังนี้คือ 1) โลกต้องเผชิญกับวิกฤตการณ์การขาดแคลนอาหารอีกต่อไป 2) อาหารและเครื่องค้ำเพิ่มราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ 3) ประเทศผู้ผลิตและส่งออกอาหารและสินค้าเกษตรจะขยายมูลค่าการส่งออกและเป็นผู้กำหนดราคาสินค้าเกษตร และ 4) อาหารและสินค้าเกษตรจะกลายเป็นสินค้ายุทธศาสตร์⁹

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เห็นได้ว่า อาชีพการเกษตรปัจจุบันเป็นธุรกิจการเกษตรหรืองานฟาร์มที่มีปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาสัมพันธ์กันมากมาย ผู้ประกอบการจำเป็นต้องจัดการเกี่ยวกับระบบต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งในเรื่องการจัดการด้านเครื่องมืออุปกรณ์ในการทำการเกษตร การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเข้าใจในธรรมชาติวิทยา นิเวศวิทยาของพืชและสัตว์ต่าง ๆ เป็นอย่างดี

การประกอบการอาชีพเกษตรหรือดำเนินธุรกิจเกษตรได้ดีนั้น จำเป็นต้องมีการศึกษาจึงจะสามารถประกอบอาชีพได้สำเร็จ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กระบวนการหรือวิธีการที่จะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้เกษตรกรพัฒนาก็คือ สถาบันการศึกษาเกษตร ช่วยให้การศึกษามีกรอบมโนทัศน์เตรียมการด้านสื่อการเรียนการสอน มีการศึกษาค้นคว้าวิจัย และจัดทำตัวอย่างฟาร์มสาธิต เป็นบริการแก่นักเรียนนักศึกษา หรือผู้สนใจอย่างจริงจัง ซึ่งหมายถึงการจัดการศึกษาเกษตรโดยมีฟาร์มสาธิตนั่นเอง เพื่อความชัดเจนจึงขอนำเรื่องของงานฟาร์มซึ่งเป็นแกนหลักสำคัญในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะด้านอาชีวศึกษาเกษตรมากแล้วเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน

งานฟาร์มคือระบบของการเรียนการสอน

ในการจัดการศึกษาเกษตร เป้าหมายสำคัญคือ ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตร ซึ่งในการประกอบอาชีพเกษตรผู้เรียนควรจะมีการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ทักษะและทักษะ การพัฒนาความรู้และทัศนคติเป็นสิ่งที่เกี่ยวกับการใช้ความคิดสติปัญญาในการพิจารณาวิเคราะห์ ส่วนทางด้านทักษะเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติในการศึกษาเกษตร ควรเน้นการบูรณาการทั้ง 3 ด้านดังกล่าวให้เกิดในตัวผู้เรียน¹⁰ ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล สงวนศรี¹¹ ที่กล่าวว่า การศึกษาเกษตรมุ่งที่จะฝึกอบรมบุคลากรให้มีความสามารถ 3 ประการคือ 1) ความรู้ทางเทคนิคการเกษตร (Technical Knowledge) 2) ทักษะในงานเกษตร (Technical Skills) 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เจตคติที่ดีต่องานเกษตร (Agricultural Attitude) นอกจาก 3 ประการข้างต้นแล้วจะต้องมีความสามารถในการจัดการความรู้ ทักษะ และเจตคติ จึงจะเป็นบุคลากรที่มีความสามารถอย่างแท้จริง¹² การเรียนโดยการปฏิบัติจริงเป็นหัวใจของการเรียนการสอน เพื่อก่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ทางการเกษตรเพิ่มขึ้นจากการเรียนในชั้นเรียน ฟาร์มของสถานศึกษาจึงเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่จะช่วยเพิ่มทักษะและประสบการณ์ให้กับนักเรียน¹³ ซึ่งการสอนภาคปฏิบัติในฟาร์มจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการสอนระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกัน¹⁴

เมื่อกล่าวถึงฟาร์มในสถานศึกษา มีคนให้คำจำกัดความหรือแนวคิดที่แตกต่างกันหลายอย่าง อย่างไรก็ตามในเรื่องแนวความคิดรวบยอดแล้วคงจะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งในที่นี้จะขอนำความคิดและความเข้าใจเกี่ยวกับงานฟาร์มของนักศึกษาเกษตรบางท่านมากล่าว เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดความเข้าใจเป็นพื้นฐานในทางเดียวกัน ดังนี้คือ¹⁵ Deyoe ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับงานฟาร์มว่า งานฟาร์มคือกิจกรรมทั้งหลายทั้งหมดที่จัดทำในฟาร์ม ทำให้ฟาร์มดำเนินไปได้ ไม่ว่ากิจกรรมดังกล่าวนั้นจะเป็นงานฟาร์มโดยตรง หรืองานที่กระทำภายนอกฟาร์มและกิจกรรมการดำเนินงานดังกล่าวนั้นจะเป็นกิจกรรมที่เกิดจากคณะกลุ่มบุคคล หรือนักศึกษาที่เข้ามาเรียนอาชีวศึกษาเกษตร ซึ่งมีผลโดยตรงทำให้เกิดคุณค่าทางการศึกษา และเช่นเดียวกัน Phipps กล่าวว่า งานฟาร์มของอาชีวศึกษาเกษตรต้องประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางการศึกษา ซึ่งดำเนินการโดยผู้เรียนอาชีวศึกษาเกษตรภายใต้การเรียนการสอน และการนิเทศที่มีระบบของครูอาจารย์และผู้ปกครอง ในขณะที่ Santos ให้คำจำกัดความงานฟาร์มของสถานศึกษาไว้ค่อนข้างจะคล้ายคลึงกับ Deyoe และ Phipps ว่า งานฟาร์มในสถานศึกษานั้น เปรียบเสมือนกับชุดหรืออนุกรมของแผนงานที่วางไว้อย่างประณีต บรรจง มีการจัดระบบและคัดเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีคุณค่าทางการศึกษา ซึ่งกิจกรรมและกระบวนการต่าง ๆ ที่จัดไว้ นั้น จัดทำโดยนักศึกษาภายใต้การนิเทศของสถานศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ

นพคุณ ศิริวรรณ¹⁶ ได้จำแนกความหมายของงานฟาร์มได้ 4 ประการ คือ 1) มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในฟาร์ม 2) กิจกรรมต่าง ๆ ล้วนมีคุณค่าทางการศึกษา 3) การจัดกิจกรรมต่างๆ สถานศึกษาเป็นผู้จัดหรือกำหนดขึ้น และ 4) ในการดำเนินการตามกิจกรรมหรืองานต่าง ๆ นั้น ผู้เรียนหรือนักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ในการจัดงานฟาร์มในสถานศึกษาเกษตร

วัตถุประสงค์ในการจัดงานฟาร์มของสถานศึกษาเกษตร ตามหลักสูตรและวิชาที่เรียนมี ดังนี้¹⁷

1. การจัดการฟาร์มในสถานศึกษาเกษตร เพื่อเป็นอุปกรณ์การสอน โดยมุ่งเน้นทักษะพื้นฐานในแต่ละวิชา โดยให้เกิดการต่อเนื่องในกระบวนการผลิตให้มากที่สุด โดยไม่คำนึงว่าผลที่ได้ออกมาเป็นบวกรหรือลบ
2. การจัดงานฟาร์มในสถานศึกษาเกษตรเพื่อเป็นแหล่งทดลองปฏิบัติ เพราะกิจกรรมบางอย่างนั้นอาจไม่เหมาะสมสำหรับช่วงระยะเวลาที่เรียนวิชาชีพอยู่
3. เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติงานภายใต้สถานศึกษาเกษตร
4. เพื่อให้ให้นักเรียนนักศึกษาได้ทำปัญหาพิเศษเพื่อใช้ในการวิเคราะห์วิจัยต่อไป

ประเภทของงานฟาร์มในสถานศึกษาเกษตร

นพคุณ ศิริวรรณ¹⁸ ได้แบ่งงานฟาร์มในสถานศึกษาเกษตรออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. โครงการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา (The School or College Demonstration Farm) ลักษณะฟาร์มหรือโครงการดังกล่าวเรียกกันทั่ว ๆ ไปว่า ฟาร์มโรงเรียนหรือฟาร์มวิทยาลัย มีลักษณะเป็นงานฟาร์มที่สถานศึกษาเป็นเจ้าของโดยตรง การจัดการดำเนินการทั้งหมด นักเรียนมีส่วนร่วมในงานฟาร์ม ก็เพียงเพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกหัดประสบการณ์ทำฟาร์ม นักเรียนจะไม่มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการ หรือร่วมทุน มีส่วนได้เสียใดๆ เลย กิจกรรมทั้งหมดนั้น สถานศึกษาและครูอาจารย์เป็นผู้รับผิดชอบ และการจัดทำดำเนินการเป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษาเป็นหลัก
2. โครงการทดลองของนักเรียนนักศึกษา (Student Experimental Project) ลักษณะของโครงการทดลองของนักเรียนนักศึกษานี้ เป็นโครงการฟาร์มหรืองานปฏิบัติการเกษตรที่นักเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งจัดทำโครงการบนพื้นที่ดินของสถานศึกษา โดยที่สถานศึกษาหรือครูเกษตรเป็นผู้มอบหมายให้นักเรียนไปปฏิบัติหรือฝึกปฏิบัติ ในกรณีนี้ออกจากสถานศึกษาจะเป็นผู้เตรียมที่ดินหรือสถานที่ให้แล้วสถานศึกษาบางแห่ง อาจจะเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ไว้อำนวยความสะดวกให้นักเรียนใช้ฝึกหรือปฏิบัติงานอีกด้วย โดยที่นักเรียนนักศึกษาจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานทั้งหมด ตามที่ครูอาจารย์มอบหมายให้ทำ ตามขั้นตอนที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. โครงการเกษตรภายในการนิเทศ (Supervised Farming Project) โครงการประเภทนี้ในประเทศไทยเรารู้จักกันดีในนามของโครงการเกษตรภายใต้องค์การเกษตรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อ.ก.ท.) ซึ่งเป็นโครงการที่มีการดัดแปลงมาจากโครงการของนักเรียนที่เป็นสมาชิกขององค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งสหรัฐอเมริกา (F.F.A.) เป็นโครงการเกษตรที่ดำเนินการโดยนักเรียนนักศึกษา ซึ่งดำเนินกิจการโครงการฟาร์มที่บ้านของนักเรียนนักศึกษาเอง หรือดำเนินการที่สถานศึกษา ภายใต้การนิเทศของครูเกษตรซึ่งเป็นครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองมีส่วนร่วมด้วย ในแง่ของการลงทุน การให้ความร่วมมือและกำลังใจในการดำเนินกิจการ

เมื่อพิจารณาถึงแต่ละโครงการจะพบว่ามีรูปแบบแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัยที่ทำให้เกิดรูปแบบหรือลักษณะที่แตกต่างกัน ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ได้แก่¹⁹

1. สถานที่ที่ตั้งของสถานศึกษา (location of school sites) การเกษตรนั้น จะต้องมีความเหมาะสมและเหมาะสม การดำเนินการเกษตรอยู่ภายใต้สภาวะของดินฟ้าอากาศและธรรมชาติ รวมทั้งลักษณะความสูงต่ำของพื้นดินจากระดับน้ำทะเล และความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ ขนาดของสถานศึกษาเกษตร ส่วนใหญ่แล้ว เรามุ่งพิจารณาถึงจำนวนพื้นที่ดินที่ทำการเกษตรเป็นหลัก ในประเทศไทยเราหากพิจารณาถึงสถานศึกษา คือ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแล้ว จะพบว่า มีความแตกต่างกันมากในเรื่องที่ตั้งของสถานศึกษา เช่น บางวิทยาลัยตั้งอยู่ไม่ไกลชุมชนหรือตัวเมืองมากนัก ที่ดินก็เป็นดินดีอุดมสมบูรณ์ แต่มีบริเวณจำนวนพื้นที่จำกัด ในขณะที่วิทยาลัยบางแห่งมีพื้นที่มากมาย แต่อยู่ไกลชุมชนและตัวเมือง อีกทั้งคุณภาพของดินค่อนข้างเลวและขาดแคลนน้ำ ความไม่ค่อยจะสมบูรณ์ในเรื่องสถานที่ตั้งและความพร้อมในเรื่องทรัพยากรดินและน้ำ ทำให้เกิดความแตกต่างในด้านการพัฒนาความก้าวหน้าของสถานศึกษา และมาตรการในการกำหนดขอเงินงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการในสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2. การพัฒนาการของท้องถิ่น (development of locality) การพัฒนาการของท้องถิ่นและการพัฒนาการของประเทศนั้น มีผลต่อการพัฒนาการเกษตรโดยตรง ประเทศที่มีการพัฒนาความก้าวหน้ามาก เช่น สหรัฐอเมริกาหรือญี่ปุ่น จะมีงานอาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ในรูปลักษณะความชำนาญเฉพาะอย่างมาก ในขณะที่ประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา ส่วนใหญ่แล้วงานอาชีพมักจะผูกพันอยู่กับงานอาชีพเกษตร และงานอาชีพเกษตรดังกล่าว ก็จะมีสาขางานแยกน้อยกว่างานอาชีพเกษตรในประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งการพัฒนานี้นับได้ว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการกำหนดรูปแบบ หรือแบบอย่างของอาชีพศึกษาเกษตรของประเทศว่า จะจัดไปในรูปแบบใด

3. ความสนใจและความพร้อมของนักเรียน (students, interest and level of readiness) บทบาทของความสนใจของนักเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดในการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษาเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างไรก็ตามเป็นเพียงคำกล่าวอ้าง เพราะตามความเป็นจริงแล้ว เมื่อจัดหรือวางแผน การสอน ครูเป็นผู้กำหนดว่า จะสอนอย่างไร และให้นักเรียนเรียนอะไรมากกว่าที่จะสนใจว่า นักเรียนต้องการเรียนรู้อะไร เนื่องจากแผนการสอนได้ถูกกำหนดแน่นอน โดยครูเป็นผู้กำหนด หรือ กำหนดว่า ต้องใส่สื่อตัวนี้เมื่อเรียนวิชานี้ และใส่แจ็กเก็ตเมื่อเรียนวิชานั้น

สรุปก็คือ ครูหรือโรงเรียนจัดการสอน หรือแผนการสอนให้พร้อม และเหมาะสม กับสิ่งของอุปกรณ์ที่โรงเรียนมีนั่นเอง โดยกำหนดว่า เมื่อจะเรียนกับโรงเรียนนี้ก็ต้องสนใจและมีความพร้อม อย่างนี้เป็นต้น วิธีการเช่นนี้ใช้กันแพร่หลาย ส่วนที่จะจัดตามความสนใจและความพร้อมของนักเรียนก็คงมีบ้าง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น โรงเรียนในประเทศที่เจริญแล้ว

4. ความร่วมมือของผู้ปกครอง (extent of parents' participation) ปัจจุบันนับว่า เป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผันแปรในการทำโครงการฟาร์มของนักเรียนมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานฟาร์มแบบโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ เพราะผู้ปกครองเป็นเจ้าของที่ดิน จะยินยอมหรืออนุญาตให้นักเรียนเข้าไปมีส่วนในการทำงานฟาร์มตามโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศหรือไม่ และผู้ปกครองบางคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตร อาจจะไม่มียุทธินให้ให้นักเรียนทำโครงการฟาร์มดังกล่าวได้ ซึ่งในสถานศึกษาดังกล่าวนี้ สถานศึกษาจำเป็นต้องอนุญาตและเตรียมที่ดินของสถานศึกษาให้นักเรียนได้ทำโครงการฟาร์มภายในโรงเรียน

ดังนั้น งานโครงการฟาร์มในรูปแบบโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ จึงจำเป็นต้องยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลงสถานที่ได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ผู้ปกครองจำเป็นต้องเข้าใจและช่วยเหลือร่วมมือกับสถานศึกษา เพื่อให้ นักเรียนสามารถดำเนินการดังกล่าวได้เป็นผลสำเร็จ

5. พื้นฐานประสบการณ์และความรู้ของนักเรียน (students exploratory experiences) พื้นฐานประสบการณ์และความรู้ของนักเรียน ที่เคยผ่านการเรียนวิชาเกษตรมาบ้างแล้ว ก็เป็น ปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนการสอนงานฟาร์มเช่นกัน กล่าวคือ นักเรียนบางคนหรือบางกลุ่ม ได้เคยเรียนวิชาเกษตรในระดับพื้นฐานมาแล้วในโรงเรียนมัธยมตอนต้น เช่น การเลือกเรียน โปรแกรมเกษตรมา และโรงเรียนมัธยมบางแห่ง ก็สามารถจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีครูเกษตรที่มีความรู้ความสามารถสูงในลักษณะการเช่นนี้ นักเรียนจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับการเกษตรขั้นพื้นฐานเป็นอย่างดี และมีทักษะในการทำโครงการฟาร์มมาแล้ว เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การซ่อมแซมโรงเรือน การปลูกไม้ดอกไม้ประดับ การซ่อมเครื่องมือเกษตรอย่างง่าย ๆ การจดบันทึกโครงการ และการตลาดเกษตรพื้นฐาน เป็นต้น

6. ความร่วมมือของฝ่ายต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเกษตร (cooperative agricultural education) ในการประกอบอาชีพการเกษตร หรืองานฟาร์ม นั้น จะมีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและนักเรียนอาชีวศึกษาเกษตรย่อมมีความต้องการสิ่งใหม่ ๆ และเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รู้ฝึกฝนทักษะเพิ่มขึ้นเสมอ เพื่อจะได้ออกไปประกอบอาชีพ เปลี่ยนสายงานอาชีพ พัฒนาตนเอง ให้เหมาะสมกับอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่แล้วของตนให้ดียิ่งขึ้น

การจัดการศึกษาเพื่อบริการความต้องการดังกล่าว เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องวางแผนขอความร่วมมือจากหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่าย รวมทั้งเป็นผู้จ้างสถานประกอบการ ผู้ชำนาญเฉพาะสาขา ศึกษานิเทศก์ ครูอาจารย์เข้าร่วมกันดำเนินการ เพื่อเพิ่มเติม ปรับปรุง พัฒนางานอาชีพให้ทันสมัยอยู่เสมอ ติดตามความต้องการของตลาดแรงงาน และความก้าวหน้าทางด้านอาชีพของการทำฟาร์มหรือธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตร

ระบบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์มสถานศึกษา

ระบบปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับจัดการฟาร์มเพื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาเกษตรกรรม มีอยู่ 2 ระบบใหญ่ ๆ ซึ่งแต่ละระบบ ยังแยกออกเป็นปัจจัยหรือระบบย่อย ๆ ดังนี้²⁰

1. ระบบปัจจัยภายในสถานศึกษา ระบบย่อย ๆ ภายในสถานศึกษา ที่เป็นระบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระบบงานฟาร์มของสถานศึกษาโดยตรง และมีผลกระทบส่งไปถึงผลสัมฤทธิ์ในด้านการเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติของนักเรียนนักศึกษา ระบบปัจจัยย่อยดังกล่าวนี้ได้แก่

- 1.1 ระบบการสอน
- 1.2 ระบบการจัดการนิเทศงานฟาร์ม
- 1.3 ระบบการบริหารของสถานศึกษาส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม
- 1.4 ระบบการจัดการโครงการฟาร์มของสถานศึกษา

2. ระบบปัจจัยภายนอกสถานศึกษา เป็นระบบงานย่อยที่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อระบบงานฟาร์มของสถานศึกษาและมีอิทธิพลขยายผลกระทบไปถึงนักเรียนในแง่ของการเรียนรู้ ทักษะ และเจตคติที่นักเรียนได้รับเช่นกัน ระบบปัจจัยภายนอกสถานศึกษาประกอบด้วย

- 2.1 ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน
- 2.2 ระบบวัสดุอุปกรณ์ สิ่งของจำเป็นในการทำฟาร์ม
- 2.3 ระบบการตลาดจำหน่ายผลิตผลเกษตร
- 2.4 ระบบของผู้ปกครองของนักเรียน และชุมชนที่ช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมการทำฟาร์มของนักเรียนนักศึกษา

ระบบต่าง ๆ ทั้งระบบภายในและภายนอกของสถานศึกษารวม 8 ระบบที่กล่าวมานั้นล้วนมีความสำคัญต่องานฟาร์มของสถานศึกษา การปฏิบัติงาน รวมทั้งการขยายผลการทำฟาร์มของนักเรียนทั้งสิ้น เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นมากต้องพิจารณาเรื่องระบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่าง ๆ เหล่านี้ ตั้งแต่เริ่มวางแผนกำหนดโครงการฟาร์มของสถานศึกษาและงานโครงการเกษตรของนักเรียนเอง สิ่งทีควรระลึกอยู่เสมอก็คือ ถึงแม้ว่าสถานศึกษาจะมีครูอาจารย์ที่ดี มีแผนการสอนและวิธีสอนที่ดีเยี่ยมขนาดไหนก็ตาม หากว่าระบบอื่น ๆ ไม่ดี หรือไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควรแล้ว โครงการฟาร์มหรือโครงการเกษตรเพื่อการฝึกหัดนักเรียนอาจจะกลับกลายเป็นปัญหา ซึ่งอาจต้องถึงซึ่งการล้มเหลวในที่สุดได้²¹ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยที่ไม่มีระบบ แต่เป็นปัจจัยแกนสำคัญอีกด้วย เช่นตัวของผู้เรียน คือนักเรียนนักศึกษาเองก็มีส่วน จึงขอให้นำปัจจัยและระบบปัจจัยต่าง ๆ มาก่่าวในที่นี้เพื่อให้เห็นความชัดเจนยิ่งขึ้น คือ

1. อายุและสถานภาพของนักเรียน (student's age and civil status) เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า บุคคลที่มีวุฒิภาวะดี มีการตัดสินใจที่ดีและถูกต้องนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุมาก ดังนั้นอายุจึงเป็นเกณฑ์กำหนดวุฒิภาวะในแง่กฎหมายก็ยึดถืออายุเป็นเกณฑ์กำหนดวุฒิภาวะเช่นกัน งานเกษตรโดยทั่วไปถือว่าเป็นงานหนัก หากนักเรียนยังอ่อนวัยหรือร่างกายยังไม่แข็งแรงพอ ย่อมมีผลกระทบต่อการทำงานที่ตราครุฑ และอายุของผู้เรียนหากไม่มาก วุฒิภาวะและการตัดสินใจย่อมไม่ดี

2. ระบบผู้ปกครองและชุมชน ที่มีต่อการปฏิบัติงานฟาร์มของนักเรียนนักศึกษา (parental and community support system) ผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากในการวางแผนการศึกษาให้แก่เด็กเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประกอบอาชีพ เลือกเรียนอาชีพ การกระตุ้นส่งเสริมให้กำลังใจ ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เด็กเรียนหันมาเลือกเรียนเกษตรเพื่อประกอบอาชีพทำฟาร์มก็คือ อาชีพของผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพทำฟาร์มอยู่แล้ว เพราะนักเรียนเหล่านั้นได้เรียนรู้งานฟาร์มมาแล้วจากบ้านของตน

3. ระบบวัสดุอุปกรณ์สิ่งของจำเป็นในการทำฟาร์ม (input supply system) สิ่งของจำเป็น เช่น ที่ดินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินกิจการฟาร์มเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณา เพราะเป็นปัจจัยในการสนับสนุนให้นักเรียนสามารถจัดทำกิจการฟาร์มได้

4. ระบบสินเชื่อหรือแหล่งการเงิน (credit and financial support system) เรื่องของเงินทุนที่จะใช้ในการสนับสนุนสำหรับการทำโครงการ หรืองานฟาร์มเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การขาดเงินทุนเป็นปัญหาที่สำคัญในการจัดการและดำเนินการด้านโครงการงานฟาร์ม

5. ระบบการตลาดผลผลิตการเกษตร (marketing system) ตลาดสินค้าเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดในท้องถิ่นที่สถานศึกษาตั้งอยู่ นับว่ามีความสำคัญต่อการจัดทำโครงการฟาร์มสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะผลผลิตจากการทำโครงการของนักเรียน หรือจากฟาร์มของวิทยาลัยจำเป็นต้องส่งจำหน่าย หากจำหน่ายไม่ได้สิ่งที่ผลิตได้ก็ไร้ผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ระบบการจัดการสอนและการเรียน (instructional and learning laboratory system) การจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งปัจจัยหนึ่ง ในการที่จะทำให้นักเรียนได้รับความชำนาญในงานอย่างแท้จริง ก็โดยการจัดการสอนโดยให้มีการปฏิบัติการณ์ร่วมกันกับการสอน อีกทั้งให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับทฤษฎี ตลอดจนเรื่องอำนวยความสะดวกในการสอน อาชีวเกษตร จะต้องมีการเตรียมและมีความเหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ เพิ่มทักษะ และมีทัศนคติได้ดีและมากที่สุด

7. ระบบการจัดการนิเทศการศึกษา (supervisory system) การสอนงานฟาร์มโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงนั้น นับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการของประสบการณ์ชีวิตจริง นักเรียนจะเรียนได้ดีภายใต้กิจกรรมงานฟาร์มที่เขาทำด้วยตัวของตัวเอง โดยที่ทักษะและประสบการณ์ที่เขาได้รับนั้น ควรที่จะได้รับความช่วยเหลือ แนะนำหรือการให้คำปรึกษาของครู การนิเทศอย่างใกล้ชิดสำหรับโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศจะช่วยให้การดำเนินการของโครงการเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะเริ่มแรกของโครงการ

8. ระบบการจัดการโครงการฟาร์มของสถานศึกษา (project management system) ในการจัดการเรียนการสอนงานฟาร์ม หรือการปฏิบัติงานฟาร์มนั้น ไม่เพียงแต่เป็นกิจกรรมระหว่างนักเรียนกับครูเกษตรเท่านั้น ตามความจริงแล้วต้องมีบุคคลอื่น ๆ เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นครูและผู้บริหารทุกคนในสถานศึกษา รวมทั้งครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ตัวของนักเรียนนักศึกษาเอง ผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ ควรร่วมกันช่วยเหลือนักเรียนให้ดำเนินการวางแผนคัดเลือก เริ่มต้น และดำเนินการโครงการเกษตรไปจนกระทั่งสำเร็จ โดยพยายามให้ได้ฝึกหัดเรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการจัดทำโครงการที่สมบูรณ์ โดยที่บุคคลเหล่านั้นควรแสดงบทบาทในลักษณะผู้ประสานงาน เขาจะไม่สามารถจัดทำงานนี้ให้สำเร็จด้วยตัวเขาคนเดียว เขาต้องการความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนจากทุกฝ่าย

9. ระบบบริหารสถานศึกษาในสวนที่สนับสนุนงานฟาร์ม (administrative support system) ระบบการบริหารสถานศึกษา มีส่วนกระทบโดยตรงต่อการกำหนดนโยบาย และควรดำเนินการกิจการฟาร์มทั้งของสถานศึกษาโดยตรง และต่อโครงการงานฟาร์มของนักเรียน ทัศนคติของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่สำคัญถึงโครงการฟาร์มในสถานศึกษา และเป็นตัวกำหนดถึงแนวทางการพัฒนาการงานฟาร์มของสถานศึกษาแห่งนั้นได้เป็นอย่างดี ความสำเร็จ ความก้าวหน้าของโครงการงานฟาร์ม ขึ้นอยู่กับความฉลาด ความสามารถและความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วม และการประสานงานระหว่างผู้บริหาร ครูเกษตร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนที่อยู่รอบ ๆ สถานศึกษานั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการศึกษาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา

การจัดการศึกษาเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาเกษตรจัดการสอนอยู่ในวิชาการงาน ซึ่งเป็นวิชาบังคับร่วมทุกระดับชั้น และในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 2 อาจเลือกวิชาเกษตรเป็นวิชาเลือกเสรีได้ถึง 10 หน่วยการเรียนรู้ และเพิ่มมากขึ้นถึง 13 หน่วยการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนวิชาชีพไว้ดังนี้ 1) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักของวิชาชีพพอที่จะนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการอาชีพอย่างเพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพตามควรแก่วัย 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และมีคุณภาพในการประกอบอาชีพ และ 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านการจัดการการตลาดและการร่วมมือในการประกอบกิจการหรือธุรกิจ²³

สำหรับในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้วิธีการเช่นเดียวกันกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ เปิดโอกาสกว้างแก่ผู้เรียนและผู้สอน โดยจัดสอนอยู่ในวิชาเลือกเสรีทางการเกษตร²⁴

ในส่วนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเกษตรกรรม ที่เปิดสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จะเปิดสอนในพื้นที่ที่ไม่มีสถานศึกษาเกษตรของกรมอาชีวศึกษาตั้งอยู่ โดยใช้หลักสูตรเดียวกับกรมอาชีวศึกษา มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 25 โรงเรียน ดังนี้²⁵

1. โรงเรียนลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา	อ. ลาดบัวหลวง	จ. พระนครศรีอยุธยา
2. โรงเรียนหารเทา	อ. ปากพูน	จ. พัทลุง
3. โรงเรียนคูแก้ววิทยา	กิ่ง อ. คูแก้ว	จ. อุตรธานี
4. โรงเรียนท่าบ่อ	อ. ท่าบ่อ	จ. หนองคาย
5. โรงเรียนอาจสามารถวิทยา	อ. อาจสามารถ	จ. ร้อยเอ็ด
6. โรงเรียนสันทรายวิทยาคม	อ. สันทราย	จ. เชียงใหม่
7. โรงเรียนกำแพง	อ. อุทุมพรพิสัย	จ. ศรีสะเกษ
8. โรงเรียนสุวรรณภูมิพิทยไพศาล	อ. สุวรรณภูมิ	จ. ร้อยเอ็ด
9. โรงเรียนแม่จันวิทยาคม	อ. แม่จัน	จ. เชียงราย
10. โรงเรียนกุศบากพัฒนาศึกษา	อ. กุศบาก	จ. สกลนคร
11. โรงเรียนสะบ้าย้อย	อ. สะบ้าย้อย	จ. สงขลา
12. โรงเรียนบ้านแท่นวิทยา	อ. บ้านแท่น	จ. ชัยภูมิ
13. โรงเรียนวัฒนวิทยายัพ	อ. เมือง	จ. เชียงใหม่
14. โรงเรียนคอยสะเก็ด	อ. คอยสะเก็ด	จ. เชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. โรงเรียนกำแพงเพชรวิทยาคม	อ. เมือง	จ. กำแพงเพชร
16. โรงเรียนเขลางนกร	อ. เมือง	จ. ลำปาง
17. โรงเรียนท่าใหม่ “พูลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล”	อ. ท่าใหม่	จ. จันทบุรี
18. โรงเรียนระโนด	อ. ระโนด	จ. สงขลา
19. โรงเรียนห้างฉัตรวิทยา	อ. ห้างฉัตร	จ. ลำปาง
20. โรงเรียนบางระจันวิทยา	อ. บางระจัน	จ. สิงห์บุรี
21. โรงเรียนท่าช้างวิทยาคาร	อ. ท่าช้าง	จ. สิงห์บุรี
22. โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม	อ. สันป่าตอง	จ. เชียงใหม่
23. โรงเรียนปากช่อง	อ. ปากช่อง	จ. สงขลา
24. โรงเรียนหล่มเก่า	อ. หล่มเก่า	จ. เพชรบูรณ์
25. โรงเรียนศรีสำโรงชนูปถัมภ์	อ. ศรีสำโรง	จ. สุโขทัย

การจัดการศึกษาเกษตรในกรมอาชีวศึกษา

การจัดการศึกษาเกษตรในกรมอาชีวศึกษา ได้จัดการเรียนการสอนในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และวิทยาลัยการอาชีพ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะจัดในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยประมงเป็นหลัก โดยเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และประกาศนียบัตรเทคนิคชั้นสูง (ปวท.) สำหรับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม มีจุดประสงค์ คือ ²⁶ 1) เพื่อให้มีความรู้และทักษะในวิชาชีพเกษตรโดยตรง สำหรับนำไปใช้ประกอบอาชีพได้อย่างมั่นใจ 2) เพื่อให้มีความสามารถในการผลิต การบริโภค การบริการ การจำหน่าย และการจัดการ 3) เพื่อส่งเสริมให้มีความริเริ่ม สร้างสรรค์ และควรนำเทคโนโลยีทางการเกษตรมาใช้ได้อย่างเหมาะสม 4) เพื่อให้รู้จักรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร 5) เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบและเป็นผู้มีพลานามัยที่สมบูรณ์ โดยเปิดสอนใน 2 ระบบ คือ 1) ระบบปกติ 2) ระบบทวิภาคี ดังรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1

แสดงโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์²⁷

หมวดวิชา	หน่วยกิต (ระบบปกติ)	หน่วยกิต (ระบบทวิภาคี)
1. หมวดวิชาพื้นฐาน	30	30
ภาษาไทย	6	6
ภาษาอังกฤษ	6	6
สังคมศึกษา	6	6
วิทยาศาสตร์	4	4
คณิตศาสตร์	4	4
พลานามัย	4	4
2. หมวดวิชาชีพ	65	65
2.1 วิชาชีพพื้นฐาน	10	10
คณิตศาสตร์เกษตร	2	2
วิทยาศาสตร์เกษตร	2	2
วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	2	2
การใช้ห้องสมุด	2	2
คอมพิวเตอร์เบื้องต้น	2	2
2.2 วิชาชีพเฉพาะ	18	12
หลักพืชกรรม	2	2
หลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป	2	2
ช่างเกษตรเบื้องต้น	2	2
การจัดการธุรกิจเกษตร	2	2
หลักการประมง	2	2
อุตสาหกรรมเกษตรเบื้องต้น	2	2
ปฏิบัติงานเกษตร	6	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมวดวิชา	หน่วยกิต (ระบบปกติ)	หน่วยกิต (ระบบทวิภาคี)
2.3 วิชาชีพเลือก	33	39
ประสบการณ์และทักษะวิชาชีพตามกลุ่มวิชา	10	39
วิชาอื่นในกลุ่มเดียวกัน	23	-
2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีพ	4	4
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	15	15
4. กิจกรรม (6 ภาคเรียน)	-	-
รวมไม่น้อยกว่า	110	110

ในส่วนองงานฟาร์ม นั้น การเรียนการสอนจะจัดอยู่ในหมวดวิชาชีพเฉพาะ (18 หน่วยกิตในระบบปกติ และ 12 หน่วยกิตสำหรับระบบทวิภาคี) ในหมวดวิชาชีพเลือก (33 หน่วยกิตในระบบปกติ และ 39 หน่วยกิตสำหรับระบบทวิภาคี) ในหมวดวิชาชีพฝึกงาน / โครงการ / โครงการวิชาชีพ (4 หน่วยกิต) และในหมวดวิชาเลือกเสรี (15 หน่วยกิต)²⁸

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาประมง ในส่วนองงานฟาร์ม มีการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาชีพเฉพาะ ในหมวดวิชาชีพเลือก ในหมวดวิชาชีพฝึกงาน / โครงการ / โครงการวิชาชีพ และในหมวดวิชาเลือกเสรี²⁹

ในส่วนองหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี่ มีหลักการและจุดหมายโดยทั่วไปของหลักสูตร ดังนี้คือ เป็นหลักสูตรบูรณาการการทำงาน การดำรงชีวิต การฝึกอาชีพเกษตรกรรม และการศึกษาพื้นฐานสามัญเข้าด้วยกัน โดยเน้นการปฏิบัติจริงเป็นหลักควบคู่กับการพัฒนาความรับผิดชอบ วินัยและการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อผลิตช่างฝีมือที่มีความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ มีคุณธรรม และเจตคติที่เหมาะสม สำหรับการประกอบอาชีพในภาคเกษตรและภาคนอกเกษตร รวมทั้งสนับสนุนความร่วมมือประสานงานในการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องด้วย³⁰

สำหรับในด้านงานฟาร์ม นั้น เป็นหลักสูตรที่เน้นปฏิบัติจริงเป็นหลัก เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาสู่สากลในการผลิตกำลังคนทางการเกษตรที่มีคุณภาพ และสามารถประกอบอาชีพในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรได้ตามความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาชีพอิสระ³¹ โดยจะเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกฝึกงานและทำโครงการ หรือเลือกทำโครงการ แทนการฝึกงานได้ ส่วนการจัดการเรียนการสอนเน้นการเรียนภาคปฏิบัติผ่านสู่ทฤษฎี ซึ่งแตกต่างจากหลักสูตร ปวช. 2538 ที่ระบุว่า เรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติตามจำหน่วยหน่วยกิตที่ระบุในแต่ละรายวิชา³² โดยมีโครงสร้างหลักสูตรดังนี้³³

ก. หมวดวิชาชีพพื้นฐาน 44 หน่วยกิต (เน้นภาษาต่างประเทศ คอมพิวเตอร์ ขับเคลื่อนยานพาหนะ)

ข. หมวดวิชาชีพ 71 – 72 หน่วยกิต (วิชาชีพหลัก 1,368 – 1,386 คาบเรียน, วิชาชีพเลือก 1,080 คาบเรียน, ฝึกงานและโครงการ 972 – 1,098 คาบเรียน)

ค. หมวดกิจกรรมเสริมหลักสูตร 1,188–1,296 คาบเรียน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาเกษตรกรรม เป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีสาขาวิชาทั้งหมด 11 สาขาวิชา คือ 1) สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ 2) สาขาวิชาพืชศาสตร์ 3) สาขาวิชาสัตวศาสตร์ 4) สาขาวิชาช่างกลเกษตร 5) สาขาวิชาธุรกิจเกษตร 6) สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร 7) สาขาวิชาประมง 8) สาขาวิชาสัตวรักษ์ 9) สาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ 10) สาขาวิชาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม 11) สาขาวิชาเทคโนโลยีหลักการเกี่ยวกับ มีโครงสร้างหลักสูตรดังต่อไปนี้ คือ

ตารางที่ 2

แสดงโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540
ประเภทวิชาเกษตรกรรม³⁴

หมวดวิชา	สาขาวิชา										
	เกษตรศาสตร์	พืชศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรมเกษตร	การประมง	สัตวรักษ์	เทคโนโลยีภูมิทัศน์	เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	เทคโนโลยีหลักการเกี่ยวกับ
1. หมวดวิชาพื้นฐาน	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18	18
1.1 กลุ่มวิชาภาษา	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
1.2 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
1.3 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารทสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สาขาวิชา หมวดวิชา	สาขาวิชา										
	เกษตรศาสตร์	พืชศาสตร์	สัตวศาสตร์	ช่างกลเกษตร	ธุรกิจเกษตร	อุตสาหกรรมเกษตร	การประมง	สัตวรักษ์	เทคโนโลยีภูมิทัศน์	เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม	เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว
1.4 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
2. หมวดวิชาชีวะ	56	55	56	55	56	56	56	62	56	55	56
2.1 วิชาชีวะพื้นฐาน	15	15	15	14	13	15	15	18	15	15	15
2.2 วิชาชีวะเฉพาะ	25	25	25	25	25	22	22	28	25	22	22
2.3 วิชาชีวะเลือก	12	11	12	12	14	15	15	12	12	14	15
2.4 ฝึกงาน/โครงการ/โครงการวิชาชีวะ	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
รวม	84	83	84	83	84	84	84	90	84	83	84

ในด้านที่เกี่ยวกับงานฟาร์ม จะจัดการเรียนการสอนในวิชาภาคปฏิบัติ (2 – 3 คาบเรียน ต่อสัปดาห์) การฝึกงาน / การทำโครงการ / การทำโครงการวิชาชีวะ ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการฝึกงานในแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ หรือสถานประกอบอาชีพอิสระอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 350 ชั่วโมง หรือทำโครงการหรือโครงการวิชาชีวะ (การทำโครงการ / โครงการวิชาชีวะทำในภาคเรียนที่ 4) และการฝึกอาชีพในระบบบทวิภาติ (ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 72 ชั่วโมง)³⁵

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ³⁶ ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า การเรียนการสอนวิชาเกษตร เน้นการสอนทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ สำหรับด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอนวิชาเกษตร ส่วนใหญ่ระบุว่ามีแต่ไม่เพียงพอ เช่น พื้นที่และบริเวณปฏิบัติงาน จำนวนเครื่องมือเกษตรพื้นฐานที่ใช้สอน ฯลฯ ส่วนที่ระบุว่ามี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ก่อน
แต่มีน้อยมาก คือ โรงเรียนสำหรับฝึกงานด้านพืชกรรมและสัตวบาล จำนวนพันธุ์สัตว์ที่ใช้สอน
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนวัสดุ ฯลฯ ส่วนในเรื่องของปัญหาอุปสรรคในการสอนวิชาเกษตร คือ ห้องเรียน สถานที่เรียนไม่เหมาะสม การวางแผนการเรียนการสอนมีปัญหา เพราะพื้นที่อาคารสถานที่ในโรงเรียนรวมทั้งสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม ฯลฯ

นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ³⁷ ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย พบว่า ในเรื่องเกี่ยวกับงานฟาร์มนั้น อาจารย์เกษตร ต้องการฝึกอบรมด้านการจัดการฟาร์ม / ธุรกิจเกษตร / การถนอมอาหาร และต้องการให้โรงเรียนแก้ปัญหาในเรื่องพื้นที่ใช้ปฏิบัติงานส่วนภาคปฏิบัติให้เพียงพอและเหมาะสม

ศุริยะ จันทร์ประจำ³⁸ ได้ศึกษาการจัดโครงการกิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน วิชางานอาชีพเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11 พบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาโครงการส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับโครงการกิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตร โครงการที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการมากที่สุดคือ โครงการเกษตรและโครงการสหกรณ์ ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุดคือ การจัดหาตลาดจำหน่ายผลผลิต งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน ฯลฯ

อนันต์ อินทร์ชุม³⁹ ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเกษตรของครู-อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการจัดประสบการณ์ด้านการสอนการเรียนในห้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ กิจกรรมชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (ช.ก.ท.) อยู่ในลักษณะยังไม่พร้อม ปัญหาในการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเกษตรที่พบคือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณไม่เพียงพอ

บุญเสริม สุริยา⁴⁰ ได้ศึกษาปัญหาการจัดการสอนการเรียนวิชาอาชีพท้องถิ่นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ในโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่า ครู-อาจารย์ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ขาดวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์มีคุณภาพต่ำ ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ ค่าเช่าไม่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน

จักรทิพย์ ศรีจตุพร⁴¹ ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูเกษตรและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้ที่ดินการเกษตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 พบว่า ปัญหาการใช้ที่ดินของโรงเรียนเกิดจากสาเหตุดังนี้คือ การปฏิบัติงานของครูเกษตร บุคคลร่วมงานของครูเกษตร และในด้านที่ดินและน้ำเพื่อการเกษตร ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร

สุมาลี กุลประดิษฐ์⁴² ได้ศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 7 พบว่า ครู-อาจารย์เกษตรสอนภาคปฏิบัติโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การฝึกทักษะในแต่ละวิชา การจัดกิจกรรมชุมนุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (ช.ก.ท.) และการทำโครงการเกษตร ส่วนปัญหาในการสอน การเรียน คือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ขาดครู-อาจารย์เกษตร ขาดพื้นที่ในการ ปฏิบัติงานเกษตร ขาดงบประมาณ

ชวนพิศ แซ่หลุ่น⁴³ ได้ศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรม ตามแผน การเรียนเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา (ตอนปลาย) สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิษฐ์ พ.ศ. 2526 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาของจังหวัดอุดรดิษฐ์ที่เปิดแผนการเรียนเกษตรยังขาดความพร้อม ในด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และงบประมาณ สำหรับ การจัดการสอนการเรียนเกษตรกรรม

สุทธิชาย ปรีชายศ⁴⁴ ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบ ประสม แบบ 1 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเกษตรกรรม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบ ว่า ผู้บริหารเข้าใจโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ ชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย และมีความเห็นว่าการทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ ควรจัดทำทั้งที่บ้านและโรงเรียน ส่วน ปัญหาในการจัดการศึกษาเกษตรกรรมพบว่า มีปัญหาค่อนข้างมากในเรื่องอาคารสถานที่ ความรู้ ความสามารถของครูเกษตร สวัสดิการ เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ นักเรียนและเรื่องงบประมาณกับ การจัดโครงการเกษตรต่าง ๆ

จรัญ พิณสุวรรณ⁴⁵ ได้ศึกษาปัญหาการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพในทัศนะของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้ พบว่า ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่มีปัญหา ด้านความเหมาะสมของดินที่ใช้ในการทำฟาร์ม ความเหมาะสมของพื้นที่ทำฟาร์ม การประเมินผล งานฟาร์ม การวางแผนและปรับปรุงการสอนปฏิบัติงานฟาร์ม การสอนไม่ถูกต้องตามหลักสูตร ขาดเครื่องมือและอุปกรณ์การสอน และขาดโรงเรียนที่ใช้ฝึกปฏิบัติงานฟาร์ม

ชัยศิริ สวัสดิบุตร⁴⁶ ได้ศึกษาการควบคุมงานฟาร์มสาขาพืชกรรม ในทัศนะของครู- อาจารย์ คณะพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า วิธีการควบคุมการปฏิบัติงานฟาร์มของนักศึกษาชั้นนั้น ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการคือ เป็นผู้ควบคุมการ ปฏิบัติงานเองโดยตรง รองลงมาได้แก่ การอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติงานก่อนที่จะลงมือทำการ ปฏิบัติงานฟาร์ม

เจริญ เอี่ยมสุภานิต⁴⁷ ได้ศึกษาการจัดการฟาร์มของคณะวิชาพืชกรรม วิทยาลัยเกษตร กรรมกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา พบว่า ครู-อาจารย์มีประสบการณ์การสอน และงานฟาร์มอยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี สภาพฟาร์มทั่วไปของคณะพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่ม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่สำหรับงานฟาร์ม ตั้งแต่ 100 - 300 ไร่ แต่สภาพของพื้นที่บาง แห่งไม่เหมาะสมในการในการดำเนินงานฟาร์ม เนื่องจากดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ขาดแคลนน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในฤดูแล้ง น้ำท่วมในฤดูฝน ขาดแคลนแรงงาน เครื่องมือและอุปกรณ์ ส่วนปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานฟาร์ม ส่วนใหญ่เป็นปัญหาในเรื่อง การขาดแคลนบุคลากร แรงงาน งบประมาณ สภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับพืชที่ปลูก และขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการฟาร์ม

สมศักดิ์ เจริญวัย⁴⁸ ได้ศึกษาสภาพการจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง พบว่า ปัญหาในการจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตร เรียงลำดับความรุนแรง ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ของฟาร์ม พบว่า ปัญหาการนำน้ำมาใช้ไม่สะดวก และคุณสมบัติของดินไม่ดี

2. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานฟาร์ม พบว่า การจัดสรรงบประมาณให้น้อยเกินไป การประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในวิทยาลัยไม่ได้รับความสะดวก

3. ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์การสอน พบว่า เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและชำรุดเสียหายใช้การไม่ได้

4. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการสอน พบว่า งานรับผิดชอบของครู-อาจารย์มีมาก ไม่มีเวลาเตรียมการฝึกปฏิบัติงานเกษตร และตารางสอนไม่เหมาะสม

สงวน แก้วมรกต และจีพสุมน รังสยาร⁴⁹ ได้ศึกษารูปแบบอาชีพเกษตร : การบริหาร พบว่า ทางด้านพื้นที่ดินที่ใช้เพื่อการศึกษาเกษตรสาขาต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีเพียงพอต่อการฝึกนักเรียน แต่พื้นที่ได้รับการปรับปรุงเพื่อการเกษตรที่คมีน้อย เมื่อเทียบกับพื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีอยู่ จึงจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงต่อไป สถานศึกษาส่วนใหญ่ขาดน้ำเพื่อการเกษตร ไม่ได้รับการปรับปรุงระบบชลประทานเพื่อการเกษตร และพื้นที่ดินของสถานศึกษาส่วนใหญ่มีความสมบูรณ์ของดินต่ำ ดังนั้นจึงต้องได้รับการพิจารณาปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

1. ปรับปรุงพื้นที่เพื่อการเกษตร
2. ปรับปรุงแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อการเกษตร
3. ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน

สมพงษ์ มั่นศิลป์⁵⁰ ได้ศึกษาเรื่อง การฝึกทักษะเกษตรกรรมของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ในวิทยาเขตเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่า นักศึกษาได้รับการฝึกทักษะเกษตรน้อย นักศึกษาต้องการฝึกทักษะเกษตรภายนอกวิทยาเขตมากกว่าฝึกภายใน การฝึกงานภายในวิทยาเขตเกษตรใช้เวลานานเกินไป การฝึกงานภายในควรอยู่ในช่วงเวลาเรียนตามปกติ

นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ⁵¹ ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาและฝึกอบรมเพิ่มเติมของอาจารย์เกษตรในหน่วยงานหรือสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศไทย ในด้านที่เกี่ยวกับงานฟาร์ม พบว่า อาจารย์เกษตรต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในเรื่องของทักษะความรู้การสอนวิชาเกษตรทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับความรู้ความชำนาญด้านการเกษตรเฉพาะอย่าง ส่วนความต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติม อาจารย์เกษตรระบุว่าต้องการในระดับมากในด้านความสามารถเกี่ยวกับทักษะการเกษตรเฉพาะอย่าง

ธำรง หาพิพัฒน์⁵² ได้ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญด้านการเกษตรของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ.6) แผนกเกษตรกรรมในโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรมทั่วประเทศ พบว่า การเรียนภาคปฏิบัติ ขาดอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน การสอนภาคปฏิบัติไม่สอดคล้องกับภาคทฤษฎี ครู-อาจารย์ที่คุมปฏิบัติงานไม่เพียงพอและขาดความชำนาญ เครื่องมือช่างเกษตรน้อยไม่พอให้นักเรียนฝึก ขาดกิจกรรมสนับสนุนงานภาคปฏิบัติในสาขาวิชาต่าง ๆ

วิภา รัศมีอมรวิวัฒน์⁵³ ได้ศึกษาปัญหาบางประการที่มีอิทธิพลต่อการสอนวิชาเกษตรกรรมในระดับประกาศนียบัตรของสถานศึกษาฝึกหัดครูในประเทศไทย พบว่า ปัญหาบางประการที่มีอิทธิพลต่อการสอนวิชาเกษตรกรรม ในระดับประกาศนียบัตรของวิทยาลัยครู จะเป็นทางด้านอุปกรณ์การสอนเกษตร เกิดจากการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนค่อนข้างมาก ส่วนสถานที่สำหรับฝึกภาคปฏิบัติและแปลงทดลองก็มีไม่เพียงพอเช่นเดียวกัน

วรพร สังเนตร⁵⁴ ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร สถาบันราชภัฏ พบว่า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรต้องการพัฒนาเทคนิคทางการเกษตรไม่ว่าจะเป็นความรู้ / ทักษะในด้านพืช สัตว์ ประมง ธุรกิจการเกษตร อุตสาหกรรมและการแปรรูป ฯลฯ ส่วนในเรื่องของปัญหาอุปสรรคในการเรียนการสอนวิชาเกษตร พบปัญหาในด้านพื้นที่ปฏิบัติงานหรือสาธิตทดลอง ในหลายรายการ เช่น พื้นที่ปฏิบัติงาน สภาพของดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่มีพื้นที่ในการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา ฯลฯ นอกจากนี้ยังพบปัญหาในด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร วัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมือทางการเกษตรไม่เพียงพอ เป็นต้น

เกษร เมืองทิพย์⁵⁵ ได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร สถาบันราชภัฏ พบว่า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานฟาร์ม อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรใช้วิธีสอนโดยการให้ผู้เรียนปฏิบัติงานเป็นประจำ ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ เช่น พื้นที่ในการฝึกปฏิบัติงาน สาธิต ทดลอง สถานที่ฝึกงานภายในและภายนอกแหล่งน้ำ เครื่องมือเกษตรพื้นฐาน ฯลฯ ส่วนในเรื่องของปัญหานั้น อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรระบุว่า มีปัญหาในเรื่องพื้นที่ แหล่งน้ำ โรงเรือน อุปกรณ์และวัสดุ ตลอดจนงบประมาณ เช่นเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุเทพ มุงคุณ⁵⁶ ได้ศึกษาการจัดประสบการณ์วิชาชีพเกษตรของอาจารย์ที่สอนเกษตรในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิชาชีพเกษตรอยู่ในระดับปานกลางในวิธีกระตุ้นชักจูงนักศึกษา การปฏิบัติจริง การใช้ประสบการณ์จริง การให้ผ่านประสาทสัมผัส การให้ทบทวนและทำซ้ำ ๆ การให้ผู้เรียนมีความซาบซึ้งในสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น การรับรู้ของบุคคล และการเรียนรู้ข้อมูลหรือวิทยาการใหม่ ๆ

พัฒนา สมนิยาม⁵⁷ ได้ศึกษาความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและฝึกอบรมเพิ่มเติมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในสถาบันราชภัฏ พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรต้องการศึกษาด้านการศึกษาเกษตรในเรื่อง ทักษะความรู้ด้านการสอนวิชาเกษตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิทยาศาสตร์เกษตรอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรต้องการศึกษาต่อในเรื่องทักษะความชำนาญทางพืชศาสตร์ และทักษะความชำนาญทางสัตวศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ต้องการนำความรู้ไปปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องการพัฒนาประสิทธิภาพของตนเอง ฯลฯ สำหรับในส่วนของการฝึกอบรมเพิ่มเติม พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรต้องการฝึกอบรมเพิ่มเติมด้านวิทยาศาสตร์เกษตรในเรื่องพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ และการประมง อยู่ในระดับปานกลาง

อรัญญา จันทวี⁵⁸ ได้ศึกษาปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรของนักศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษายาจารย์และผู้บริหาร ในสถาบันราชภัฏภาคเหนือ พบว่า ในด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ขาดแคลนห้องปฏิบัติการทดลองทางการเกษตร ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ เครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรชำรุดเสียหาย ที่ดินมีมากแต่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้หมด งานในภาคปฏิบัติไม่เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดให้ เนื้อหาวิชาในภาคปฏิบัติไม่ได้ฝึกจริง และงบประมาณไม่เพียงพอ

สนอง งามมาก⁵⁹ ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงแผนกเกษตรกรรมที่มีต่อการศึกษาวิชาชีพเศรษฐกิจในวิทยาลัยเกษตรกรรมและวิทยาเขต สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า การสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติมีเครื่องมือและอุปกรณ์การสอนยังไม่เพียงพอ

ศักดา ราชนิม⁶⁰ ได้ศึกษาทักษะการสอนในชั้นเรียนของครู-อาจารย์เกษตร วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคกลาง พบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรส่วนใหญ่ใช้ทักษะการปฏิบัติระดับมากและปานกลาง มากที่สุดในเรื่อง การใช้วิธีการอธิบายและการยกตัวอย่างที่จะทำให้เข้าใจง่ายขึ้น รองลงมาคือ การใช้ของจริงเป็นสื่อประกอบการสอน ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัยยุทธ การเวก⁶¹ ได้ศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและความชำนาญด้านการเกษตรของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ในการใช้หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2519 พบว่า งานปฏิบัติส่วนใหญ่ใช้แต่แรงงาน ไม่สอดคล้องกับภาคทฤษฎี

สุทิน ทองเนื้ออ่อน⁶² ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนการเรียนวิชาการขยายพันธุ์พืชภาคปฏิบัติของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรม ในวิทยาเขตเกษตรและวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้ พบว่า ในการสอนวิชาขยายพันธุ์พืช ควรจัดอุปกรณ์ให้พร้อมและเน้นเรื่องที่มีความจำเป็นต้องใช้มาก่อน เช่น ตอนกิ่ง ตัดตา ฯลฯ การปฏิบัติกรขยายพันธุ์พืชสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ ปัญหาที่พบคือ ครู-อาจารย์เฉพาะสาขามีน้อย เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่เพียงพอ

นพพร ทัยพิมล⁶³ ได้ศึกษาปัญหาการสอนวิชาเกษตรภาคปฏิบัติในวิทยาลัยครูส่วนกลาง พบว่า วิทยาลัยครูส่วนกลางใช้วิธีการสอนภาคปฏิบัติ 4 วิธี คือ 1) วิธีสอนโดยการบรรยายวิธีปฏิบัติ ณ ห้องเรียนแล้วมอบหมายให้นักศึกษาทำตามด้วยตัวนักศึกษาเองแล้วอาจารย์มาตรวจสอบผลงานตามกำหนด 2) วิธีการบรรยายวิธีปฏิบัติให้นักศึกษาทราบ ณ ห้องเรียนแล้วมอบหมายงานให้นักศึกษา โดยอาจารย์ผู้สอนคอยควบคุมดูแลทั้งคอยช่วยเหลือแก้ปัญหาให้นักศึกษาและคอยตามผลประเมินผลงานของนักศึกษาไปพร้อม ๆ กัน 3) ผู้สอนบรรยายหลักการพร้อมทั้งแสดงวิธีปฏิบัติสาธิตให้นักศึกษาดู แล้วมอบหมายให้นักศึกษาและตรวจผลงานเมื่อทำเสร็จ และ 4) ผู้สอนบรรยายพร้อมทั้งฉายสไลด์หรือภาพยนตร์หรือสาธิตประกอบแล้วมอบหมายงานให้นักศึกษาปฏิบัติ พร้อมทั้งตัวผู้สอนเองจะคอยควบคุมดูแลการปฏิบัติงานนักศึกษาอย่างใกล้ชิด หากมีปัญหาที่ช่วยเหลือแก้ปัญหาการปฏิบัติให้และคอยติดตามผลงานพร้อมกันไป

พริ้มเพรา อรัญญาโพธิ์⁶⁴ ได้ศึกษาทัศนคติของครูเกษตรในวิทยาลัยครูที่มีต่อการสอนวิชาเกษตร ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พบว่า วิทยาลัยครูควรจัดให้มีห้องปฏิบัติการและสถานที่ฝึกปฏิบัติทั้งทางด้านพืชและสัตวอย่างเพียงพอ เพราะหลักหรือหัวใจในการสอนวิชาเกษตรก็คือการเรียน โดยวิธีการปฏิบัติ ดังนั้นการฝึกปฏิบัติทดลองจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการศึกษาวิชาเกษตรกรรม นักศึกษาทุกคนต้องได้ทดลองปฏิบัติด้วยมือตนเองเพื่อให้เกิดความมั่นใจและเชื่อใจตนเองมากขึ้น

พรปริญา ดิตตะสิริ⁶⁵ ได้ศึกษาคุณลักษณะและความสามารถของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรมตามทัศนะของครู-อาจารย์เกษตร สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหาสำคัญต่อการปฏิบัติการสอนวิชาเกษตร คือ อาคารสถานที่ยังไม่เพียงพอ พื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับฝึกปฏิบัติไม่เพียงพอ ขาดแหล่งน้ำ เครื่องมืออุปกรณ์ไม่เพียงพอ บุคลากรยังไม่เพียงพอ
งบประมาณไม่เพียงพอ และนักศึกษามีเจตคติไม่ดีต่อวิชาเกษตร

ทิพย์วรรณ สนะพันธุ์^{๑๑} ได้ศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรม
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า
วิธีการสอนวิชาเกษตรกรรมภาคปฏิบัติ ครู-อาจารย์เกษตร 1 ใน 4 ให้นักศึกษาทำโครงการเกษตร
ภายใต้การนิเทศ และจัดกิจกรรมชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ทักษะเกษตรที่หมวด
เกษตรจัดสอนส่วนใหญ่กว่า 3 ใน 4 จัดสอนคือ ทักษะเกี่ยวกับพืช ส่วนทักษะอื่น ๆ จัดสอนไม่
มากนักใกล้เคียงกัน สำหรับการจัดโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร
ครู-อาจารย์เกษตรมีความพร้อมในการนิเทศโครงการเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เชิงอรรถ

- ¹ นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์ม กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. (กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2532) หน้า 12.
- ² _____. การบรรยายวิชาการจัดการฟาร์มในสถานศึกษา. (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540)
- ³ สมศักดิ์ เพ็ญพร้อม. หลักและวิธีการจัดการธุรกิจฟาร์ม. (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2530) หน้า 3 – 4.
- ⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.
- ⁵ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544. (กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2539) หน้า 1.
- ⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.
- ⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 35.
- ⁸ นพคุณ ศิริวรรณ. การบรรยายวิชาการจัดการฟาร์มในสถานศึกษา. (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540)
- ⁹ เรื่องเดียวกัน.
- ¹⁰ พรทิพย์ อุดมสิน. เอกสารประกอบวิชา AG-ED 211 หลักการศึกษาเกษตร. (กรุงเทพฯ : ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523) หน้า 21 (อัดสำเนา).
- ¹¹ สุรพล สงวนศรี. การพัฒนาการศึกษาเกษตรในนานาประเทศ. (กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา, 2520) หน้า 1.
- ¹² นพคุณ ศิริวรรณ. บรรยายวิชาปรัชญาการศึกษาเกษตร. (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537)
- ¹³ จรัญ พิณสุวรรณ. “ปัญหาการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในทัศนะของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้”, (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528) หน้า 8.
- ¹⁴ ปิฎฐะ บุนนาค. คู่มือครูวิธีสอนวิชาเกษตรกรรม. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เฟื่องอักษร, 2514) หน้า 142.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

¹⁵ นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์ม กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. (กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2532) หน้า 81.

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

¹⁷ กองวิทยาลัยเกษตรกรรม. การศึกษาและการวิเคราะห์การจัดการฟาร์มในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม. (กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2526) หน้า 9 – 10.

¹⁸ นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์ม กลยุทธ์สำคัญของการศึกษาเกษตร. (กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2532) หน้า 105 – 108.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 84 – 88.

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 117 – 119.

²¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 119.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 120 – 130.

²³ กรมวิชาการ. เอกสารรายวิชาอาชีพของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ฉบับใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ. (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) หน้าคำชี้แจง.

²⁴ กรมวิชาการ. เอกสารรายวิชาอาชีพของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ฉบับใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ. (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2533) หน้า 3 – 30, 67 – 68, 145 – 154, 159.

²⁵ ปัญญา พึ่งกริม. สัมภาษณ์. (กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2540)

²⁶ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์. (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ) หน้า 9.

²⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11 – 28.

²⁹ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาประมง. (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ) หน้า 3 – 16.

³⁰ กรมอาชีวศึกษา. แนะนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี. (กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 5 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา) หน้า 2.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

³³เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

³⁴กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาเกษตรกรรม. (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ) หน้า 11.

³⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 3 – 5.

³⁶นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. “ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล”. (รายงานการวิจัย ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537) หน้า 69 – 70.

³⁷_____ . “ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย”. (รายงานวิจัย ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2538) หน้า 52 – 53.

³⁸ดุริยะ จันทร์ประจำ. “การจัดโครงการกิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนเพื่อส่งเสริมการสอนการเรียนรู้วิชางานอาชีพเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534) หน้าบทคัดย่อ.

³⁹อนันต์ อินทร์ชุม. “การจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเกษตรของครู-อาจารย์เกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531) หน้าบทคัดย่อ.

⁴⁰บุญเสริม สุริยา. “ปัญหาการจัดการสอนการเรียนรู้วิชาอาชีพท้องถิ่นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532) หน้า 97.

⁴¹จักรทิพย์ ศรีจตุพร. “ความคิดเห็นของครูเกษตรและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้ที่ดินการเกษตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521) หน้า 48 – 49.

⁴²สุมาลี กุลประดิษฐ์. “การศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนรู้วิชาเกษตรกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 7”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525) หน้า 133 – 137.

⁴³ชวนพิศ แซ่ห่วน. “สภาพการจัดการสอนการเรียนรู้วิชาเกษตรกรรม ตามแผนการเรียนเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา (ตอนปลาย) สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิษฐ์ พ.ศ. 2526”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527) หน้าบทคัดย่อ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁴⁴สุทธิชาย ปรีชายศ. “ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบ 1 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเกษตรกรรม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519) หน้า 73 – 76.

⁴⁵จรัญ พิณสุวรรณ. “ปัญหาการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในทัศนะของครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528) หน้าบทคัดย่อ.

⁴⁶ชัยศิริ สวัสดิบุตร. “การควบคุมงานฟาร์มสาธิตพืชกรรม ในทัศนะของครู-อาจารย์ คณะพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529) หน้าบทคัดย่อ.

⁴⁷เจริญ เอี่ยมสุภานิต. “การจัดงานฟาร์มของคณะวิชาพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรม กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530) หน้าบทคัดย่อ.

⁴⁸สมศักดิ์ เจริญวัย. “สภาพการจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตร ตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530) หน้า 60 – 61.

⁴⁹สงวน แก้วมรกต และชีพสุมน รังสยาธร. “รูปแบบอาชีพเกษตร : การบริหาร”. (โครงการวิจัย ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526) หน้า 31.

⁵⁰สมพงษ์ มั่นศิลป์. “การฝึกทักษะเกษตรกรรมของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในวิทยาเขตเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523) หน้า 51 – 55.

⁵¹นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. “ความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มเติมของอาจารย์เกษตร ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย”. (รายงานการวิจัย ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539) หน้า 59, 69.

⁵²ธำรง หาพิพัฒน์. “ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญด้านการเกษตรของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ. 6) แผนกเกษตรกรรมในโรงเรียน และวิทยาลัยเกษตรกรรมทั่วประเทศ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520) หน้า 22.

⁵³วิภา รัศมีอมรวิวัฒน์. “ปัญหาบางประการที่มีอิทธิพลต่อการสอนวิชาเกษตรกรรมในระดับประกาศนียบัตรของสถานศึกษาฝึกหัดครูในประเทศไทย”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519) หน้า 76.

⁵⁴วรพร สังเนตร. “ความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรสถาบันราชภัฏ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540) หน้า 55 – 56, 33 – 35.

⁵⁵เกษร เมืองทิพย์. “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร สถาบันราชภัฏ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540) หน้า 38, 48 – 49.

⁵⁶สุเทพ มุงคุณ. “การจัดประสบการณ์วิชาชีพเกษตรของอาจารย์ที่สอนเกษตร ในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539) หน้าบทคัดย่อ.

⁵⁷พัฒนา สมเนียนม. “ความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มเติมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในสถาบันราชภัฏ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540) หน้า 58, 60, 62, 70.

⁵⁸อรัญญา จันทวี. “ปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรของนักศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารในสถาบันราชภัฏภาคเหนือ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535) หน้าบทคัดย่อ.

⁵⁹สนอง งามมาก. “ทัศนะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรม ที่มีต่อการศึกษาวิชาชีพเศรษฐกิจในวิทยาลัยเกษตรกรรมและวิทยาเขต สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523) หน้าบทคัดย่อ.

⁶⁰ศักดิ์ดา ราชนิม. “ทักษะการสอนในชั้นเรียนของครู-อาจารย์เกษตรวิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคกลาง”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532) หน้า 49.

⁶¹ชัยยุทธ การเวก. “ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญด้านการเกษตรของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนแรกของการใช้หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2519”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522) หน้า 117.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

⁶²สุทิน ทองเนื้ออ่อน. “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการขยายพันธุ์พืชภาคปฏิบัติของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรมในวิทยาเขตเกษตรและวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524) หน้า 60 – 61.

⁶³นพพร ทัยพิมล. “ปัญหาการสอนวิชาเกษตรภาคปฏิบัติในวิทยาลัยครูส่วนกลาง”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522) หน้าบทคัดย่อ.

⁶⁴พริ้มเพรา อัญญาโพธิ์. “ทัศนคติของครูเกษตรในวิทยาลัยครูที่มีต่อการสอนวิชาเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519) หน้า 27.

⁶⁵พรปริญญา ดิตถะสิริ. “คุณลักษณะและความสามารถของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม ตามทัศนะของครู-อาจารย์เกษตร สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530) หน้า 108.

⁶⁶ทิพย์วรรณ สนะพันธุ์. “การศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรมระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8”. (วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525) หน้า 151 – 154.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต และสถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงสำรวจความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตและวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางการเสนอแนะต่อสถาบันหรือหน่วยงานที่จัดการศึกษาเกษตรและฝึกหัดครูเกษตร จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

ซึ่งได้ดำเนินแต่ละหัวข้อดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยคือ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 47 แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ 5 แห่ง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (คณะเกษตรศาสตร์ และวิทยาเขตที่เปิดสอนเกษตร) จำนวน 10 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาเกษตรกรรม จำนวน 25 แห่ง รวมสถานศึกษาทั้งสิ้น 87 แห่ง โดยแต่ละแห่งมีจำนวนฟาร์มสาธิตอยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นจำนวนประชากรจึงใช้จำนวนที่สถานศึกษาตอบมาเป็นเกณฑ์ เป็นกลุ่มประชากรกำหนดแบบเฉพาะเจาะจง ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้รับแบบสอบถามกลับเฉพาะสถานศึกษาและผู้บริหารที่ให้ความร่วมมือ ให้ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตตอบแบบสอบถามเท่านั้น ดังรายละเอียดปรากฏตารางที่ 3 ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนรายชื่อของสถานศึกษาและครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้แสดงไว้ในภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3

แสดงจำนวนสถานศึกษาและจำนวนครู-อาจารย์ผู้ควบคุมในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

สถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวนร้อยละของสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวนครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มที่ตอบแบบสอบถาม	หมายเหตุ
โรงเรียนมัธยมศึกษา	25	15	60.00	89	-
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	47	43	89.53	530	ได้รับ 44 แห่ง แต่ซ้ำเกิน กำหนด 1 แห่ง
วิทยาลัยการอาชีพ	5	1	20.00	2	-
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	10	7	70.00	69	ได้รับ 8 แห่ง แต่ซ้ำเกิน กำหนด 1 แห่ง
รวม	87	68	75.86	690	-

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิค สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 ได้ศึกษาเอกสาร หลักสูตร ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเกษตรและงานฟาร์มทั้งในและต่างประเทศ

1.2 ได้ศึกษาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระดับต่าง ๆ ในสถานศึกษาต่าง ๆ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

1.3 ได้รับคำแนะนำจากผู้มีประสบการณ์ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ศึกษา

นิเทศก์เกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.4 กำหนดขอบเขตและประเด็นคำถามแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.5 ร่างแบบสอบถามและตรวจทานความถูกต้องและเหมาะสม
2. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 1 ฉบับ ในตอนแรกของเครื่องมือจะเป็นคำชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งอธิบายเกี่ยวกับฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจอย่างชัดเจนของผู้ตอบแบบสอบถาม และสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจะได้แจกแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบได้ตรงตามต้องการ ในส่วนของการสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับสถานภาพของฟาร์มสาธิต และตอนที่ 3 ถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา (โปรดดูภาคผนวก)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ได้ติดต่อขอความร่วมมือ โดยออกหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปยังต้นสังกัดของสถานศึกษาที่มีอาจารย์เกษตรกรที่ตอบแบบสอบถาม
2. เมื่อได้รับอนุมัติจากต้นสังกัดของสถานศึกษาที่มีฟาร์มสาธิตให้เก็บข้อมูลได้แล้ว จึงส่งแบบสอบถามขอความร่วมมือให้ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษากรอกแบบสอบถาม โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งแบบสอบถามให้แก่ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มโดยตรง หลังจากกรอกข้อมูลแล้วให้ส่งแบบสอบถามกลับมาให้ผู้วิจัยภายในเวลา 30 วัน หากไม่ได้รับข้อมูลส่งกลับ ได้เดินทางไปติดตามรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาโดยตรง

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว นำไปประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package Social Science) แล้วนำเสนอในรูปตารางคำอธิบายและแปลผลดังนี้

- 1: ตอนที่ 1 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลโดยการบรรยาย

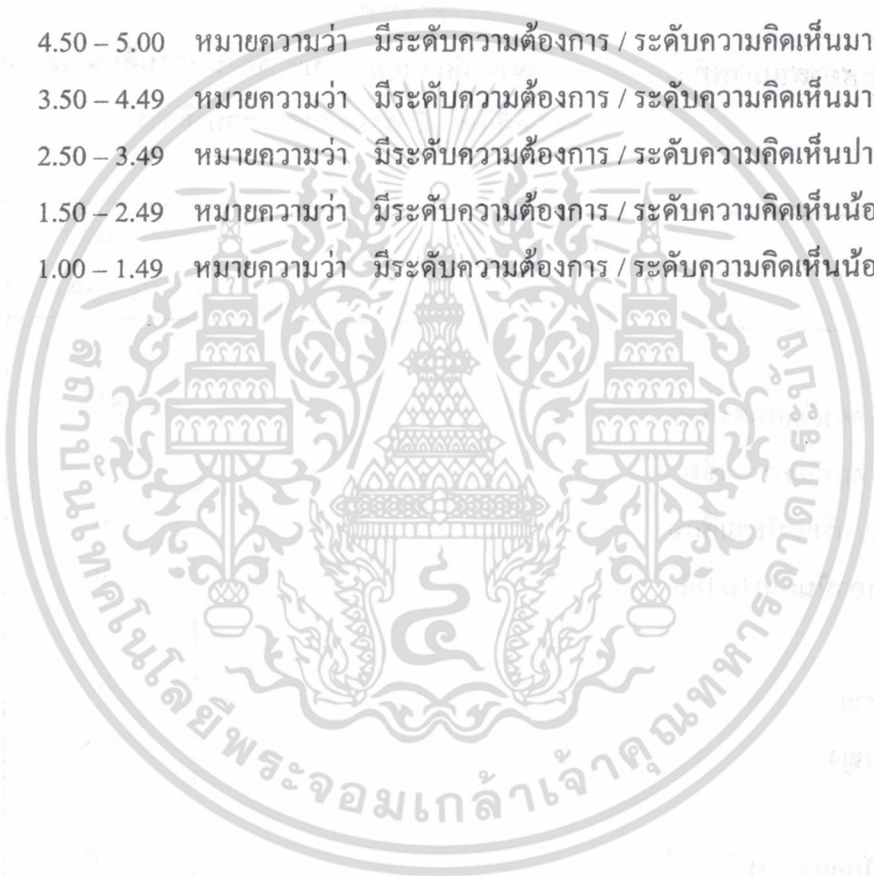
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ตอนที่ 2 นำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลโดยการบรรยาย

3. ตอนที่ 3 นำข้อมูลมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตาราง

4. การเปรียบเทียบระดับความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาและระดับความคิดเห็นด้านสภาพของปัจจัย ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการใช้เกณฑ์การแปลค่าของระดับความต้องการ / ระดับความคิดเห็นดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความต้องการ / ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความต้องการ / ระดับความคิดเห็นมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความต้องการ / ระดับความคิดเห็นปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความต้องการ / ระดับความคิดเห็นน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับความต้องการ / ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
ผลการวิจัย

ก. สถานภาพทั่วไปของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4

แสดงสถานภาพทั่วไปของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา
และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
สังกัด		
วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	530	76.80
วิทยาลัยการอาชีพ	2	0.30
โรงเรียนมัธยมศึกษา	89	12.90
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	69	10.00
เพศ		
ชาย	512	74.20
หญิง	178	25.80
อายุ		
น้อยกว่า 31 ปี	80	11.60
31 - 40 ปี	427	61.90
41 - 50 ปี	162	23.50
มากกว่า 50 ปี	21	3.00
อายุสูงสุด 59 ปี		
อายุต่ำสุด 22 ปี		
อายุเฉลี่ย 37.88 ปี		
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.00		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด	125	18.10
สมรส	557	80.70
อื่น ๆ	8	1.20
อายุราชการ		
น้อยกว่า 11 ปี	160	23.20
11 - 20 ปี	464	67.20
21 - 30 ปี	59	8.60
มากกว่า 30 ปี	7	1.00
อายุราชการสูงสุด 39 ปี		
อายุราชการต่ำสุด 1 ปี		
อายุราชการเฉลี่ย 13.95 ปี		
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.16		
ประสบการณ์การสอนวิชาเกษตร		
น้อยกว่า 11 ปี	177	25.70
11 - 20 ปี	460	66.70
21 - 30 ปี	48	7.00
มากกว่า 30 ปี	5	0.70
ประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรสูงสุด 39 ปี		
ประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรต่ำสุด 1 ปี		
ประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรเฉลี่ย 13.40 ปี		
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.17		
ตำแหน่งปัจจุบัน		
อาจารย์	664	96.20
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	14	2.00
ครู	12	1.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
เงินเดือนปัจจุบัน		
น้อยกว่า 10,001 บาท	140	20.30
10,001 - 15,000 บาท	413	59.90
15,001 - 20,000 บาท	119	17.20
มากกว่า 20,000 บาท	18	2.60
เงินเดือนสูงสุด 27,000 บาท		
เงินเดือนต่ำสุด 6,360 บาท		
เงินเดือนเฉลี่ย 12,534.34 บาท		
เงินเดือนประจำตำแหน่งต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,601 บาท	28	4.10
5,601 - 11,200 บาท	15	2.20
มากกว่า 11,200 บาท	14	2.00
ไม่ระบุ	633	91.70
เงินเดือนประจำตำแหน่งสูงสุด 17,500 บาท		
เงินเดือนประจำตำแหน่งเฉลี่ย 635.57 บาท		
รายได้พิเศษต่อเดือน		
น้อยกว่า 5,001 บาท	58	8.40
5,001 - 10,000 บาท	10	1.40
มากกว่า 10,000 บาท	7	1.00
ไม่ระบุ	615	89.10
รายได้พิเศษต่อเดือนสูงสุด 70,000 บาท		
รายได้พิเศษต่อเดือนเฉลี่ย 661.59 บาท		
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	503	72.90
ปริญญาโท	181	26.20
ปริญญาเอก	6	0.90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
สาขาวิชา		
พืชศาสตร์	182	26.40
สัตวศาสตร์	233	33.80
วิทยาศาสตร์การเกษตร	111	16.10
บริหารธุรกิจเกษตร	5	0.70
ครุศาสตร์เกษตร	104	15.10
อื่น ๆ	55	8.00
ที่พักปัจจุบัน		
บ้านพักครู	485	70.30
บ้านตนเอง	177	25.70
บ้านเช่า	15	2.20
อื่น ๆ	13	1.90
จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ในเวลาราชการ		
น้อยกว่า 11 คาบ	74	10.70
11 - 20 คาบ	355	51.40
21 - 30 คาบ	237	34.30
มากกว่า 30 คาบ	24	3.50
จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์สูงสุด 40 คาบ		
จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ต่ำสุด 2 คาบ		
จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์เฉลี่ย 18.97 คาบ		
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.50		
จำนวนคาบที่สอนนอกเวลาราชการต่อสัปดาห์		
น้อยกว่า 11 คาบ	226	32.80
11 - 20 คาบ	17	2.50
มากกว่า 20 คาบ	6	0.90
ไม่ระบุ	441	63.90

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์สูงสุด 30 คาบ		
จำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์เฉลี่ย 2.35 คาบ		
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.27		
ระดับการศึกษาที่ทำการสอน		
มัธยมศึกษาตอนต้น	54	7.80
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	314	45.50
อนุปริญญา, ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) / เทียบเท่า	282	40.90
ปริญญาตรี 4 ปี	21	3.00
ปริญญาตรี 2 ปี (หลังอนุปริญญาตรี)	19	2.80
รายวิชาที่สอน		
เกษตรทั่วไป	119	17.20
วิทยาศาสตร์เกษตร	9	1.30
พืชศาสตร์	259	37.50
สัตวศาสตร์	229	33.20
ช่างกลเกษตร	16	2.30
อุตสาหกรรมเกษตร	4	0.60
ประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	30	4.30
อื่น ๆ	24	3.50
หน้าที่อื่น ๆ ที่สำคัญที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากฟาร์มที่ รับผิดชอบและงานสอน		
งานบริการ	249	36.10
งานธุรการ	17	2.50
งานกิจการนักศึกษา	73	10.60
งานฟาร์มอื่นๆ ร่วมกับผู้อื่นนอกเหนือจากฟาร์มที่ต้องรับผิดชอบ โดยตรง	325	47.10
อื่น ๆ	26	3.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
การคาดหวังเกี่ยวกับงานอาชีพในอนาคต		
สอนที่สถานศึกษาเดิมตลอดไป	459	66.50
เปลี่ยนไปสอนสถานศึกษาใหม่	162	23.50
เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น	69	10.00
การฝึกอบรมด้านงานฟาร์ม		
ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม	463	66.50
เคยผ่านการฝึกอบรม	227	32.90
งานที่เคยฝึกอบรม (N = 227)		
เกษตรทั่วไป	(9)	(4.00)
วิทยาศาสตร์เกษตร	(3)	(1.30)
พืชศาสตร์	(62)	(27.30)
สัตวศาสตร์	(139)	(61.20)
ช่างกลเกษตร	(1)	(0.40)
อุตสาหกรรมเกษตร	(2)	(0.90)
ประมงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	(6)	(2.60)
อื่น ๆ เช่น การทดสอบดิน และการเกษตร ธรรมชาติ	(5)	(2.20)
หน่วยงานที่จัดฝึกอบรม (N = 227)		
กระทรวงศึกษาธิการ	(55)	(24.20)
ทบวงมหาวิทยาลัย	(50)	(22.00)
เอกชน	(31)	(13.70)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	(81)	(35.70)
อื่น ๆ เช่น สำนักงาน ก.พ. กรมแรงงาน		
กรุงเทพมหานคร มูลนิธิ	(10)	(4.40)
ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม (N = 227)		
ใช้ในการเรียนการสอน	(72)	(31.70)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
ใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์ม	(145)	(63.90)
ใช้ในงานกิจการนักศึกษา	(5)	(2.20)
ใช้ในงานธุรการ	(5)	(2.20)

จากตารางที่ 4 แสดงสถานภาพทั่วไปของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตสังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมากที่สุด (ร้อยละ 76.80) รองลงมาสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยการอาชีพ (ร้อยละ 12.90 , 10.00 และ 0.30 ตามลำดับ)

ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 74.20) เพศหญิง (ร้อยละ 25.80) มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 61.90) รองลงมามีอายุระหว่าง 41-50 ปี (ร้อยละ 23.50) โดยมีอายุเฉลี่ย 37.88 ปี และส่วนใหญ่สมรสแล้ว (ร้อยละ 80.70) ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11-20 ปี (ร้อยละ 67.20) รองลงมามีอายุราชการน้อยกว่า 11 ปี (ร้อยละ 23.20) ส่วนอายุราชการมากกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 1.00) โดยมีอายุราชการเฉลี่ย 13.95 ปี

ในด้านประสบการณ์การสอนวิชาเกษตร ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรระหว่าง 11-20 ปี (ร้อยละ 66.70) รองลงมาคือ น้อยกว่า 11 ปี (ร้อยละ 25.70) ส่วนครู-อาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มสาธิตที่มีประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรมากกว่า 30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.70) โดยมีประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรเฉลี่ย 13.40 ปี ในปัจจุบันส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นอาจารย์มากที่สุด (ร้อยละ 96.20)

ด้านอัตราเงินเดือน พบว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนระหว่าง 10,001-15,000 บาท (ร้อยละ 59.90) รองลงมาคือน้อยกว่า 10,001 บาท (ร้อยละ 20.30) โดยมีเงินเดือนเฉลี่ย 12,534.34 บาท ส่วนเงินประจำตำแหน่งครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ไม่ระบุว่าได้รับเงินประจำตำแหน่งแต่อย่างใด (ร้อยละ 91.70) รองลงมาคือได้รับน้อยกว่า 85,601 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 4.10) โดยมีเงินประจำตำแหน่งต่อเดือนเฉลี่ย 635.57 บาท สำหรับเงินรายได้พิเศษ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ไม่ได้ระบุว่าได้รับเงินรายได้พิเศษ (ร้อยละ 89.10)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รองลงมาได้รับน้อยกว่า 5,001 บาท (ร้อยละ 8.40) เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้วครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีรายได้พิเศษเฉลี่ย 661.59 บาทต่อเดือน

ด้านคุณวุฒิระดับการศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่การศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 72.90) รองลงมาคือปริญญาโทและปริญญาเอก (ร้อยละ 26.20 และ 0.90 ตามลำดับ) โดยจบการศึกษาสาขาสัตวศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 33.80) รองลงมาคือ พืชศาสตร์ , วิทยาศาสตร์เกษตร , ครุศาสตร์เกษตร , สาขาวิชาอื่นๆ และบริหารธุรกิจเกษตร (ร้อยละ 26.40 , 16.10 , 15.10 , 8.00 และ 0.70 ตามลำดับ) โดยส่วนใหญ่เข้าพักอาศัยที่บ้านพักครูมากที่สุด (ร้อยละ 70.30) รองลงมาคือ พักอาศัยอยู่ในบ้านตนเอง (ร้อยละ 25.70)

สำหรับจำนวนคาบที่สอนต่อสัปดาห์ในเวลาราชการ ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตจำนวนมากกว่าครึ่งของทั้งหมดมีจำนวนคาบในเวลาราชการระหว่าง 11-20 คาบ (ร้อยละ 51.40) รองลงมาคือ 21-30 คาบ , น้อยกว่า 11 คาบ และมากกว่า 30 คาบ (ร้อยละ 34.30 , 10.70 และ 3.50 ตามลำดับ) โดยมีจำนวนคาบสอนเฉลี่ย 18.97 คาบต่อสัปดาห์ ส่วนจำนวนคาบที่สอนนอกเวลาราชการ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตไม่ระบุว่า มีจำนวนคาบที่สอนนอกเวลาราชการ (ร้อยละ 63.90) รองลงมาคือ สอนน้อยกว่า 11 คาบ , 11-20 คาบ และมากกว่า 20 คาบ (ร้อยละ 32.80 , 2.50 และ 0.90 ตามลำดับ) โดยมีคาบสอนนอกเวลาราชการเฉลี่ย 2.35 คาบต่อสัปดาห์

ระดับการสอนที่ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตสอนมากที่สุดคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ร้อยละ 45.50) รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญา, ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า (ร้อยละ 40.90) และระดับปริญญาตรี 4 ปี และ ระดับปริญญา 2 ปี(หลังอนุปริญญา) (ร้อยละ 3.00 และ 2.80 ตามลำดับ) โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตสอนในรายวิชาพืชศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 37.50) รองลงมาคือ รายวิชาสัตวศาสตร์ , เกษตรทั่วไป (ร้อยละ 33.20 , 17.20 ตามลำดับ) และรายวิชาที่ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตสอนน้อยที่สุดคือ อุตสาหกรรมเกษตร (ร้อยละ 0.60) ส่วนหน้าที่อื่นๆ ที่สำคัญที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากฟาร์มที่รับผิดชอบ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนมากได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานฟาร์มอื่นๆ ร่วมกับผู้อื่น (ร้อยละ 47.10) รองลงมาคืองานบริหาร , งานกิจการนักศึกษา , งานอื่นๆ และงานธุรการ (ร้อยละ 36.10 , 10.60 , 3.80 และ 2.50 ตามลำดับ) สำหรับการคาดหวังเกี่ยวกับงานอาชีพในอนาคต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ต้องการสอนที่สถานศึกษาเดิมตลอดไปมากที่สุด (ร้อยละ 66.50) รองลงมาคือเปลี่ยนไปสอนสถานศึกษาใหม่ และเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น (ร้อยละ 23.50 และ 10.00 ตามลำดับ)

ในด้านการฝึกอบรมด้านงานฟาร์ม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมด้านงานฟาร์มมาก่อน (ร้อยละ 67.10) ในขณะที่มีผู้เคยฝึกอบรมด้านงานฟาร์ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงร้อยละ 32.90 สำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับ คณาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่เคยฝึกอบรมงานด้านสัตวศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 61.20) รองลงมาคือพืชศาสตร์ (ร้อยละ 27.30) หน่วยงานที่จัดฝึกอบรมปรากฏว่า เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มากที่สุด (ร้อยละ 35.70) รองลงมาคือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ , ทบวงมหาวิทยาลัย , เอกชน และอื่นๆ (ร้อยละ 24.20 , 22.00 , 13.70 และ 4.40 ตามลำดับ) โดยคณาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระบุว่า ประโยชน์ที่ได้รับคือ นำความรู้ในการฝึกอบรมมาใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์มมากที่สุด (ร้อยละ 63.90) รองลงมาคือใช้ในการเรียนการสอน , กิจกรรมนักศึกษาและงานธุรการ (ร้อยละ 31.70 , 2.20 และ 2.20 ตามลำดับ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข. สถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 5

แสดงสถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
ชนิดของฟาร์มสาธิต		
ฟาร์มไม้ดอก/ไม้ประดับ	100	14.50
ฟาร์มประมง/เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	91	13.20
ฟาร์มเกษตรผสมผสาน	89	12.90
ฟาร์มสัตว์ปีก	79	11.40
ฟาร์มโค	68	9.90
ฟาร์มไม้ผล	61	8.80
ฟาร์มผัก	51	7.40
ฟาร์มสุกร	48	7.00
ฟาร์มฟาร์มพืชไร่	31	4.50
ฟาร์มเห็ด	30	4.30
ฟาร์มยางพารา	8	1.20
ฟาร์มสมุนไพร	6	0.90
ฟาร์มทุ่งหญ้า	6	0.90
ฟาร์มขยายพันธุ์พืช	6	0.90
ฟาร์มปาล์มน้ำมัน	4	0.60
ฟาร์มสุนัข	4	0.60
ฟาร์มกล้วยไม้	3	0.40
ฟาร์มไหม	3	0.40
ฟาร์มกระต่าย	2	0.30

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
ลักษณะการปฏิบัติงานของฟาร์มสาธิต		
มีผู้จัดการรับผิดชอบเพียงผู้เดียว	220	31.90
เป็นคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบในการจัดการดำเนินการ	470	68.10
จำนวนพื้นที่ฟาร์มสาธิต		
น้อยกว่า 26 ไร่	558	80.90
26 - 50 ไร่	45	6.50
51 - 75 ไร่	18	2.60
76 - 100 ไร่	21	3.00
มากกว่า 100 ไร่	48	7.00
มีพื้นที่สูงสุด 800 ไร่		
มีพื้นที่เฉลี่ย 32.33 ไร่		
จำนวนโรงเรือนฟาร์มสาธิต		
น้อยกว่า 6 หลัง	425	61.60
6 - 10 หลัง	26	3.80
มากกว่า 10 หลัง	19	2.80
ไม่ระบุ (ไม่มี)	220	31.90
มีจำนวนโรงเรือนสูงสุด 50 โรง		
มีจำนวนโรงเรือนเฉลี่ย 2.70 โรง		
จำนวนบ่อเลี้ยงปลาฟาร์มสาธิต		
น้อยกว่า 11 บ่อ	94	13.60
11 - 20 บ่อ	18	2.60
21 - 30 บ่อ	10	1.40
มากกว่า 30 บ่อ	4	0.60
ไม่ระบุ (ไม่มี)	564	81.70
มีจำนวนบ่อเลี้ยงปลาสูงสุด 41 บ่อ		
มีจำนวนบ่อเลี้ยงปลาเฉลี่ย 1.52 บ่อ		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	จำนวน N = 690	ร้อยละ
จำนวนพืชในฟาร์มสาธิต		
น้อยกว่า 1,001 ต้น	208	30.10
1,001 - 10,000 ต้น	68	9.90
มากกว่า 10,000 ต้น	27	3.90
ไม่ระบุ	387	56.10
มีจำนวนพืชสูงสุด 100,000 ต้น		
มีจำนวนพืชเฉลี่ย 1710.02 ต้น		
จำนวนสัตว์ในฟาร์มสาธิต		
น้อยกว่า 501 ตัว	161	23.30
501 - 2,000 ตัว	29	4.20
2,001 - 2,500 ตัว	2	0.30
มากกว่า 2,500 ตัว	478	69.30
ไม่ระบุ	478	69.30
มีจำนวนสัตว์สูงสุด 60,000 ตัว		
มีจำนวนสัตว์เฉลี่ย 351.76 ตัว		
จำนวนปลา/สัตว์น้ำทั้งหมดในฟาร์มสาธิต		
น้อยกว่า 10,001 ตัว	47	6.80
10,001 - 100,000 ตัว	48	7.00
มากกว่า 100,000 ตัว	9	1.30
ไม่ระบุ	586	84.90
มีจำนวนปลา/สัตว์น้ำสูงสุด 3,000,000 ตัว		
มีจำนวนปลา/สัตว์น้ำเฉลี่ย 15,689.11 ตัว		

จากตารางที่ 5 แสดงสถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า มีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้งหมด 690 คน ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฟาร์มไม่ได้ออกไม้ประดับมากที่สุด (ร้อยละ 14.50) รองลงมาคือ ฟาร์มประมง/ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ร้อยละ 13.20) , ฟาร์มเกษตรผสมผสาน (ร้อยละ 12.90) , ฟาร์มสัตว์ปีก (ร้อยละ 11.40) , ฟาร์มโค (ร้อยละ 9.90) , ฟาร์มไม้ผล (ร้อยละ 8.80) , ฟาร์มผัก (ร้อยละ 7.40) , ฟาร์มสุกร (ร้อยละ 7.00) ฟาร์มพืชไร่ (ร้อยละ 4.50) , ฟาร์มเห็ด (ร้อยละ 4.30) ส่วนที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ควบคุมฟาร์มยางพารา , ฟาร์มสมุนไพร , ฟาร์มทุ่งหญ้า , ฟาร์มขยายพันธุ์พืช , ฟาร์มปาล์มน้ำมัน , ฟาร์มสุนัข , ฟาร์มกล้วยไม้ , ฟาร์มไหม และฟาร์มกระต่าย

สำหรับลักษณะการปฏิบัติงานฟาร์มสาธิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ ระบุว่า เป็นฟาร์มที่มีคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบในการจัดการดำเนินงานโดยตรง (ร้อยละ 68.10) และเป็นฟาร์มที่มีผู้จัดการรับผิดชอบเพียงผู้เดียว (ร้อยละ 31.90) ในด้านจำนวนพื้นที่ฟาร์มสาธิต พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่น้อยกว่า 26 ไร่ มากที่สุด (ร้อยละ 80.90) โดยมีพื้นที่ฟาร์มเฉลี่ย 32.33 ไร่ ส่วนจำนวนโรงเรียนฟาร์มสาธิต พบว่า ส่วนใหญ่มีโรงเรียนน้อยกว่า 6 หลังสุด (ร้อยละ 31.90) ในขณะที่ร้อยละ 31.90 ระบุว่าไม่มีโรงเรียน โดยมีจำนวนโรงเรียนเฉลี่ย 2.07 โรงเรียน ด้านจำนวนบ่อปลาเลี้ยงฟาร์มสาธิต ส่วนใหญ่ระบุว่าไม่มีบ่อเลี้ยงปลา (ร้อยละ 81.70) รองลงมาน้อยกว่า 11 บ่อ (ร้อยละ 13.60) โดยมีบ่อเลี้ยงปลาเฉลี่ย 1.52 บ่อ

ด้านจำนวนพืชในฟาร์มสาธิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ไม่ระบุจำนวนพืช (ร้อยละ 56.10) รองลงมาระบุว่าไม่น้อยกว่า 1,001 ต้น (ร้อยละ 30.10) โดยมีจำนวนพืชเฉลี่ย 1,710.02 ต้น ด้านจำนวนสัตว์ในฟาร์มสาธิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ ไม่ระบุจำนวนสัตว์และมีจำนวนสัตว์มากกว่า 2,500 ตัว มีจำนวนมากเท่ากัน (ร้อยละ 69.30 และ 69.30) รองลงมาคือ น้อยกว่า 501 ตัว (ร้อยละ 23.30) โดยมีจำนวนสัตว์เฉลี่ย 351.76 ตัว สำหรับจำนวนปลาหรือสัตว์น้ำทั้งหมดในฟาร์มสาธิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ ไม่ระบุจำนวนปลาหรือสัตว์น้ำ (ร้อยละ 84.90) รองลงมาคือ มีจำนวนปลาหรือสัตว์น้ำ 10,001-100,000 ตัว และน้อยกว่า 10,001 ตัว (ร้อยละ 7.00 และ 6.80)

ตารางที่ 6

แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิต
ในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ สภาพของ ปัจจัย
1. ด้านพื้นที่/ที่ดิน			
1.1 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความลาดเขาระบายน้ำ ในด้านคุณภาพที่เหมาะสมกับฟาร์มที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน	2.91	0.90	ปานกลาง
1.2 ความเพียงพอและเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับ ฟาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	3.00	0.91	ปานกลาง
2. ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน			
2.1 ปริมาณของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความ ต้องการ	3.14	1.07	ปานกลาง
2.2 คุณภาพของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความ ต้องการ	3.03	1.05	ปานกลาง
3. ด้านอาคารและโรงเรือน			
3.1 มีจำนวนเพียงพอ	2.84	1.04	ปานกลาง
3.2 มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.67	1.00	ปานกลาง
4. ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์			
4.1 มีจำนวน/ปริมาณเพียงพอ	2.71	0.93	ปานกลาง
4.2 มีคุณภาพดีเพียงพอและเหมาะสม	2.68	0.90	ปานกลาง
5. ด้านพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ และวัสดุ			
5.1 มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ	3.01	0.92	ปานกลาง
5.2 มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.94	0.90	ปานกลาง
5.3 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ	2.82	0.91	ปานกลาง
5.4 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.84	0.92	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ สภาพของ ปัจจัย
6. ด้านบุคลากร/แรงงาน			
6.1 มีจำนวนอาจารย์ผู้ดูแลฟาร์มที่รับผิดชอบเพียงพอ เหมาะสม	2.96	1.00	ปานกลาง
6.2 มีปริมาณแรงงาน/คนงานเพียงพอ	2.67	1.02	ปานกลาง
6.3 แรงงาน/คนงานมีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน	2.73	0.92	ปานกลาง
6.4 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจาก ผู้บริหารสถานศึกษา	2.96	0.94	ปานกลาง
6.5 การได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนจาก บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	2.95	0.86	ปานกลาง
6.6 การได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนจาก จากนักเรียน/นักศึกษา	3.10	0.88	ปานกลาง
6.7 การได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนจาก หน่วยงาน/บุคคลภายนอก	2.58	1.02	ปานกลาง
7. ด้านเงินทุน/งบประมาณ			
7.1 ความเพียงพอและความเหมาะสมของเงินทุน / งบประมาณที่ได้รับ	2.79	0.98	ปานกลาง
7.2 การได้รับด้านการอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่าย เงินทุน/งบประมาณ	2.92	0.97	ปานกลาง
8. ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม			
8.1 มีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหารฟาร์มที่รับ ผิดชอบอย่างเต็มที่	3.39	0.97	ปานกลาง
8.2 ผู้บริหารสถานศึกษา/คณะวิชา ได้ร่วมกิจกรรมงาน ฟาร์มเป็นอย่างดี	3.12	0.90	ปานกลาง
8.3 การบริหาร/จัดการฟาร์มที่รับผิดชอบเป็นไปตามหลัก ของวิชาการ	3.24	0.79	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพของปัจจัย
8.4 การบริหาร/จัดการฟาร์มที่รับผิดชอบมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างน้อยมาก	3.02	0.85	ปานกลาง
8.5 การดำเนินกิจการฟาร์มที่รับผิดชอบได้รับผลกำไรมากเป็นที่น่าพอใจ	2.88	0.90	ปานกลาง
8.6 ฟาร์มและกิจการฟาร์มที่รับผิดชอบได้รับความสนใจและความร่วมมือจากนักเรียน/นักศึกษาเป็นอย่างดี	3.18	0.85	ปานกลาง
8.7 ฟาร์มและกิจการฟาร์มที่รับผิดชอบได้รับความสนใจจากชุมชนและประชาชนเป็นอย่างดี	2.97	0.91	ปานกลาง
9. ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต			
9.1 มีตลาดในสถานศึกษารองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่รับผิดชอบ	2.91	1.03	ปานกลาง
9.2 มีตลาดในท้องถิ่นรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่รับผิดชอบ	2.96	1.03	ปานกลาง
9.3 มีตลาดในเมืองหรือตลาดกลางรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่รับผิดชอบ	2.82	1.06	ปานกลาง
9.4 มีความรับผิดชอบในการจัดจำหน่ายและมีความคล่องตัวสูง	2.88	1.03	ปานกลาง
9.5 มีคณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มและมีความคล่องตัวดี	2.94	1.10	ปานกลาง

หมายเหตุ

4.50 - 5.00	หมายถึง	สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระบุสถานภาพความพร้อมของปัจจัย ในด้านพื้นที่/ที่ดิน , ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน , ด้านอาคารและโรงเรือน , ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ , ด้านพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์และวัสดุ , ด้านบุคลากร/แรงงาน , ด้านเงินทุน/งบประมาณ , ด้านการบริหาร/การจัดฟาร์ม และด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต อยู่ในระดับปานกลางทุกๆ ด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค. ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต
ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 7

แสดงความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต
ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพของปัจจัย
1. เหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต			
1.1 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	4.12	0.97	มาก
1.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำวิจัย	3.68	1.04	มาก
1.3 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารชุมชน	3.80	0.95	มาก
1.4 เพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาไปปฏิบัติในอนาคต	4.20	0.83	มาก
1.5 เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง	4.07	0.86	มาก
1.6 เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับตนเอง	3.91	0.92	มาก
2. ลักษณะความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์มสาธิต			
2.1 เรียนรู้ตนเองจากประสบการณ์ที่ได้ในการทำฟาร์มสาธิต	3.83	0.92	มาก
2.2 ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ)	3.69	1.12	มาก
2.3 ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ)	3.85	1.16	มาก
2.4 คูงานของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ)	3.67	1.14	มาก
2.5 ศึกษาต่อ (ในประเทศ)	3.88	1.12	มาก
2.6 ประชุม-สัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ)	3.59	1.19	มาก
2.7 ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)	3.68	1.17	มาก
2.8 ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ)	3.55	1.30	มาก
2.9 คูงานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)	3.44	1.36	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพของปัจจัย
2.10 ฐานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)	3.38	1.35	ปานกลาง
2.11 ฐานของหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ)	3.43	1.36	ปานกลาง
2.12 ศึกษาต่อ (ต่างประเทศ)	3.19	1.37	ปานกลาง
2.13 ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ (ต่างประเทศ)	3.33	1.34	ปานกลาง
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิต			
3.1 การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา	3.82	1.06	มาก
3.2 ระบบการจัดการฟาร์มของสถานศึกษา	3.79	0.99	มาก
3.3 สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ	3.76	0.97	มาก
3.4 แหล่งน้ำและระบบชลประทานในฟาร์ม	3.77	1.02	มาก
3.5 ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม	3.86	0.95	มาก
3.6 คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม	3.80	1.05	มาก
3.7 ความสนใจและความรับผิดชอบของนักศึกษา	3.65	1.03	มาก
3.8 การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือของชุมชน	3.44	1.10	ปานกลาง
3.9 ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสาร	3.61	1.04	มาก
3.10 ตลาดรองรับที่จะจำหน่ายผลผลิต	3.74	1.09	มาก
4. ความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสาธิต			
4.1 ด้านพื้นที่/ที่ดิน			
4.1.1 ความเหมาะสมในด้านคุณภาพของที่ตั้ง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน , การระบายน้ำ ฯลฯ	3.75	1.06	มาก
4.1.2 ความเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์ม เช่น ความต้องการพื้นที่ดินเพิ่มขึ้น ฯลฯ	3.54	1.12	มาก
4.2 ด้านแหล่งน้ำและชลประทาน			
4.2.1 เพิ่มปริมาณแหล่งน้ำ/น้ำให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ	3.72	1.03	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้เฉพาะเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพของปัจจัย
4.2.2 ปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพน้ำให้เพียงพอและเหมาะสม	3.75	1.02	มาก
4.3 ด้านอาคาร/โรงเรียน			
4.3.1 เพิ่มปริมาณ/จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม	3.80	1.00	มาก
4.3.2 ปรับปรุง/พัฒนา/เพิ่มให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม	3.95	0.94	มาก
4.4 ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์			
4.4.1 เพิ่มปริมาณ/จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม	4.00	0.90	มาก
4.4.2 ปรับปรุง/พัฒนา/เพิ่มให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม	4.02	0.90	มาก
4.5 ด้านพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ และวัสดุ			
4.5.1 มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ปริมาณเพียงพอและเหมาะสมกับงาน	3.88	0.92	มาก
4.5.2 มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ คุณภาพดีและเหมาะสมกับงาน	3.84	0.98	มาก
4.5.3 มีปริมาณวัสดุ/เคมีภัณฑ์เพียงพอ	3.80	0.98	มาก
4.5.4 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่าปัจจุบัน	3.79	0.99	มาก
4.6 ด้านบุคลากร/แรงงาน			
4.6.1 มีจำนวนอาจารย์ช่วยดูแลฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	3.71	1.02	มาก
4.6.2 มีปริมาณแรงงาน/คนงานช่วยงานฟาร์มของท่านมากขึ้น	3.84	1.00	มาก
4.6.3 แรงงาน/คนงานที่มีคุณภาพดีเหมาะสมกับงาน	3.95	0.96	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพของปัจจัย
4.6.4 ผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา มาช่วยสนับสนุนส่งเสริมการทำฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ	3.97	0.95	มาก
4.6.5 บุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษาช่วยเหลือสนับสนุน ส่งเสริมงานฟาร์มของท่าน	3.84	0.93	มาก
4.6.6 นักเรียน/นักศึกษาให้ความสนใจและสนับสนุนงานฟาร์มของท่าน	3.81	0.99	มาก
4.6.7 การได้รับความสนใจ/ช่วยเหลือ/ส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา	3.68	1.03	มาก
4.7 ด้านเงินทุน/งบประมาณ			
4.7.1 การได้รับเงินทุน/งบประมาณสนับสนุนอย่างดีจากสถานศึกษา	3.76	1.05	มาก
4.7.2 การได้รับการสะดวกในการเบิกจ่าย	3.70	1.12	มาก
4.7.3 การได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก	3.54	1.23	มาก
4.8 ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม			
4.8.1 การมีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่	3.84	1.05	มาก
4.8.2 ผู้บริหาร/คณะวิชา/หมวดวิชา/สาขาวิชาให้ความสนใจสนับสนุนเต็มที่	3.91	0.97	มาก
4.8.3 การปรับวิธีการจัดการฟาร์มให้สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักวิชาการ	3.91	0.93	มาก
4.8.4 การดำเนินการ/การจัดการฟาร์มให้ได้รับผลกำไรสูงสุดและเป็นตัวอย่างที่ดีได้	3.87	0.98	มาก
4.8.5 นักเรียน/นักศึกษาให้ความร่วมมือและใช้เป็นแหล่งความรู้วิทยากรงานอาชีพ	3.86	0.98	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับสภาพของปัจจัย
4.8.6 ชุมชน/ประชาชน/หน่วยงานภายนอกให้ความสนใจ ร่วมมือ และใช้เป็นแหล่งวิทยาการงานอาชีพ	3.78	0.98	มาก
4.8.7 เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้มากขึ้นกว่าเดิม	3.86	0.97	มาก
4.9 ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต			
4.9.1 ขยายฐานการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3.82	0.99	มาก
4.9.2 ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3.80	1.01	มาก
4.9.3 ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดในเมืองหรือสู่ตลาดกลางมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3.75	1.00	มาก
4.9.4 มีคณะกรรมการควบคุมและจัดการการจำหน่าย	3.70	1.05	มาก
4.9.5 ควรให้ผู้จัดการฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการผลิตหรือการจำหน่ายเพียงผู้เดียว เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน	3.43	1.09	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 แสดงความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในเรื่องเหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับ ระดับความต้องการพัฒนาระดับมากในทุกรายการ คือ 1) เพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาปฏิบัติในอนาคต 2) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน 3) เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง 4) เพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง 5) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชน และ 6) เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัย โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.20 , 4.12 , 4.07 , 3.91 , 3.80 , และ 3.68 ตามลำดับ

ในเรื่องลักษณะของความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์มสาธิต ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาระดับมาก 8 รายการคือ 1) คู่มือของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) 2) ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) 3) เรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำฟาร์มสาธิต 4) ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) 5) ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ) 6) คู่มือของหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) 7) ศึกษาต่อ (ในประเทศ) 8) ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 , 3.85 , 3.83 , 3.69 , 3.68 , 3.67 , 3.59 , 3.55 ตามลำดับ ส่วนรายการอื่นๆ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิต พบว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาระดับมาก 9 รายการ คือ 1) ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม 2) การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา 3) คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม 4) ระบบการจัดการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา 5) แหล่งน้ำและระบบชลประทานในฟาร์ม 6) สภาพพื้นที่และภูมิอากาศ 7) ตลาดรองรับที่จะจำหน่ายผลผลิต 8) ความสนใจและความรับผิดชอบของนักศึกษา 9) ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสาร โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.86 , 3.82 , 3.80 , 3.79 , 3.77 , 3.76 , 3.74 , 3.65 , 3.61 ตามลำดับ ส่วนการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือชุมชน ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง เกี่ยวกับเรื่อง ความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสาธิต พบว่า ในด้านพื้นที่/ที่ดิน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุกรายการ คือ 1) ความเหมาะสมในคุณภาพของที่ตั้ง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน , การระบายน้ำ ฯลฯ 2) ความเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์ม เช่น ความต้องการพื้นที่ดินเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 , 3.54 ตามลำดับ ในด้านแหล่งน้ำและชลประทาน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุกรายการ คือ 1) ปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพน้ำให้เพียงพอและเหมาะสม 2) เพิ่มปริมาณแหล่งน้ำ/น้ำให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.75 , 3.72 ตามลำดับ ในด้านอาคาร/โรงเรือน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาระดับมากทั้ง 2 รายการ คือ 1) ปรับปรุง/พัฒนา/สร้างให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม 2) เพิ่มปริมาณ/จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 3.95 , 3.80 ตามลำดับ ในด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุกรายการ คือ 1) ปรับปรุง/พัฒนา/เพิ่มให้มีประสิทธิภาพที่ดีและเหมาะสม 2) เพิ่มปริมาณ/จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 , 4.00 ตามลำดับ ในด้านพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์และวัสดุ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุกเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ คือ 1) มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ในปริมาณเพียงพอและเหมาะสมกับงาน 2) มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์คุณภาพดีและเหมาะสมกับงาน 3) มีปริมาณวัสดุ/เคมีภัณฑ์เพียงพอ 4) มีปริมาณวัสดุ/เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่าปัจจุบัน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.88 , 3.84 , 3.80 , 3.79 ตามลำดับ ในด้านบุคลากร/แรงงาน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุกรายการ คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้า/ผู้บังคับบัญชา มาช่วยสนับสนุนส่งเสริมการทำฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ 2) แรงงาน/คนงานที่มีคุณภาพดีเหมาะสมกับงาน 3) มีปริมาณแรงงาน/คนงานช่วยเหลืองานฟาร์มของท่านมากขึ้น และ บุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษาช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมงานฟาร์มของท่าน 4) นักเรียน/นักศึกษาให้ความสนใจและสนับสนุนงานฟาร์มของท่าน 5) มีจำนวนอาจารย์ช่วยดูแลงานฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบมากขึ้น 6) การได้รับความสนใจ/ช่วยเหลือ/ส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ย 3.97 , 3.95 , 3.84 , 3.81 , 3.71 , 3.68 ตามลำดับ ในด้านเงินทุน/งบประมาณ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุก รายการ คือ 1) การได้รับเงินทุน/งบประมาณสนับสนุนอย่างดีจากสถานศึกษา 2) การได้รับความสะดวกในการเบิกจ่าย และ 3) การได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.76 , 3.70 และ 3.54 ตามลำดับ ในด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาระดับมากในทุก รายการ คือ 1) 4.8.2 ผู้บริหาร/คณะวิชา/หมวดวิชา/สาขาวิชา ให้ความสนใจสนับสนุนเต็มที่ และการปรับวิธีการจัดการฟาร์มให้สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักวิชาการ 2) การดำเนินการ/การจัดการฟาร์มให้ได้รับผลกำไรสูงสุดและเป็นตัวอย่างที่ดีได้ 3) นักเรียน/นักศึกษาให้ความร่วมมือและใช้เป็นแหล่งความรู้วิทยากรงานอาชีพ และเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้มากขึ้นกว่าเดิม 4) การมีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่ 5) ชุมชน/ประชาชน/หน่วยงานภายนอกให้ความสนใจ ร่วมมือ และใช้เป็นแหล่งวิทยากรงานอาชีพ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 และ 3.91 , 3.87 , 3.86 และ 3.86 , 3.84 , 3.78 ตามลำดับ ในด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาระดับมาก 4 รายการ คือ 1) ขยายฐานการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม 2) ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม 3) ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดในเมืองหรือสู่ตลาดกลางมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม 4) มีคณะกรรมการควบคุมและจัดการการจำหน่าย โดยมีค่าเฉลี่ย 3.82 , 3.80 , 3.75 , 3.70 ตามลำดับ ส่วนควรให้ผู้จัดการฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการผลิตหรือการจำหน่ายเพียงผู้เดียว เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง เพียงรายการเดียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8

แสดงข้อเสนอแนะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา
ของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษา
และเทคนิคศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต N = 690	
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านพื้นที่ ได้แก่ ควรมีพื้นที่ให้มากขึ้น , ควรปรับปรุงพื้นที่ให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น , ควรยกพื้นที่ให้สูงเพื่อขจัดปัญหาน้ำท่วมขัง และควรมีการแบ่งพื้นที่การทำฟาร์มให้เป็นสัดส่วน	253	36.7
ด้านแหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน ได้แก่ ควรมีการสร้างอ่างเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูขาดแคลน , ควรมีระบบการให้น้ำในฟาร์มที่ทันสมัย , ควรมีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำให้มากขึ้น , ควรมีการปรับปรุงคุณภาพของน้ำ และควรเพิ่มเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการใช้น้ำในฟาร์ม	299	43.3
ด้านโรงเรือน ได้แก่ ควรปรับปรุงให้โรงเรือนมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย , ควรมีการปรับปรุงโรงเรือนให้อยู่ในสภาพดี , ควรมีโรงเรือนให้เพิ่มมากขึ้น , ควรมีโรงเรือนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน , ควรมีโรงเรือนในการเก็บวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะ , ควรปรับปรุงโรงเรือนในเรื่องระบายน้ำและลม , ควรสร้างโรงเรือนสำหรับผสมอาหารเมื่อผลิตอาหาร และควรสร้างโรงเรือนสำหรับเก็บรักษาผลผลิต	298	43.2
ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ ได้แก่ ควรมีเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ทันสมัย , ควรนำเครื่องมือไปใช้ให้ตรงกับลักษณะงาน , ผู้ใช้เครื่องมือไม่มีการรับผิดชอบในการใช้ และควรมีการนำเครื่องมืออุปกรณ์อัตโนมัติมาใช้เพิ่มมากขึ้น	313	45.4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต N = 690	
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านวัสดุ ได้แก่ ควรใช้วัสดุที่ทันสมัย , ควรใช้วัสดุที่ราคาถูกและมีในท้องถิ่น , วัสดุที่ใช้ควรมีประสิทธิภาพดี , ควรปรับปรุงระบบการจัดซื้อล่วงหน้าตามแผนการผลิต และควรปรับปรุงการเบิกจ่ายวัสดุไม่ให้ล่าช้า	206	29.9
ด้านงบประมาณ ได้แก่ ควรมีงบประมาณใช้เพียงพอและต่อเนื่อง , ควรมีงบประมาณหมุนเวียน เช่น ค่าอาหาร , ควรมีการจัดความสำคัญของงบประมาณ , ควรเป็นอิสระในการหารายได้ และควรเมงงบประมาณในด้านการวิจัย	271	39.3
ด้านบุคลากร/การบริหาร/การจัดการ ได้แก่ ควรให้มีคณะทำงานฟาร์มให้มากยิ่งขึ้น , ควรมีการอบรมบุคลากรเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ , ควรให้ความอิสระในการดำเนินงานฟาร์ม , ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานของเอกชน , การสนับสนุนในเรื่องฟาร์มที่ดำเนินงาน , ควรจัดให้มีคนงานมาดำเนินงานฟาร์มเป็นประจำ , ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของการเกษตร , ควรเพิ่มบุคลากรที่ชำนาญในการใช้เครื่องจักรกลเกษตร , ควรใช้ระบบเอกชนบริหารเพื่อให้เกิดความคล่องตัว , ควรเพิ่มจำนวนคนงานมากยิ่งขึ้น , บุคลากรควรเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูง , ผู้บริหารคาดหวังผลกำไรเป็นตัวเงินมากเกินไป และควรสนับสนุนในการหาความรู้จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น	257	37.2
ด้านการจำหน่ายผลผลิต ได้แก่ ควรมีตลาดรองรับชัดเจนแน่นอน, ควรตั้งกรรมการเพื่อทำหน้าที่จำหน่ายผลผลิตโดยตรง , ควรมีตลาดรองรับใกล้ๆ สถานศึกษา , ควรมีตัวแทน		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต N = 690	
	จำนวน	ร้อยละ
<p>เจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถ , ควรตั้งสถานที่จัดจำหน่ายหน้าสถานศึกษา , ควรจัดตั้งสถานศึกษาเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตที่มีคุณภาพ , ควรฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการจำหน่ายมากขึ้น และควรมีการแปรรูปผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวที่มีประสิทธิภาพเพื่อการจำหน่าย</p>	256	37.1
<p>ด้านสิ่งจูงใจ/แรงจูงใจ ได้แก่ ควรแบ่งผลกำไรให้ผู้ควบคุมฟาร์ม , ควรให้ผลตอบแทนในการทำงาน โดยให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน , ควรมีการตรวจเยี่ยมและถามถึงอุปสรรคในการทำงาน , ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ควบคุมฟาร์มไปฝึกอบรมดูงานฟาร์มเอกชน , นโยบายของผู้บริหารควรจะชัดเจนไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ และควรมีการจ่ายค่าตอบแทนหรับผู้ทำงานนอกเวลาราชการ</p>	221	32.0
<p>ด้านความปลอดภัย ได้แก่ ควรมีมาตรการป้องกันการลักขโมยผลผลิตและปัจจัยการผลิต , ควรทำรั้วให้แน่นหนาเพื่อป้องกันการลักขโมย , ควรมีคนงานรักษาความปลอดภัยเฝ้าเพื่อป้องกันการลักขโมย , ควรมีระบบป้องกันไฟไหม้ , ควรเพิ่มรายได้พิเศษให้กับคนงานรักษาความปลอดภัย , ควรเพิ่มคนงานรักษาความปลอดภัยที่มีคุณภาพให้มากขึ้น , ควรมีการป้องกันเพื่อไม่ให้ให้นักศึกษาหรือคนงานลักขโมยผลผลิต และควรมีห้องเก็บเครื่องมือโดยเฉพาะเพื่อป้องกันการลักขโมย</p>	190	27.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต N = 690	
	จำนวน	ร้อยละ
ด้านชุมชน ได้แก่ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต , สถานศึกษาควรเป็นแหล่งความรู้ให้กับชุมชน , ควรสนับสนุนชุมชนให้มีความสนใจด้านการเกษตร , ควรสนับสนุนชุมชนให้เป็นตลาดรองรับผลผลิต และควรมีการประชาสัมพันธ์ภารกิจของฟาร์มสาธิตให้แก่ชุมชน	172	24.9

จากตารางที่ 8 แสดงข้อเสนอแนะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีข้อเสนอแนะที่จำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตดังนี้ ด้านพื้นที่ ได้แก่ ควรมีพื้นที่ให้มากขึ้น , ควรปรับปรุงพื้นที่ให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น , ควรยกพื้นที่ให้สูงเพื่อขจัดปัญหาน้ำท่วมขัง และควรมีการแบ่งพื้นที่การทำฟาร์มให้เป็นสัดส่วน จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 ด้านแหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน ได้แก่ ควรมีการสร้างอ่างเก็บน้ำไว้ในฤดูขาดแคลน , ควรมีระบบการให้น้ำในฟาร์มที่ทันสมัย , ควรมีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำให้มากขึ้น , ควรมีการปรับปรุงคุณภาพของน้ำและควรเพิ่มเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการใช้น้ำในฟาร์ม จำนวน 299 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 ด้านโรงเรือน ได้แก่ ควรปรับปรุงให้โรงเรือนมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย , ควรมีการปรับปรุงตรงเรือนให้อยู่ในสภาพดี , ควรมีโรงเรือนให้เพิ่มมากขึ้น , ควรมีโรงเรือนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน , ควรมีโรงเรือนในการเก็บวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะ , ควรปรับปรุงโรงเรือนในเรื่องระบายน้ำและลม , ควรสร้างโรงเรือนสำหรับผสมอาหารเมื่อผลิตอาหารและควรสร้างโรงเรือนสำหรับเก็บรักษาผลผลิต จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ ได้แก่ ควรมีเครื่องมือ/ อุปกรณ์ที่ทันสมัย , ควรนำเครื่องมือไปใช้ให้ตรงกับลักษณะงาน , ผู้ใช้เครื่องมือไม่มีการรับผิดชอบในการใช้ และควรมีการนำเครื่องมือ/อุปกรณ์อัตโนมัติมาใช้เพิ่มมากขึ้น จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 ด้านวัสดุ ได้แก่ ควรใช้วัสดุที่ทันสมัย , ควรใช้วัสดุที่ราคาถูกลงและมีในท้องถิ่น , วัสดุที่ใช้ควรมีประสิทธิภาพดี , ควรปรับปรุงระบบการจัดซื้อล่วงหน้าตามแผนการผลิต และควรปรับปรุงการ เบิกจ่ายวัสดุไม่ให้ล่าช้า จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9 ด้านงบประมาณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ ควรมีงบประมาณใช้เพียงพอและต่อเนื่อง , ควรมีงบประมาณหมุนเวียน เช่น ค่าอาหาร , ควรมีการจัดความสำคัญของงบประมาณ , ควรเป็นอิสระในการหารายได้ และควรมีงบประมาณในด้านการศึกษา จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 ด้านบุคลากร/การบริหาร/การจัดการ ได้แก่ ควรให้มีคณะทำงานฟาร์มให้มากยิ่งขึ้น , ควรมีการอบรมบุคลากรเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ๆ , ควรให้ความสำคัญในการดำเนินงานฟาร์ม , ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานของเอกชน, ควรสนับสนุนในเรื่องฟาร์มที่ดำเนินงาน , ควรจัดให้มีคนงานมาดำเนินงานฟาร์มเป็นประจำ , ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญของการเกษตร , ควรเพิ่มบุคลากรที่ชำนาญในการใช้เครื่องจักรกลเกษตร , ควรใช้ระบบเอกชนบริหารเพื่อให้เกิดความคล่องตัว, ควรเพิ่มจำนวนคนงานมากยิ่งขึ้น , บุคลากรควรเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูง , ผู้บริหารคาดหวังผลกำไรเป็นตัวเงินมากเกินไป และควรสนับสนุนในการหาความรู้จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 ด้านการจำหน่ายผลผลิต ได้แก่ ควรมีตลาดรองรับชัดเจนแน่นอน , ควรตั้งกรรมการเพื่อทำหน้าที่จำหน่ายผลผลิตโดยตรง , ควรมีตลาดรองรับใกล้ๆ สถานศึกษา , ควรมีตัวแทนจำหน่ายที่มีความสามารถ , ควรตั้งสถานที่จัดจำหน่ายหน้าสถานศึกษา , ควรจัดตั้งสถานศึกษาเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตที่มีคุณภาพ , ควรฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการจำหน่ายมากขึ้น และควรมีการแปรรูปผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวที่มีประสิทธิภาพเพื่อการจำหน่าย จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 ด้านสิ่งจูงใจ/แรงจูงใจ ได้แก่ ควรแบ่งผลกำไรให้ผู้ควบคุมฟาร์ม , ควรให้ผลตอบแทนในการทำงานโดยให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน, ควรมีการตรวจเยี่ยมและถามถึงอุปสรรคในการทำงาน, ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ควบคุมฟาร์มไปฝึกอบรมดูงานฟาร์มเอกชน , นโยบายของผู้บริหารควรจะชัดเจนไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยๆ และควรมีการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้ทำงานนอกเวลาราชการ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 ด้านความปลอดภัย ได้แก่ ควรมีมาตรการป้องกันการลักขโมยผลผลิตและปัจจัยการผลิต , ควรทำรั้วให้แน่นหนาเพื่อป้องกันการลักขโมย , ควรมีคนงานรักษาความปลอดภัยเฝ้าเพื่อป้องกันการลักขโมย , ควรมีระบบป้องกันไฟไหม้ , ควรเพิ่มรายได้พิเศษให้กับคนงานรักษาความปลอดภัย , ควรเพิ่มคนงานรักษาความปลอดภัยที่คุณภาพให้มากขึ้น , ควรมีการป้องกันเพื่อไม่ให้นักศึกษาหรือคนงานลักขโมยผลผลิต และควรมีห้องเก็บเครื่องมือโดยเฉพาะเพื่อป้องกันการลักขโมย จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 ด้านชุมชน ได้แก่ ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต , สถานศึกษาควรเป็นแหล่งความรู้ให้กับชุมชน , ควรสนับสนุนชุมชนให้มีความสนใจด้านการเกษตร, ควรสนับสนุนชุมชนให้เป็นตลาดรองรับผลผลิต และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจการของฟาร์มสาธิตให้แก่ชุมชน จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ง. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำปาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู-อาจารย์ ระดับอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 9

แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำปาร์มสาธิต

ในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ. (3)		รวม (4)		
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	เฉลี่ยรวม
1. ด้านพื้นที่/ที่ดิน									
1.1 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความลาดชันการระบายน้ำ									
ในด้านคุณภาพที่เหมาะสมกับปาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	2.89	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	3.04	ปานกลาง	2.92	ปานกลาง	2.91
1.2 ความเพียงพอและเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับปาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	3.01	ปานกลาง	3.50	มาก	3.00	ปานกลาง	2.84	ปานกลาง	3.00

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนน เฉลี่ยรวม
	วิช.ท. (1)		วช. (2)		สศ. (3)		รวม (4)		
	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	
2. ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน									
2.1 ปริมาณของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ	3.13	ปาน	4.00	มาก	3.21	ปาน	3.14	ปาน	3.14
2.2 คุณภาพของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ	3.01	ปาน	4.00	มาก	3.19	ปาน	2.88	ปาน	3.03
3. ด้านอาคารและโรงเรือน									
3.1 มีจำนวนเพียงพอ	2.86	ปาน	2.00	น้อย	2.83	ปาน	2.75	ปาน	2.84
3.2 มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.67	ปาน	2.50	ปาน	2.75	ปาน	2.55	ปาน	2.67
4. ด้านเครื่องมือ อุปกรณ์									
4.1 มีจำนวน/ปริมาณเพียงพอ	2.73	ปาน	2.00	น้อย	2.67	ปาน	2.66	ปาน	2.71
		กลาง				กลาง			กลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.พ. (1)		วช. (2)		สศ. (3)		รม. (4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
4.2 มีคุณภาพดีเพียงพอและเหมาะสม	2.69	ปาน	2.00	น้อย	2.68	ปาน	2.65	ปาน	2.68
5. ด้านพันธู์พีช/พันธู์สัตว์ และวัสดุ									
5.1 มีพันธู์พีช/พันธู์สัตว์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ	3.01	ปาน	2.50	ปาน	2.88	ปาน	3.14	ปาน	3.01
5.2 มีพันธู์พีช/พันธู์สัตว์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.94	ปาน	3.50	มาก	2.78	ปาน	2.95	ปาน	2.94
5.3 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ	2.83	ปาน	2.00	น้อย	2.68	ปาน	2.92	ปาน	2.82
5.4 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม	2.85	ปาน	2.50	ปาน	2.68	ปาน	2.92	ปาน	2.84

๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช. (1)		วช. (2)		สศ. (3)		รม. (4)		
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	
6. ด้านบุคลากร/แรงงาน									
6.1 มีจำนวนอาจารย์ดูแลฟาร์มที่รับผิดชอบเพียงพอเหมาะสม	2.97	ปาน	2.50	ปาน	3.04	ปาน	2.81	ปาน	2.96
6.2 มีปริมาณแรงงาน/คนงานเพียงพอ	2.64	ปาน	2.50	ปาน	2.80	ปาน	2.66	ปาน	2.67
6.3 แรงงาน/คนงานมีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน	2.74	ปาน	2.00	น้อย	2.71	ปาน	2.66	ปาน	2.73
6.4 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา	2.98	ปาน	3.00	ปาน	2.79	ปาน	3.02	ปาน	2.96
6.5 การได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนจากบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา	3.98	ปาน	3.00	ปาน	2.84	ปาน	2.86	ปาน	2.95

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนน เฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ	
6.6 การได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนจาก นักเรียน/นักศึกษา	3.10	ปาน กลาง	4.00	มาก	3.02	ปาน กลาง	3.18	ปาน กลาง	3.10
6.7 การได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริม สนับสนุนจาก หน่วยงาน/บุคคลภายนอก	2.61	ปาน กลาง	4.50	มาก	2.44	น้อย	2.50	ปาน กลาง	2.58
7. ด้านเงินทุน/งบประมาณ									
7.1 ความเพียงพอและความเหมาะสมของเงินทุน/งบประมาณ ที่ได้รับ	2.82	ปาน กลาง	2.00	น้อย	2.64	ปาน กลาง	2.75	ปาน กลาง	2.79
7.2 การได้รับด้านการอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่าย เงินทุน/งบประมาณ	2.97	ปาน กลาง	2.00	น้อย	2.74	ปาน กลาง	2.82	ปาน กลาง	2.92

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
8. ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม									
8.1 มีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหารฟาร์มที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่	3.39	ปาน	2.50	ปาน	3.37	ปาน	3.43	ปาน	3.39
8.2 ผู้บริหารสถานศึกษา/คณะวิชา ได้ร่วมกิจกรรมงานฟาร์มเป็นอย่างดี	3.19	ปาน	3.00	ปาน	2.77	ปาน	2.98	ปาน	3.12
8.3 การบริหารจัดการฟาร์มที่รับผิดชอบเป็นไปตามหลักของวิชาการ	3.25	ปาน	3.00	ปาน	3.19	ปาน	3.24	ปาน	3.24
8.4 การบริหารจัดการฟาร์มที่รับผิดชอบมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างน้อยมาก	3.02	ปาน	3.50	มาก	3.08	ปาน	2.97	ปาน	3.02

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
8.5 การดำเนินกิจการฟาร์มที่รับผิดชอบได้รับผลกำไรมากเป็น ที่น่าพอใจ	2.92	ปานกลาง	2.00	น้อย	2.78	ปานกลาง	2.66	ปานกลาง	2.88
8.6 ฟาร์มและกิจการฟาร์มที่รับผิดชอบได้รับความสนใจและ ความร่วมมือจากนักเรียน/นักศึกษาเป็นอย่างดี	3.18	ปานกลาง	4.00	มาก	3.05	ปานกลาง	3.28	ปานกลาง	3.18
8.7 ฟาร์มและกิจการฟาร์มที่รับผิดชอบได้รับความสนใจจาก ชุมชนและประชาชนเป็นอย่างดี	3.01	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	2.78	ปานกลาง	2.94	ปานกลาง	2.97
9. ด้านการตลาด/การบริหารจำหน่ายผลผลิต									
9.1 มีตลาดในสถานศึกษารองรับการบริหารจำหน่ายผลผลิตจาก ฟาร์มที่รับผิดชอบ	2.95	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	3.02	ปานกลาง	2.52	ปานกลาง	2.91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		รช.(4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
9.2 มีตลาดในท้องถิ่นรองรับการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่รับผิดชอบ	2.93	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	3.01	ปานกลาง	3.15	ปานกลาง	2.96
9.3 มีตลาดในเมืองหรือตลาดกลางรองรับผลผลิตจากฟาร์มที่รับผิดชอบ	2.80	ปานกลาง	2.50	ปานกลาง	3.84	ปานกลาง	2.89	ปานกลาง	2.82
9.4 มีความรับผิดชอบในการจัดจำหน่ายและมีความคล่องตัวสูง	2.89	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.88	ปานกลาง	2.84	ปานกลาง	2.88
9.5 มีคณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มและมีทีมคัดงตัวดี	2.98	ปานกลาง	3.00	ปานกลาง	2.88	ปานกลาง	2.75	ปานกลาง	2.94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ

- วช.ท. (1) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
- วช. (2) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยการอาชีพ
- สศ. (3) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา
กรมสามัญศึกษา
- รม. (4) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล

จากตารางที่ 9 แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ในทัศนะของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ด้านพื้นที่/ที่ดิน ในเรื่องเกี่ยวกับความเพียงพอและเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่าครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความลาดเทและการระบายน้ำ ด้านคุณภาพที่เหมาะสมกับฟาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางไม่แตกต่างกัน

ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ในเรื่องเกี่ยวกับปริมาณของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการเรื่องคุณภาพของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านอาคารและโรงเรือน ในเรื่องเกี่ยวกับอาคารและโรงเรือนมีจำนวนเพียงพอ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกกลุ่ม ส่วนในเรื่องอาคารและโรงเรือนมีคุณภาพเหมาะสม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ ในเรื่องเกี่ยวกับเครื่องมืออุปกรณ์มีจำนวน/ปริมาณเพียงพอ และเรื่องเครื่องมือและอุปกรณ์มีคุณภาพเพียงพอเหมาะสม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิด

เห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์และวัสดุ ในเรื่องเกี่ยวกับมีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องวัสดุ/เคมีภัณฑ์ จำนวน/ปริมาณเพียงพอ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ส่วนในกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกกลุ่ม ในเรื่องมีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ จำนวนและปริมาณเพียงพอ และเรื่องมีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกกลุ่ม

ด้านบุคลากร/แรงงาน ในเรื่องเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือหรือส่งเสริมสนับสนุนจากนักเรียน/นักศึกษา ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงาน/บุคคลภายนอก ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องแรงงาน/คนงานมีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องมีจำนวนอาจารย์ดูแลฟาร์มที่ทำนรับผิดชอบเพียงพอเหมาะสม เรื่องมีปริมาณแรงงาน/คนงานเพียงพอ เรื่องการได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา และเรื่องการได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากบุคลากรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านเงินทุน/งบประมาณ ในเรื่องเกี่ยวกับความเพียงพอและเหมาะสมของเงินทุน/งบประมาณที่ได้รับ และเรื่องการได้รับการอำนวยความสะดวกในการเบิก-จ่ายเงินทุน/งบประมาณ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร/การจัดการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเป็นไปตามหลักวิชาการ และเรื่องฟาร์มและกิจการฟาร์มที่ท่านดูแลรับผิดชอบได้รับความร่วมมือจากนักเรียน/นักศึกษาเป็นอย่างดี ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องท่านมีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหารฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษา/คณะวิชาได้ร่วมกิจกรรมงานฟาร์มของท่านเป็นอย่างดี การบริหาร/จัดการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเป็นไปตามหลักวิชาการ และฟาร์มและกิจการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับความสนใจจากชุมชนและประชาชนเป็นอย่างดี ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องการค้าเนื้องานกิจการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับผลกำไรมากเป็นที่น่าพอใจ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการตลาด/การจำหน่ายผลผลิต เกี่ยวกับเรื่องมีตลาดในสถานศึกษารองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ เรื่องมีตลาดในท้องถิ่นรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ เรื่องมีตลาดในเมืองหรือตลาดกลางรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ เรื่องท่านมีความรับผิดชอบในการจัดจำหน่ายและมีความคล่องตัวสูง และเรื่องมีคณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มของท่านและมีความคล่องตัวดี ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ เหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง

จ. เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาตามความเห็นของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตารางที่ 10
 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาตามความคิดเห็น
 ของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี
 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนน เฉลี่ยรวม	
	วษ.ท. (1)		วษ. (2)		สศ. (3)		รวม (4)			
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ		
	เฉลี่ย		เฉลี่ย		เฉลี่ย		เฉลี่ย			
1. เหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต										
1.1 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน	4.11	มาก	4.00	มาก	4.10	มาก	4.21	มาก	4.12	
1.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำวิจัย	3.70	มาก	4.00	มาก	3.38	ปานกลาง	3.97	มาก	3.68	
1.3 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารชุมชน	3.81	มาก	4.00	มาก	3.73	มาก	3.88	มาก	3.80	
1.4 เพื่อเป็นตัวอย่งให้เห็นศึกษาไปปฏิบัติในอนาคต	4.20	มาก	4.00	มาก	4.20	มาก	4.26	มาก	4.20	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
1.5 เพื่อเป็นตัวอย่งให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง	4.08	มาก	4.50	มาก	4.01	มาก	4.00	มาก	4.07
1.6 เพื่อสร้างเสริมประสิทธิภาพให้กับตนเอง	3.90	มาก	4.50	มากที่สุด	3.92	มาก	3.95	มาก	3.91
2. ลักษณะความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์มสัตว์	3.83	มาก	3.50	มาก	3.84	มาก	3.84	มาก	3.83
2.1 เรียนรู้ตนเองจากประสบการณ์ที่ได้ในการทำฟาร์มสัตว์	3.70	มาก	4.00	มาก	3.71	มาก	3.57	มาก	3.69
2.2 ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ)	3.88	มาก	4.00	มาก	3.69	มาก	3.84	มาก	3.85
2.3 ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ)	3.67	มาก	4.00	มาก	3.59	มาก	3.72	มาก	3.67
2.4 ดูงานของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ)	3.91	มาก	4.00	มาก	3.67	มาก	3.91	มาก	3.88
2.5 ศึกษาต่อ (ในประเทศ)	3.63	มาก	5.00	มากที่สุด	3.34	มาก	3.56	มาก	3.59
2.6 ประชุม-สัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ)									

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ค่าคะแนนเฉลี่ย										ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		วช.รม.(4)		ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ			
2.7 ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)	3.68	มาก	5.00	มาก	3.50	มาก	3.82	มาก	3.68	มาก	3.68
2.8 ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ)	3.56	มาก	5.00	มากที่สุด	3.33	ปานกลาง	3.68	มาก	3.55	มาก	3.55
2.9 ดูงานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)	3.47	ปานกลาง	4.50	มากที่สุด	3.03	ปานกลาง	3.72	มาก	3.44	มาก	3.44
2.10 ดูงานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)	3.41	ปานกลาง	4.50	มากที่สุด	2.92	ปานกลาง	3.71	มาก	3.38	มาก	3.38
2.11 ดูงานของหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ)	3.46	ปานกลาง	4.50	มากที่สุด	2.98	ปานกลาง	3.72	มาก	3.43	มาก	3.43
2.12 ศึกษาต่อ (ต่างประเทศ)	3.21	ปานกลาง	4.50	มากที่สุด	2.92	ปานกลาง	3.36	ปานกลาง	3.19	ปานกลาง	3.19

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย										ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		รม.(4)		ระดับ	ระดับ	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ			
2.13 ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ (ต่างประเทศ)	3.31	ปานกลาง	4.50	มาก	3.06	ปานกลาง	3.73	มาก			3.33
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิต											
3.1 การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา	3.84	มาก	4.00	มาก	3.65	มาก	3.89	มาก			3.82
3.2 ระบบการจัดการฟาร์มของสถานศึกษา	3.80	มาก	4.00	มาก	3.69	มาก	3.82	มาก			3.79
3.3 สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ	3.77	มาก	4.00	มาก	3.73	มาก	3.73	มาก			3.76
3.4 แหล่งน้ำและระบบชลประทานในฟาร์ม	3.78	มาก	4.00	มาก	3.70	มาก	3.84	มาก			3.77
3.5 ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม	3.89	มาก	4.00	มาก	3.67	มาก	3.85	มาก			3.86
3.6 คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม	3.80	มาก	2.00	น้อย	3.76	มาก	3.92	มาก			3.80
3.7 ความสนใจและความรับผิดชอบของนักศึกษา	3.65	มาก	4.00	มาก	3.59	มาก	3.73	มาก			3.65
3.8 การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือของชุมชน	3.41	ปานกลาง	3.50	มาก	3.48	ปานกลาง	3.63	มาก			3.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
3.9 ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสาร	3.61	มาก	2.50	ปานกลาง	3.51	มาก	3.75	มาก	3.61
3.10 ตลาดรองรับที่จะจำหน่ายผลผลิต	3.76	มาก	2.50	ปานกลาง	3.58	มาก	3.85	มาก	3.74
4. ความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสัตว์									
4.1 ด้านพื้นที่ดิน									
4.1.1 ความเหมาะสมในด้านคุณภาพของที่ตั้ง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน, การระบายน้ำ ฯลฯ	3.76	มาก	3.50	มาก	3.64	มาก	3.86	มาก	3.75
4.1.2 ความเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์ม เช่น ความต้องการพื้นที่ดินเพิ่มขึ้น ฯลฯ	3.53	มาก	3.50	มาก	3.53	มาก	3.62	มาก	3.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนน เฉลี่ยรวม
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	คะแนน เฉลี่ย	ระดับ คะแนน เฉลี่ย	
4.2 ด้านแหล่งน้ำและชลประทาน	3.74	มาก	1.50	น้อย	3.58	มาก	3.85	มาก	3.72
4.2.1 เพิ่มปริมาณแหล่งน้ำ/น้ำให้เพียงพอและเหมาะสม กับความต้องการ	3.76	มาก	3.50	มาก	3.57	มาก	3.94	มาก	3.75
4.2.2 ปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพน้ำให้เพียงพอและเหมาะสม	3.82	มาก	4.00	มาก	3.66	มาก	3.86	มาก	3.80
4.3 ด้านอาคาร/โรงเรือน	3.97	มาก	4.00	มาก	3.73	มาก	4.08	มาก	3.95
4.3.1 เพิ่มปริมาณ/จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม	4.02	มาก	4.00	มาก	3.77	มาก	4.14	มาก	4.00
4.3.2 ปรับปรุง/พัฒนา/เพิ่มให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม	4.06	มาก	4.00	มาก	3.80	มาก	4.04	มาก	4.02
4.4 ด้านเครื่องมืออุปกรณ์									
4.4.1 เพิ่มปริมาณ/จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม									
4.4.2 ปรับปรุง/พัฒนา/เพิ่มให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม									
4.5 ด้านพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ และวัสดุ									
4.5.1 มีพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ ปริมาณเพียงพอและเหมาะสม กับงาน	3.89	มาก	4.00	มาก	3.79	มาก	3.97	มาก	3.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย									
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ. (3)		รวม (4)		ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม	
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ
4.5.2 มีพื้นฐานรู้ศัพท์/พื้นฐานรู้สัตว์ คุณภาพดีและเหมาะสมกับงาน	3.86	มาก	4.00	มาก	3.74	มาก	3.85	มาก	3.84	
4.5.3 มีปริมาณวัสดุ/เคมีภัณฑ์เพียงพอ	3.82	มาก	4.00	มาก	3.66	มาก	3.86	มาก	3.80	
4.5.4 มีวัสดุ/เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่าปัจจุบัน	3.80	มาก	4.00	มาก	3.67	มาก	3.86	มาก	3.79	
4.6 ด้านบุคลากร/แรงงาน										
4.6.1 มีจำนวนอาจารย์ช่วยดูแลฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ	3.73	มาก	4.00	มาก	3.61	มาก	3.72	มาก	3.71	
เพิ่มขึ้น										
4.6.2 มีปริมาณแรงงาน/คนงานช่วยงานฟาร์มของท่าน	3.87	มาก	4.00	มาก	3.69	มาก	3.79	มาก	3.84	
มากขึ้น										
4.6.3 แรงงาน/คนงาน ที่มีคุณภาพดีเหมาะสมกับงาน	3.99	มาก	4.50	มากที่สุด	3.71	มาก	3.98	มาก	3.95	
4.6.4 ผู้บริหารสถานศึกษา/หัวหน้าผู้บังคับบัญชา มาช่วยสนับสนุนส่งเสริมการทำฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ	3.98	มาก	4.00	มาก	3.79	มาก	4.10	มาก	3.97	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		รช.(4)		
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	
	เฉลี่ย		เฉลี่ย		เฉลี่ย		เฉลี่ย		
รายการ	3.84	มาก	4.00	มาก	3.74	มาก	3.92	มาก	3.84
4.6.5 บุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษาช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมงานฟาร์มของท่าน	3.81	มาก	4.00	มาก	3.69	มาก	3.92	มาก	3.81
4.6.6 นักเรียน/นักศึกษาให้ความสนใจและสนับสนุนใจงานฟาร์มของท่าน	3.69	มาก	4.00	มาก	3.61	มาก	3.72	มาก	3.68
4.6.7 การได้รับความสนใจ/ช่วยเหลือ/ส่งเสริมสนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา	3.78	มาก	4.00	มาก	3.59	มาก	3.82	มาก	3.76
4.7 ด้านเงินทุน/งบประมาณ	3.71	มาก	4.00	มาก	3.48	ปานก	3.92	มาก	3.70
4.7.1 การได้รับเงินทุน/งบประมาณสนับสนุนอย่างดีจากสถานศึกษา	3.52	มาก	3.00	ปาน	3.42	กลาง	3.84	มาก	3.54
4.7.2 การได้รับการสะดวกในการเบิกจ่าย									
4.7.3 การได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก									

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช. (1)		วช. (2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	
	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	
4.8 ด้านการบริหาร/การจัดการฟาร์ม									
4.8.1 การมีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่	3.89	มาก	4.00	มาก	3.57	มาก	3.85	มาก	3.84
4.8.2 ผู้บริหาร/คณะวิชา/มหาวิทยาลัย/สาขาวิชาให้ความสนับสนุนเต็มที่	3.92	มาก	4.00	มาก	3.68	มาก	4.14	มาก	3.91
4.8.3 การปรับวิธีการจัดการฟาร์มให้สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักวิชาการ	3.93	มาก	4.00	มาก	3.69	มาก	4.08	มาก	3.91
4.8.4 การดำเนินการ/การจัดการฟาร์มที่ได้รับผลกำไรสูงสุดและเป็นตัวอย่างที่ดี	3.91	มาก	3.50	มาก	3.56	มาก	3.95	มาก	3.87
4.8.5 นักเรียน/นักศึกษาให้ความร่วมมือและใช้เป็นแหล่งความรู้วิทยากรงานอาชีพ	3.89	มาก	4.00	มาก	3.67	มาก	3.95	มาก	3.86
4.8.6 ชุมชน/ประชาชน/หน่วยงานภายนอกให้ความสนใจร่วมมือและใช้เป็นแหล่งวิทยากรงานอาชีพ	3.80	มาก	4.00	มาก	3.58	มาก	3.91	มาก	3.78
4.8.7 เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้มากขึ้นกว่าเดิม	3.90	มาก	4.00	มาก	3.61	มาก	3.89	มาก	3.86

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท. (1)		วช. (2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	คะแนน	ระดับ	
	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	เฉลี่ย	
4.9 ด้านการตลาด/การบริหารจำหน่ายผลิตภัณฑ์									
4.9.1 ขยายฐานการบริหารจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฟาร์มในสถานศึกษา มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3.85	มาก	4.00	มาก	3.49	ปานกลาง	4.01	มาก	3.82
4.9.2 ขยายฐานการบริหารจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3.85	มาก	4.00	มาก	3.40	ปานกลาง	3.92	มาก	3.80
4.9.3 ขยายฐานการบริหารจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในเมืองหรือสู่ตลาดไกล มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม	3.82	มาก	4.00	มาก	3.26	ปานกลาง	3.85	มาก	3.75
4.9.4 มีคณะกรรมการควบคุมและจัดการจำหน่าย	3.77	มาก	3.50	มาก	3.29	ปานกลาง	3.72	มาก	3.70

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย								ค่าคะแนนเฉลี่ยรวม
	วช.ท.(1)		วช.(2)		สศ.(3)		รม.(4)		
	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ระดับ	
4.9.5 ควรให้ผู้จัดการฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบดำเนินงานในเรื่องการผลิตหรือการจำหน่ายเพียงผู้เดียว เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน	3.49	ปาน	3.00	ปาน	3.20	ปาน	3.30	ปาน	3.43
		กลาง		กลาง		กลาง		กลาง	

หมายเหตุ

- วช.ท. (1) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
 วช. (2) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยการอาชีพ
 สศ. (3) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
 รม. (4) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

จากตารางที่ 10 แสดงการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ในเรื่องเหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต ในรายการเกี่ยวกับ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำวิจัย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตัวเอง และเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับตนเอง ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต กลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชน และเพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาไปปฏิบัติในอนาคต ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

เรื่องความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการงานฟาร์มสาธิต ในรายการเกี่ยวกับ การฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ ศึกษาต่อ (ในประเทศ) และประชุม / สัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ) ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ ศึกษาต่อ (ต่างประเทศ) ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ในรายการเกี่ยวกับ ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ) , ฐานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) , ฐานของหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ) และประชุม / สัมมนาทางวิชาการต่างประเทศ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ในรายการเกี่ยวกับ เรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่ได้ในการทำฟาร์มสาธิต , ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) , ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) , ฐานของหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) และ ฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม

เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนางานฟาร์มสาธิต ในรายการเกี่ยวกับคนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่นๆ ต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือชุมชน ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตวิทยาลัยการอาชีพและกลุ่มสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ในรายการเกี่ยวกับ ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสาร และตลาดรองรับที่จัดจำหน่ายผลผลิต ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดยครูอาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ในเรื่องเกี่ยวกับ การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำและระบบชลประทานในฟาร์ม ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม และ ความสนใจและรับผิดชอบของนักศึกษา ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

เรื่องความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์ม ในด้านพื้นที่ / ที่ดิน ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ ความเหมาะสมในด้านคุณภาพของที่ตั้ง เช่น ความอุดมสมบูรณ์ การระบายน้ำ ฯลฯ และความเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์ม เช่นต้องการพื้นที่ดินเพิ่มขึ้น ฯลฯ ในด้านแหล่งน้ำและชลประทาน ในรายการเกี่ยวกับ เพิ่มปริมาณแหล่งน้ำ / น้ำให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกันโดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ในด้านเกี่ยวกับปรับปรุง / พัฒนาคุณภาพน้ำให้เพียงพอเหมาะสม ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ในด้านอาคาร / โรงเรือน ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนามากทุกกลุ่ม ในรายการเกี่ยวกับ เพิ่ม / ปริมาณจำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม และปรับปรุง / พัฒนา / สร้างให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม

ในด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนามากทุกกลุ่ม ในรายการเกี่ยวกับ เพิ่มปริมาณ / จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม และปรับปรุง / พัฒนา / เพิ่มให้มีคุณภาพที่ดีและเหมาะสม ในด้านพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์และวัสดุ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนามากทุกกลุ่ม ในรายการเกี่ยวกับ มีพันธุ์พืช / พันธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัตว์ปริมาณเพียงพอและเหมาะสมกับงาน , มีพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์คุณภาพดีและเหมาะสมกับงาน , มีปริมาณวัสดุ / เคมีภัณฑ์เพียงพอ และมีวัสดุ / เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่าปัจจุบัน

ในด้านบุคลากร / แรงงาน ในรายการเกี่ยวกับ แรงงาน / คนงานที่มีคุณภาพดีเหมาะสมกับงาน ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยการอาชีพมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับ มีจำนวนอาจารย์ที่ช่วยดูแลฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเพิ่มขึ้น , มีปริมาณ แรงงาน / คนงานช่วยงานฟาร์มของท่านมากขึ้น , ผู้บริหารสถานศึกษา / หัวหน้า / ผู้บังคับบัญชา มาช่วยสนับสนุนส่งเสริมการทำงานฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ , บุคลากรต่างๆ ในสถานศึกษาช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริมงานฟาร์มของท่าน , นักเรียน / นักศึกษาให้ความสนใจและสนับสนุนงานฟาร์มของท่านและการได้รับความสนใจ / ช่วยเหลือ / ส่งเสริม สนับสนุนจากบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุก กลุ่มมีระดับ ความต้องการพัฒนาในระดับมาก

ในด้านเงินทุน / งบประมาณ ในรายการเกี่ยวกับการได้รับความสะดวก ในการเบิก - จ่าย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในรายการเกี่ยวกับการ ได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดยครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีและกลุ่มสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง ในรายการเกี่ยวกับ การได้รับเงินทุน / งบประมาณสนับสนุนอย่างดีจากสถานศึกษา ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากทุกกลุ่ม

ในด้านการบริหาร / การจัดการฟาร์ม ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีระดับความต้องการพัฒนามากทุกกลุ่ม ในรายการเกี่ยวกับ การมีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่ , ผู้บริหาร / คณะวิชา / หมวดวิชา / สาขาวิชา ให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ , การปรับวิธีการจัดการฟาร์มให้สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักวิชาการ , การดำเนินการ / จัดการให้ฟาร์มได้รับผลกำไรสูงสุดและเป็นตัวอย่างที่ดีได้ , นักเรียน / นักศึกษาให้ความร่วมมือและเป็นแหล่งความรู้วิทยากรงานอาชีพ และเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้มากขึ้นกว่าเดิม

ในด้านการตลาด / การจำหน่ายผลผลิต ในรายการเกี่ยวกับ ขยายฐานการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม , ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม , ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดในเมืองหรือสู่ตลาดกลางมากขึ้นกว่าเดิม และมีคณะกรรมการควบคุมและจัดจำหน่ายผลผลิตของสถานศึกษาเข้ามาช่วยดำเนินการ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุมฟาร์มสาธิต มีระดับความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน โดย ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษามีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอื่นๆ มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องเกี่ยวกับ ควรให้ผู้จัดการฟาร์มสาธิตสถานศึกษาผู้รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการผลิตและการจัดจำหน่ายเพียงผู้เดียว เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่มมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานภาพครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 2) ศึกษาสถานภาพฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 3) สำรวจความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 4) วิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และ 5) เสนอแนะแนวทางในการจัดการศึกษาเกษตร และจัดการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และเสนอผลการวิจัยไปใช้ในการจัดหรือพัฒนาหลักสูตรด้านการศึกษาเกษตรและการฝึกหัดครูแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 5 ข้อที่กล่าวมาแล้ว จึงได้กำหนดจำกัดขอบเขตการวิจัยได้ดังนี้คือ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 47 แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 5 แห่ง วิทยาเขตเกษตรและคณะเกษตรศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 10 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่จัดการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทวิชาเกษตรกรรม จำนวน 25 แห่ง โดยใช้ประชากรที่เป็นครู-

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้งหมด เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ตัวแปรที่ใช้ศึกษาได้แก่ ตัวแปรต้นที่ใช้ศึกษาคือ สถานภาพทั่วไปของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตและสังกัดของสถานศึกษา ส่วนตัวแปรตามคือ สถานภาพของฟาร์มสาธิตในปัจจุบันและความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดกลุ่มประชากร ซึ่งเป็นครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ผู้บริหารของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นผู้กำหนดว่าครู-อาจารย์เกษตรคนใดเป็นผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตและมอบหมายให้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตโดยตรง หรือร่วมเป็นผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตนั้น ๆ สถานศึกษาหนึ่งจะมีจำนวนครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมากขึ้นอยู่กับจำนวนฟาร์มสาธิตที่สถานศึกษานั้นมีและปฏิบัติอยู่ ในที่นี้ปรากฏว่าวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 47 แห่ง มีจำนวน 43 แห่ง ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามส่งคืนตามเวลาที่กำหนด และมีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต จำนวน 530 คนตอบแบบสอบถาม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเกษตรและคณะเกษตรศาสตร์ จำนวน 10 แห่ง ตอบแบบสอบถามส่งคืนตามเวลา 7 แห่ง มีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต จำนวน 69 คน ตอบแบบสอบถาม วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 5 แห่ง ตอบแบบสอบถาม 1 แห่ง มีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตตอบแบบสอบถาม 2 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนวิชาเกษตร ระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 25 แห่ง ตอบแบบสอบถาม 15 แห่ง มีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตจำนวน 89 คนตอบแบบสอบถาม รวมจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 690 คน การดำเนินการรวบรวมข้อมูล ได้ขอความร่วมมือไปยังกรมเจ้าสังกัดของสถานศึกษาต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกรมเจ้าสังกัดเป็นอย่างดี

การเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลมาวิเคราะห์แปลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบโดยใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็น / ระดับความต้องการมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็น / ระดับความต้องการมาก

2.50 – 3.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็น / ระดับความต้องการปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.50 – 2.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็น / ระดับความต้องการน้อย
 1.00 – 1.49 หมายความว่า มีระดับความคิดเห็น / ระดับความต้องการน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับ
 อาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 2 สถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับ
 อาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยช่วย
 สนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษา
 และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ตามความ
 คิดเห็นของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวง
 ศึกษาธิการ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับ
 อาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยเกษตร
 และเทคโนโลยี รองลงมาคือ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา สถาบัน
 เทคโนโลยีราชมงคล และวิทยาลัยการอาชีพ ตามลำดับ ประมาณสามในสี่ของจำนวนทั้งหมดเป็น
 ชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี และสมรสแล้ว อีกทั้งมีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11 – 20 ปี
 มีประสบการณ์ด้านการสอนระหว่าง 11 – 20 ปี ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอาจารย์มากที่สุด และมีเงิน
 เดือนระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท และส่วนใหญ่ไม่มีเงินประจำตำแหน่งหรือเงินรายได้พิเศษ

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาจบปริญญาตรี สาขาวิชาที่
 จบมากที่สุดได้แก่ สาขาสัตวศาสตร์ พืชศาสตร์ วิทยาศาสตร์เกษตร และครุศาสตร์เกษตร ปัจจุบันพัก
 อยู่ในบ้านพักครูมากที่สุด ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด สอนในเวลาราชการระหว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11 – 20 คาบ/สัปดาห์ รองลงมาคือ สอนระหว่าง 21 – 30 คาบ/สัปดาห์ ส่วนการสอนนอกเวลาราชการนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้ทำการสอน มีประมาณหนึ่งในสามของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตเท่านั้นที่มีคาบสอนนอกเวลาราชการ และส่วนใหญ่สอนน้อยกว่า 11 คาบ/สัปดาห์

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต จำนวนเกือบครึ่งของทั้งหมดระบุว่า ทำการสอนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และจำนวนเกือบไล่เรียงกันระบุว่า ทำการสอนอยู่ในระดับอนุปริญญาหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า ส่วนที่เหลือ ซึ่งมีจำนวนน้อย สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับปริญญาตรี ส่วนรายวิชาที่ทำการสอนมากได้แก่ วิชาด้านพืชศาสตร์ สัตวศาสตร์ และเกษตรทั่วไป สำหรับหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานควบคุมฟาร์มสาธิตและงานสอนที่สำคัญคือ การรับผิดชอบทำงานฟาร์มร่วมกับครู-อาจารย์อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากงานฟาร์มสาธิตที่ตนเองรับผิดชอบโดยตรง และทำงานด้านบริหาร

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ได้คาดหวังเกี่ยวกับงานอาชีพในอนาคตว่าจะสอนที่สถานศึกษาเดิมต่อไป จำนวนประมาณหนึ่งในห้าของทั้งหมด ระบุว่า ต้องการเปลี่ยนไปสอนสถานศึกษาใหม่ และจำนวนหนึ่งในสิบได้ระบุว่า ต้องการเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น

ในด้านการเคยได้รับการฝึกอบรมส่วนใหญ่ได้ระบุว่า ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมในงานฟาร์มมาก่อน และจำนวนประมาณหนึ่งในสามของครู-อาจารย์ ได้ระบุว่า เคยได้รับการฝึกอบรมงานฟาร์มมาแล้ว โดยเคยได้รับการฝึกอบรมด้านสัตวศาสตร์ และพืชศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ และยังได้ระบุว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานที่จัดฝึกอบรมมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมนั้นได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์มมากที่สุด รองลงมา คือใช้ในการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 สถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ชนิดของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา ที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบมามีทั้งสิ้น 19 ชนิด เรียงลำดับจากจำนวนมากไปน้อย คือ 1) ฟาร์มไม้ดอกไม้ประดับ 2) ฟาร์มประมง / เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 3) ฟาร์มเกษตรผสมผสาน 4) ฟาร์มสัตว์ปีก 5) ฟาร์มโค 6) ฟาร์มไม้ผล 7) ฟาร์มผัก 8) ฟาร์มสุกร 9) ฟาร์มพืชไร่ 10) ฟาร์มเห็ด 11) ฟาร์มยางพารา 12) ฟาร์มสมุนไพร 13) ฟาร์มทุ่งหญ้า 14) ฟาร์มขยายพันธุ์พืช 15) ฟาร์มปาล์มน้ำมัน 16) ฟาร์มสุนัข 17) ฟาร์มกล้วยไม้ 18) ฟาร์มไหม 19) ฟาร์มกระต่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะการปฏิบัติงานฟาร์มสาธิตนั้น ส่วนใหญ่จัดเป็นคณะกรรมการร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการ รองลงมาจำนวนประมาณหนึ่งในสามของจำนวนทั้งหมด มีผู้จัดการรับผิดชอบเพียงคนเดียว

ในภาพรวมแล้วฟาร์มสาธิตทั้งหมดมีพื้นที่ในการดำเนินการน้อยกว่า 26 ไร่มากที่สุด และมีโรงเรือนประกอบงานโครงการฟาร์มน้อยกว่า 6 หลัง มีจำนวนสัตว์เลี้ยงเฉลี่ยแล้วประมาณ 2,500 ตัวมากที่สุด

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดย ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้ระบุว่า สภาพความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ใน 9 ด้าน ที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ปัจจุบันมีความพร้อมอยู่เพียงระดับปานกลางในทุกรายการทั้ง 9 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านพื้นที่/ที่ดิน แหล่งน้ำและระบบชลประทาน อาคารและโรงเรือน เครื่องมือและอุปกรณ์ พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์และวัสดุ บุคลากรและแรงงาน เงินทุนและงบประมาณ การบริหารและการจัดการฟาร์ม และการตลาดและการจำหน่ายผลผลิต

ตอนที่ 3 ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ให้เหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ เพื่อเป็นตัวอย่างให้นักเรียนนำไปปฏิบัติในอนาคต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชน และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการวิจัย

นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงลักษณะความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์มสาธิตในระดับมาก จำนวน 8 ลักษณะ คือ 1) ต้องการดูงานของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) 2) ต้องการฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) 3) ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่ได้ในการทำฟาร์มสาธิต 4) ต้องการฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) 5) ต้องการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ) 6) ต้องการดูงานหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) 7) ต้องการศึกษาคู่ (ในประเทศ) และ 8) ต้องการฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) ส่วนลักษณะความต้องการความรู้ความสามารถอื่น ๆ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ระบุความต้องการระดับปานกลาง ได้แก่ การไปฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ) การไปดูงานหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ) การไปดูงานหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) การไปประชุมสัมมนาทางวิชาการ (ต่างประเทศ) และการไปศึกษาคู่ (ต่างประเทศ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ระบุว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตระดับมาก ได้แก่ 1) ความรับผิดชอบของ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต 2) การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา 3) คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม 4) ระบบการจัดการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา 5) แหล่งน้ำและระบบชลประทานในฟาร์ม 6) สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ 7) ตลาดรองรับการจำหน่ายผลผลิต 8) ความสนใจและความรับผิดชอบของนักศึกษา และ 9) ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสาร ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตระดับปานกลางค่อนข้างมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือของชุมชน

ความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสาธิต ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ระบุความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุดทุกรายการ ได้แก่ ด้านพื้นที่/ที่ดิน แหล่งน้ำและชลประทาน อาคารและสถานที่ เครื่องมือและอุปกรณ์ พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์และวัสดุ บุคลากรและแรงงาน เงินทุนและงบประมาณ การบริหารและการจัดการฟาร์ม การตลาดและการจำหน่ายผลผลิต

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตเพิ่มเติมคือ 1) ด้านที่ดิน ควรซื้อพื้นที่มากขึ้น ปรับปรุงให้มีความอุดมสมบูรณ์ยกระดับแก้ปัญหาหน้าท่วม และควรแบ่งพื้นที่การทำฟาร์มให้เป็นสัดส่วน 2) ด้านแหล่งน้ำ ควรมีอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้ในฤดูร้อน มีระบบการให้น้ำในฟาร์มที่ทันสมัย ควรซื้อเครื่องสูบน้ำ ปรับปรุงคุณภาพน้ำ สร้างและเพิ่มเครื่องมืออุปกรณ์การใช้ในฟาร์ม 3) ด้านโรงเรือน ควรปรับปรุงให้อยู่ในสภาพดีทันสมัย มีจำนวนเพียงพอ เหมาะสมกับงาน และมีที่เก็บเครื่องมืออุปกรณ์และเก็บรักษาผลผลิต 4) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ ควรซื้อเครื่องมือที่ทันสมัย สภาพดีเหมาะสมกับงาน 5) ด้านวัสดุ ควรซื้อเลือกใช้วัสดุที่มีคุณภาพดีและมีในท้องถิ่น ควรซื้อแผนการใช้-การซื้อ การจ่ายวัสดุที่ดี 6) ด้านงบประมาณ ควรซื้อเพียงพอและสามารถนำไปใช้ต่อเนื่องได้ โดยการจัดลำดับความจำเป็นและความสำคัญของการใช้ ควรมีงบประมาณเพื่อการวิจัยและทดลอง 7) ด้านบุคลากร การบริหารและการจัดการ ควรมีการจัดตั้งคณะทำงานฟาร์มที่ชัดเจนมากขึ้น ควรมีการอบรมบุคลากรเพื่องานฟาร์ม ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ต่องานฟาร์มอย่างแท้จริง ควรจัดหาบุคลากรที่มีความสามารถสูงทางด้านการใช้เครื่องจักรกลหรือเครื่องมือสมัยใหม่ ควรมีการร่วมมือกับภาคเอกชนมากยิ่งขึ้น ควรเพิ่มจำนวนคนงานฟาร์มมากยิ่งขึ้น 8) ด้านการจำหน่ายผลผลิต ควรมีตลาดรองรับผลผลิตจากฟาร์ม มีคณะกรรมการทำหน้าที่จำหน่ายผลผลิต ควรฝึกหัดนักศึกษาให้มีบทบาทและมีความสามารถในการขายผลผลิต ควรมีการแปรรูปเพื่อการจำหน่ายมากขึ้น 9) ด้านสิ่งจูงใจและแรงจูงใจ ควรมีการจัดสรรแบ่งกำไรให้แก่ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผลตอบแทน ผู้บริหารควรตรวจเยี่ยมและให้กำลังใจในการปฏิบัติตนแก่ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ควบคุมฟาร์มมีโอกาสไปดูงานฟาร์มเอกชน นโยบายเรื่องงานฟาร์มควรชัดเจน และควรมีค่าตอบแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แทนสำหรับผู้ทำงานนอกเวลาราชการ 10) ด้านความปลอดภัย ควรมีมาตรการป้องกันทรัพย์สินและผลผลิต เช่น มีเวรยาม คนงาน หรือสัญญาต่าง ๆ ควรมีอาคารโรงเรือนเก็บเครื่องมืออุปกรณ์หรือผลผลิต 11) ด้านชุมชน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตร่วมกับสถานศึกษา สถานศึกษาและฟาร์มควรเป็นแหล่งความรู้ให้แก่แหล่งชุมชน ชุมชนควรเป็นแหล่งรองรับผลผลิต ควรมีการประชาสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษา และเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมด้านปัจจัยช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต 4 กลุ่มคือ 1) กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 2) กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ 3) กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา และ 4) กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปรากฏผลสรุปได้ดังนี้ 1) ด้านพื้นที่/ที่ดิน ในภาพรวมแล้วความคิดเห็นของครู-อาจารย์ทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ มีความพร้อมของปัจจัยระดับปานกลาง ยกเว้น กลุ่มวิทยาลัยการอาชีพ ที่มีความเห็นว่า ปริมาณที่ดินสำหรับฟาร์มที่มีอยู่ในปัจจุบันมีเพียงพอและเหมาะสมระดับมาก 2) ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ มีความคิดเห็นว่า ความพร้อมในปัจจัยด้านนี้มีอยู่ในระดับมาก ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์อื่น ๆ มีความคิดเห็นว่าปัจจัยด้านนี้มีความพร้อมเพียงระดับปานกลาง 3) ด้านอาคารและโรงเรือน ในภาพรวมแล้วทุกกลุ่มมีความคิดเห็นว่า มีความพร้อมในระดับปานกลาง ยกเว้นในเรื่องของ มีปริมาณจำนวนเพียงพอ นั้น ทาง กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ มีความคิดเห็นว่า มีความพร้อมเพียงระดับน้อย 4) ด้านเครื่องมืออุปกรณ์ กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ มีความเห็นว่า ความพร้อมของปัจจัยดังกล่าวมีอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่กลุ่มครู-อาจารย์อื่น ๆ มีความเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง 5) ด้านพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์และวัสดุ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องต้องกันในภาพรวมว่า มีความพร้อมระดับปานกลาง ยกเว้นในบางเรื่องที่กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ เห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ในเรื่องมีพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่มีคุณภาพเหมาะสม แต่ว่ามีวัสดุ เคมีภัณฑ์ ในจำนวนปริมาณเพียงพออยู่ในระดับน้อย 6) ด้านบุคลากรและแรงงาน ในภาพรวมแล้วครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่ม มีความคิดเห็นเหมือนกันว่า มีระดับความพร้อมของปัจจัยนี้ในระดับปานกลาง ยกเว้นเรื่อง การมีแรงงานและคนงานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพมีความคิดเห็นมีในระดับน้อย และเห็นว่ามีความพร้อมในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในเรื่อง การได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนจากนักเรียนและหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก 7) ด้านเงินทุนและงบประมาณ ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นกลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพที่มีความเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับน้อย 8) ด้านการบริหารและการจัดการฟาร์ม ในภาพรวมแล้ว ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกกลุ่ม มีความเห็นว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นในเรื่องการบริหาร การจัดการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเป็นไปตามหลักวิชาการกับฟาร์มและกิจกรรมฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับความสนใจและร่วมมือจากนักเรียนนักศึกษาเป็นอย่างดี กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพมีความเห็นว่ามีความพร้อมในระดับมาก แต่ในเรื่องการดำเนินกิจการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับผลกำไรเป็นที่น่าพอใจ ครู-อาจารย์กลุ่มดังกล่าวมีความเห็นว่ามีความพร้อมในระดับน้อย 9) ด้านการตลาด และการจำหน่ายผลผลิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่ม มีความคิดเห็นพร้อมต้องกันว่ามีความพร้อมของปัจจัยดังกล่าวนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 2) กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ 3) กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา และ 4) กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ปรากฏผลสรุปได้ดังนี้

1. เหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่มได้ระบุว่ามีความต้องการพัฒนาในภาพรวมในระดับมากในทุกเรื่อง ได้แก่ เพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาไปปฏิบัติในอนาคต เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งเรื่องนี้ กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพให้ความต้องการพัฒนาในระดับมากที่สุดและเช่นเดียวกับเรื่อง เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้ตนเอง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชน และเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำการวิจัย ซึ่งเรื่องนี้ทุกกลุ่มครู-อาจารย์ให้ความคิดเห็นระดับมาก ยกเว้นกลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ความต้องการเพียงระดับปานกลาง

2. ความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์มสาธิตในภาพรวมแล้ว ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่ม ได้ให้ความคิดเห็นความต้องการในระดับมาก 8 เรื่อง

ได้แก่ 1) ต้องการดูงานของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ) 2) ต้องการฝึกอบรมในหน่วยงาน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกชน (ในประเทศ) 3) ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่ได้จากการทำฟาร์มสาธิต 4) ต้องการฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) 5) ต้องการเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ) 6) ต้องการดูงานหน่วยงานราชการ (ในประเทศ) 7) ต้องการศึกษาต่อ (ในประเทศ) และ 8) ต้องการฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) ซึ่งทั้ง 8 เรื่องดังกล่าวเป็นที่น่าสังเกตว่า กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพได้ระบุความต้องการพัฒนาในเรื่องที่ 5 , 7 และ 8 ในระดับมากที่สุด และ กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ระบุความต้องการพัฒนาในเรื่องที่ 8 ในระดับปานกลาง

ส่วนที่สนใจก็คือ 1) เรื่องที่เกี่ยวกับการไปฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ) 2) การไปดูงานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ) 3) การไปดูงานของหน่วยเอกชน (ต่างประเทศ) และ 4) การเข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการ (ต่างประเทศ) ทั้ง 4 เรื่องนี้ กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกับ กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ให้ความสำคัญในระดับปานกลาง แต่ว่า กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ให้ความสำคัญในระดับมาก และระดับมากที่สุด สำหรับ กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ สำหรับการไปศึกษาต่อต่างประเทศ นั้น ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพให้ความสำคัญระดับมากที่สุด ในขณะที่ครู-อาจารย์กลุ่มอื่น ๆ ให้ความสำคัญระดับปานกลาง

3. ความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์ม ในภาพรวมแล้ว ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่ม มีความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มในระดับมาก เหมือนกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ ด้านพื้นที่และที่ดิน ด้านแหล่งน้ำและการชลประทาน ด้านอาคารและโรงเรือน ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และวัสดุ ด้านบุคลากรและแรงงาน ด้านบริหารและการจัดการ ซึ่งด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ให้ความคิดเห็นว่ามีความต้องการในระดับมาก ยกเว้นเฉพาะเรื่องการเพิ่มปริมาณแหล่งน้ำและน้ำให้เพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการ ซึ่ง กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพระบุความต้องการระดับน้อย ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ระบุความต้องการระดับมาก

ด้านเงินทุนและงบประมาณ ในเรื่องของการได้รับเงินทุนงบประมาณสนับสนุนอย่างดี จากสถานศึกษา ปรากฏว่า ทุกกลุ่มครู-อาจารย์ระบุว่ามีความต้องการระดับมากเหมือนกัน แต่ในเรื่อง การได้รับความสะดวกในการเบิกจ่าย ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ระบุความต้องการระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มอื่นระบุความต้องการในระดับมาก และเช่นเดียวกับเรื่อง การได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กับ กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระบุความต้องการระดับมาก ในขณะที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ และ กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ระบุความต้องการระดับปานกลาง

ด้านการตลาดและการจำหน่ายผลผลิต ปรากฏว่า ในเรื่องเกี่ยวกับการขยายฐานการผลิตจากฟาร์มในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดในเมืองหรือสู่ตลาดกลางมากขึ้นกว่าเดิม และมีคณะกรรมการควบคุมการจำหน่ายผลผลิตของสถานศึกษาเข้ามาช่วยดำเนินการ ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการพัฒนาในระดับปานกลาง ในขณะที่อีก 3 กลุ่ม ครู-อาจารย์มีความต้องการในระดับมาก ส่วนเรื่องควรให้ผู้จัดการฟาร์มสาธิตสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการผลิตและจำหน่ายเพียงผู้เดียว เพื่อขจัดปัญหาความยากในการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า ครู-อาจารย์ทุกกลุ่มมีความเห็นในเรื่องนี้ว่า เป็นความต้องการในระดับปานกลาง

การอภิปรายผล

คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาพิจารณาวิเคราะห์ มีประเด็นที่น่าสนใจ และความสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่ตอบแบบสอบถาม สังกัดวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีมากที่สุด เพราะวิทยาลัยดังกล่าวได้เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเกษตร ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยตรง ประกอบกับจัดการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกร ดังนั้นจึงตรงกับเรื่องที่ศึกษา ในขณะที่วิทยาลัยการอาชีพซึ่งมีจำนวน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตตอบแบบสอบถามเพียงแห่งเดียวใน 5 แห่ง ที่มีฟาร์มสาธิต และในแห่งเดียวนั้นมี ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตเพียง 2 คนเท่านั้น การจัดการเรียนการสอนเกษตรของวิทยาลัยการอาชีพนั้นจัดเพื่อใช้สอนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ประเภทเกษตรกรรมเท่านั้น ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดการสอนวิชาเกษตรกรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่นักเรียนเลือกเรียนวิชาเกษตรเป็นวิชาเลือกเสรี เพื่อให้มีความรู้ทางการเกษตร เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการออกไปประกอบอาชีพ หรือนำไปใช้ในการศึกษาต่อ สำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเปิดสอนวิชาเกษตร เพื่อให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพหรือนำไปเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาหรือดำเนินงานในระดับที่ใช้เทคโนโลยี ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ครู-อาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนใหญ่ จึงสังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งทำงานครอบคลุมงานฟาร์มสาธิตอยู่ในวิทยาลัยเกษตรและ
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทคโนโลยี และเป็นครู-อาจารย์ชายจำนวนถึง 3 ใน 4 ของทั้งหมด มีครู-อาจารย์สตรีอยู่เพียง 1 ใน 4 หรือประมาณร้อยละ 25.00 เท่านั้น

การควบคุมฟาร์มสาธิตเป็นงานที่ต้องใช้ความชำนาญและประสบการณ์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ จะมีอายุตั้งแต่ 31 ขึ้นไป และมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 37.88 ปี มีครู-อาจารย์เพียงร้อยละ 11.60 เท่านั้น ที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี และเช่นกัน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่มีครอบครัวแล้ว และมีอายุราชการตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป จนถึงมากกว่า 30 ปี โดยมีอายุราชการเฉลี่ย 13.95 ปี ในด้านประสบการณ์การสอนวิชาเกษตรก็เช่นกัน ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป และมีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 13.40 ปี จากข้อมูลที่พบกล่าวได้ว่า การควบคุมฟาร์มสาธิตเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ทั้งทางประสบการณ์สอน ประสบการณ์ในการทำงานราชการ และอายุที่มีวุฒิภาวะในการทำงานเข้าประกอบกัน จึงสามารถทำงานควบคุมฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

สิ่งที่น่าให้ความสนใจก็คือ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ มีระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป และมีเงินเดือนตั้งแต่ 10,000 ขึ้นไป โดยมีเงินเดือนเฉลี่ย 12,534.34 บาท ส่วนใหญ่ไม่มีเงินประจำตำแหน่ง และเงินรายได้พิเศษ จากข้อมูลนี้ หากพิจารณารายละเอียดลงไปแล้ว พบว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตที่มีภาระระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ร้อยละ 26.20 และ 0.90 ตามลำดับ มีผู้ได้รับเงินประจำตำแหน่งอยู่เพียงร้อยละ 8.30 ซึ่งเป็นผู้ทำการสอนอยู่ในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ส่วนอีกร้อยละ 91.70 ไม่มีเงินประจำตำแหน่งและไม่มีรายได้พิเศษใด ๆ เช่นกัน แต่ลักษณะงานของฟาร์มสาธิตเป็นงานหนัก ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทุ่มเทแรงกายแรงใจการปฏิบัติอย่างแท้จริง งานส่วนใหญ่ก็ทำกลางแจ้ง ไม่มีวันหยุดราชการ และต่อเนื่องตลอดปี ซึ่งผลตอบแทนไม่ได้รับตามที่สมควรจะได้ อีกทั้งเงินเดือนประจำก็ค่อนข้างจำกัด โดย ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีเงินเดือนต่ำสุด 6,360 บาท สูงสุด 27,000 บาท เงินเดือนเฉลี่ย 12,534.34 บาท นับได้ว่าเงินเดือนที่ได้รับค่อนข้างน้อย ถ้าเทียบกับงานที่ต้องรับภาระ ตลอดจนภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันค่อนข้างตึงตัว และหากพิจารณาถึงจำนวนการที่ต้องทำการสอนประจำในเวลาราชการแล้ว ส่วนใหญ่ต้องสอนตั้ง 11 - 40 คาบ/สัปดาห์ อัตราการสอนเฉลี่ยแล้ว 18.97 คาบ/สัปดาห์/คน และบางคนก็ต้องสอนนอกเวลาราชการอีกด้วย นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากควบคุมฟาร์มสาธิตที่ตนเองรับผิดชอบได้แก่ งานด้านบริหาร งานธุรการ งานกิจกรรมนักศึกษา และงานฟาร์มอื่น ๆ ร่วมกับครู-อาจารย์อื่นนอกจากฟาร์มสาธิตที่ตนปฏิบัติอยู่อีกด้วย จึงเห็นได้ว่าภาระงานของ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีภาระงานมากมาย และหนักอยู่ตลอดเวลา พิจารณาได้ว่า ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบสูง ทำงานหนัก มีภาระงานมาก สมควรได้รับการพิจารณาให้ได้รับความดีความชอบ มีผลตอบแทนทางใดทางหนึ่งให้พอสมควร

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ให้ความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพในอนาคตของตนเองว่า ต้องการสอนในสถานศึกษาเดิมตลอดไป ร้อยละ 66.50 ต้องการเปลี่ยนไปสอนสถานศึกษาใหม่ ร้อยละ 23.50 และต้องการไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 10.00 ความคาดหวังของครู-อาจารย์ดังกล่าว สมควรได้รับการพิจารณาเป็นอย่างยิ่ง เพราะมีครู-อาจารย์เกือบหนึ่งในสี่ต้องการย้ายไปสอนที่อื่น คงเป็นเพราะทำงานหนัก แต่ผลตอบแทนอาจไม่คุ้ม และมีครู-อาจารย์ถึงหนึ่งในสิบที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพ ทั้ง 2 กรณี แสดงว่าครู-อาจารย์ถึงร้อยละ 33.50 หรือหนึ่งในสามเกิดความท้อแท้ในภาระงานที่รับผิดชอบก็อาจไปได้ ดังนั้นทุกฝ่ายควรให้ความสนใจนำมาพัฒนาแก้ไขก่อนที่ครู-อาจารย์ที่มีความรับผิดชอบดี มีความรู้และประสบการณ์สูงเหล่านี้จะเกิดความรู้สึกท้อแท้และไม่ปฏิบัติงานเท่าที่ควร อันจะนำมาซึ่งความเสียหายแก่การศึกษาอาชีวศึกษาเกษตรของประเทศไทย

สิ่งที่จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษอีกประการหนึ่งก็คือ มีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตเพียงจำนวน ร้อยละ 32.90 เท่านั้น ที่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านงานฟาร์ม และส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 67.10 ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านงานฟาร์มมาก่อน ในส่วนของผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม ซึ่งมีร้อยละ 32.90 ได้ระบุชัดเจนว่า ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ได้นำมาใช้ในการปฏิบัติงานฟาร์มมากที่สุด (ร้อยละ 63.90) รองลงมาคือในด้านการเรียนการสอน ใช้ในกิจการนักศึกษาและใช้ในงานธุรการ (ร้อยละ 31.70, 2.20, และ 2.20 ตามลำดับ) จากประเด็นดังกล่าวนี้ จะเห็นได้ว่า การได้รับการฝึกอบรมด้านงานฟาร์ม เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งและมีหน่วยงานมากมายได้จัดการฝึกอบรม อยู่เป็นประจำ โดยจัดฝึกอบรมสาขางานต่างๆ ทางการเกษตร ดังนั้นควรพิจารณาในเรื่อง การให้ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์ม ผู้ซึ่งมีความรับผิดชอบสูงเหล่านี้ได้รับการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ต่างๆ ที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ ดำเนินงานฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. สถานภาพของฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาศึกษา มีฟาร์มสาธิตที่จำแนกตามการตอบแบบสอบถามของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้ 19 ชนิด ที่ทำกันมาก 10 ชนิด เรียงลำดับตามจำนวนที่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระบุมาได้ดังนี้คือ 1) ฟาร์มไม้ดอก / ไม้ประดับ 2) ฟาร์มประมง / เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 3) ฟาร์มเกษตรผสมผสาน 4) ฟาร์มสัตว์ปีก 5) ฟาร์มโคนม - โคนเนื้อ 6) ฟาร์มไม้ผลไม้ยืนต้น 7) ฟาร์มผัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8) ฟาร์มสุกร 9) ฟาร์มพืช ไร่ - นา 10) ฟาร์มเห็ด ทั้ง 10 ฟาร์มดังกล่าวนี้ มีครู - อาจารย์ผู้ควบคุม
ตอบระบุรับผิดชอบระหว่าง 30 - 100 คน

ส่วนฟาร์มที่มีครู - อาจารย์ผู้ควบคุมระบุรับผิดชอบตอบมาน้อย ระหว่าง 3 - 8 คน
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ 1) ฟาร์มยางพารา 2) ฟาร์มสมุนไพร 3) ฟาร์มทุเรียน 4)
ฟาร์มขยายพันธุ์พืช 5) ฟาร์มปาล์มน้ำมัน 6) ฟาร์มสุนัข 7) ฟาร์มกล้วยไม้ 8) ฟาร์มไหม 9) ฟาร์มกระ
ต่าย

จากข้อมูลดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่าฟาร์มสาธิต ที่นิยมกันและทำกันให้เป็นแบบอย่าง
เพื่อใช้สอนนักศึกษาและเป็นแม่แบบแก่ผู้สนใจ สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาส่วน
ใหญ่มุ่งเน้น 10 ชนิดแรกเป็นหลัก ส่วนอีก 9 ชนิดหลัง เป็นฟาร์มที่เน้นเฉพาะท้องถิ่นหรือตามความ
เหมาะสมกับตลาดเป็นสำคัญ

หากพิจารณาถึงลักษณะการปฏิบัติงานฟาร์ม พบว่าส่วนใหญ่มีการจัดตั้งคณะ
กรรมการร่วมกันรับผิดชอบในการจัดการดำเนินการ (ร้อยละ 68.10) ส่วนที่เหลือได้จัดให้มีผู้จัดการ
รับผิดชอบแต่ผู้เดียว

ในด้านของจำนวนพื้นที่ ไร่ โรงเรือน บ่อ พืช สัตว์ ต่างๆ นั้นก็ผันแปรไปตามลักษณะ
ของการประกอบการและขนาดของฟาร์ม

3. ความความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิต
ในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการ
ทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ที่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตจะเห็นว่า สภาพความ
พร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน อยู่เพียงระดับปานกลาง ที่ค่อนข้างต่ำ (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.58 -
3.39) ในทุกด้าน ทั้ง 9 ด้าน ซึ่งเป็นการแสดงว่า ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ต้องการปัจจัยทั้ง
9 ด้านนั้นมาช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิต ที่มีต่อการเรียนการสอนและการเป็นแบบอย่างฟาร์ม
ที่ดี และที่สำคัญยิ่งก็คือขวัญกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน คือ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมก็จะไม่คิดและไม่
กำลังใจในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร ดังนั้นความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิต
ทั้ง 9 ด้าน ควรได้รับการพิจารณาช่วยสนับสนุนดังรายละเอียดได้แจกแจงไว้ในตารางที่ 5 แล้ว

4. ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต
ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้ให้เหตุผลในความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต
ในระดับมากเพื่อให้ฟาร์มสาธิตได้ เป็นตัวอย่างที่นักศึกษานำไปปฏิบัติงานในอนาคต เกิด
ประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เกษตรกร สร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่ครู-
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตเอง เกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชน และเกิดประโยชน์ต่อการวิจัย จากเหตุผลที่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทุกคน มีความรู้สึกตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของฟาร์มสาธิตอย่างแท้จริง จึงน่าจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตยังได้ระบุถึง ลักษณะความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการฟาร์มสาธิตของตนเองว่า ต้องการที่จะ 1)ดูงานหน่วยงานเอกชนในประเทศ 2)ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชนในประเทศ 3)เรียนรู้ด้วยตนเองจากการทำฟาร์มสาธิต 4)ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการในประเทศ 5)เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาการในประเทศ 6)ดูงานหน่วยงานราชการในประเทศ 7)ศึกษาต่อในประเทศ และ 8)ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการต่างประเทศ จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมีความต้องการระดับมาก ซึ่งนับว่าเป็นที่น่ายินดี ที่ครู - อาจารย์ได้มีความคิดกระตือรือร้นในการทำงาน คิดแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการทำฟาร์มอย่างจริงจังและจริงใจ เพราะจุดมุ่งหมายใหญ่ มุ่งแสวงหาจากแหล่งวิชาการภายในประเทศ นำมาใช้ภายในประเทศ เพื่อคนไทยและเยาวชนไทย

ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ยังได้ชี้ประเด็นที่สำคัญอีกว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนางานฟาร์มสาธิต ในความต้องการระดับมากก็คือ ความรับผิดชอบของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตเอง การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม ระบบการจัดฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา แหล่งน้ำและระบบการชลประทาน สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ ตลาดจำหน่ายผลผลิต ความสนใจและความรับผิดชอบของนักศึกษา ความสะดวกของการคมนาคมขนส่ง และการสื่อสาร สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่มีส่วนมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต้องเข้าใจและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตอย่างแท้จริง ซึ่งตามที่ปรากฏ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้กำหนดไว้เรื่องแรกแล้วว่า ความรับผิดชอบของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตเอง เป็นเรื่องแรกที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตมาก แสดงถึงความเข้าใจตั้งใจในการทำงาน รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง เพียงแต่ต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือส่งเสริมจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจังเท่านั้น

ส่วนเรื่องความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสาธิต ทั้ง 9 ด้าน ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้ระบุความต้องการมาในระดับมากทุกๆ ด้าน (ตามตารางที่ 6) ซึ่งในส่วนที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ ก็จะบังเกิดผลดีในการพัฒนาอย่างแท้จริง

ในส่วนข้อเสนอแนะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ของ

ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ครู - อาจารย์ได้ระบุข้อเสนอแนะมาในด้านพื้นที่ แหล่งน้ำ การชล
เอกสารนี้ได้รับการสงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประทาน โรงเรือน เครื่องมืออุปกรณ์ วัสดุ งบประมาณ บุคลากร การบริหาร การจัดการ การจำหน่ายผลผลิต สิ่งจูงใจแรงจูงใจ ความปลอดภัยและด้านชุมชน ซึ่งข้อเสนอแนะต่างๆ เหล่านี้ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้เขียนระบุข้อเสนอแนะมาโดยตรง ข้อเสนอแนะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นและเป็นปัญหาที่ครู - อาจารย์ได้ประสบมาจากสภาพจริงทั้งสิ้น ข้อเสนอแนะจึงเสนอมาเพื่อการแก้ปัญหา หรือเพื่อใช้เป็นข้อพิจารณาในการวางแผนงานการปรับปรุงพัฒนาฟาร์มสาธิต (ดังปรากฏในตารางที่ 7) ดังนั้นผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจและใช้เป็นข้อมูลในการจัดการดำเนินการหรือวางแผนการพัฒนาฟาร์มสาธิตอย่างจริงจังต่อไป

5. การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

จากการที่นำเอากลุ่มครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม แยกตามกรมเจ้าสังกัดและลักษณะการจัดการเรียนการสอน คือ 1)กลุ่มครู - อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี 2)กลุ่มครู - อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ 3)กลุ่มครู - อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาและ 4)กลุ่มครู - อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล แล้วนำทั้ง 4 กลุ่มนั้นมาเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ปรากฏผลที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ด้านเหตุผลที่ต้องการพัฒนาฟาร์มทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องต้องกัน 3 เรื่องในระดับมากคือ เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชนและเพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษานำไปปฏิบัติในอนาคต ซึ่งทั้ง 3 เรื่องนี้ล้วนเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษา ดังนั้นจึงเป็นไปตามหลักการและหน้าที่ของสถานศึกษา แต่ในเรื่องเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติ และเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ตนเอง กลุ่มครูอาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ มีความต้องการระดับมากที่สุด ในขณะที่กลุ่มครู - อาจารย์ อีก 3 กลุ่ม มีความต้องการระดับมาก ซึ่งอธิบายได้ว่าหน้าที่ของวิทยาลัยการอาชีพคือ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตจัดการศึกษาอาชีพให้แก่นักเรียน ซึ่งเป็นบุตรของเกษตรกรในท้องถิ่นมาเรียน และครู - อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรต้องดูแลทดลองปฏิบัติจนสามารถทำงานอาชีพนั้นๆ จนเกิดผลเป็นที่ยอมรับของประชาชนและนักเรียน ดังนั้นครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพจึงได้ตระหนักในทั้ง 2 เรื่องนี้มากที่สุด และเป็นที่น่าสังเกตก็คือ กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาได้ระบุว่าความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มครู - อาจารย์ ทั้ง 3 กลุ่มระบุว่ามาก ก็คงจะเนื่องมาจากว่า หน้าที่การสอนของครู - อาจารย์ระดับมัศึกษามุ่งเน้นด้านความรู้พื้นฐาน ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความต้องการความรู้ความสามารถในการจัดการงานฟาร์มสาธิต ในเรื่องครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาต้องการไปฝึกอบรม ในหน่วยงานราชการต่างประเทศ มีระดับปานกลาง ซึ่งต่ำกว่าความต้องการของครู - อาจารย์กลุ่มอื่นๆ นั้น ก็เป็นไปตามเหตุผลที่ว่า ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ตระหนักดีว่า การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาควรเป็นระดับพื้นฐานไม่มีความจำเป็นต้องไปฝึกอบรมถึงต่างประเทศ ส่วนในเรื่องอื่นๆ ได้แก่ การฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชนต่างประเทศ การดูงานของหน่วยงานราชการต่างประเทศ การดูงานของหน่วยงานเอกชนต่างประเทศ และการประชุมสัมมนาทางวิชาการต่างประเทศ ซึ่งกลุ่มครู - อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีและครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความเห็นว่ามีความต้องการระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ มีความเห็นว่ามีความต้องการระดับมากที่สุด คงเป็นเพราะครู-อาจารย์ต้องการเห็นงานฟาร์มสาธิตและวิธีการทำงานฟาร์มในต่างประเทศ ซึ่งเช่นเดียวกับ กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ก็มีความเห็นอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล เป็นสถาบันที่เน้นด้านวิชาการและเทคโนโลยี และมีการจัดการศึกษาถึงระดับปริญญา ครู-อาจารย์จึงมีความรู้ลึกต้นตัวทางด้านไปฝึกอบรม ดูงาน และประชุมสัมมนาทางวิชาการต่างๆ ในระดับมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตปรากฏว่าเรื่องเกี่ยวกับการสนับสนุนของสถานศึกษา ระบบการจัดการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา สภาพพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำ และระบบชลประทาน ความรับผิดชอบของครู-อาจารย์ผู้ดูแลฟาร์ม และความสนใจ ความรับผิดชอบของนักศึกษา ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตทั้ง 4 กลุ่ม ต่างระบุว่า มีผลระดับมากในทุกกลุ่ม เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะทุกเรื่องล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อการทำฟาร์มสาธิตทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามปัจจัยเรื่องคนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ ระบุว่า มีผลระดับน้อย ในขณะที่กลุ่มครู-อาจารย์อื่น ๆ ระบุว่า มีผลระดับมาก คงเป็นเพราะวิทยาลัยการอาชีพมีฟาร์มขนาดเล็ก ครู-อาจารย์ซึ่งสามารถดำเนินงานฟาร์มด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งคนงานมากนัก อีกทั้งคาบการสอนของครู-อาจารย์อาจจะไม่มากเท่ากับครู-อาจารย์ในกลุ่มอื่น ๆ สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือของชุมชนนั้น ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กับ กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ระบุมีผลระดับปานกลาง ขณะที่ กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ กับ กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระบุมีผลระดับมาก เหตุผลที่มีความแตกต่างกัน คงเป็นเพราะวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กับโรงเรียนมัศึกษามีภาระหน้าที่ในการทำฟาร์มสาธิตคงที่ตามหลักสูตร ซึ่งจำเป็นต้องจัดประจำ โดยไม่ต้องพะวงถึงสภาพความต้องการของท้องถิ่นผิดกับวิทยาลัยการอาชีพและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลที่จัดฟาร์มตามความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ในเรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคม การติดต่อสื่อสาร กับเรื่องตลาดรองรับที่จำหน่ายผลผลิต ปรากฏว่า ครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพพระนุว่า มีผลต่อการพัฒนาระดับปานกลางเท่านั้น ในขณะที่กลุ่มครู-อาจารย์อื่น ๆ ได้ระบุว่า มีผลต่อการพัฒนาระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้คงเนื่องจาก วิทยาลัยการอาชีพส่วนใหญ่ ตั้งอยู่ในบริเวณการคมนาคมสะดวก และใกล้กับตลาด ดังนั้นความต้องการในเรื่องดังกล่าวจึงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสถานศึกษาอื่น ๆ อยู่ห่างไกลจากตลาดและการคมนาคมก็ไม่สะดวกเท่า จึงให้ความเห็นว่าปัจจัยทั้งสองเรื่องนั้นมีผลต่อการพัฒนาระดับมาก

สำหรับการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์ม ส่วนใหญ่เกือบทุกด้าน ทุกกลุ่ม ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีความต้องการในระดับมากไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องเพิ่มปริมาณแหล่งน้ำ และน้ำให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพมีความต้องการพัฒนาระดับน้อย ในขณะที่กลุ่มอื่น ๆ ต้องการพัฒนาระดับมาก ทั้งนี้คงเนื่องจากขนาดฟาร์มสาธิตของวิทยาลัยการอาชีพเล็กกว่าขนาดฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาอื่น ๆ และการได้รับความสะดวกในการเบิก-จ่าย ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา มีความต้องการในระดับปานกลาง ส่วนครู-อาจารย์อีก 3 กลุ่ม ระบุว่ามีความต้องการพัฒนาในระดับมาก ลักษณะดังกล่าวควรเป็นเพราะลักษณะธรรมชาติของโรงเรียนมัธยมศึกษาแตกต่างจากสถานศึกษาอื่น ๆ เนื่องจากงานฟาร์มของโรงเรียนมัธยมศึกษาอาจจะไม่มีมากนักและไม่ใช้เงินงบประมาณมากเท่ากับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีฟาร์มสาธิตทำกันอย่างจริงจัง นอกจากนี้ในเรื่องเกี่ยวกับการได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่ง กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี กับ กลุ่มครู-อาจารย์สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระบุความต้องการระดับมาก ในขณะที่กลุ่มครู-อาจารย์วิทยาลัยการอาชีพ กับ กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ระบุความต้องการระดับปานกลาง เหตุผลในด้านความแตกต่างในเรื่องนี้ อาจชี้แจงได้โดยพิจารณาจากหลักสูตรและกิจกรรมฟาร์มสาธิตของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ได้ทำการสอนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญาตรี ดังนั้นการได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอกเพื่อการพัฒนา จึงมีความสำคัญและจำเป็นกว่าวิทยาลัยการอาชีพ กับ โรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งจัดฟาร์มสาธิตและจัดการเรียนการสอนเพียงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเท่านั้น

ความแตกต่างในด้านความต้องการพัฒนาปัจจัยเรื่อง ขยายฐานการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม การขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดท้องถิ่นมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม การขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดในเมืองหรือสู่ตลาดกลางมากกว่าเดิม และมีคณะกรรมการควบคุมการจัดจำหน่ายผลผลิตของสถานศึกษาเข้ามาช่วยดำเนินการ เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ปรากฏว่า กลุ่มครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ระบุความต้องการพัฒนาปัจจัยในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปานกลาง ในขณะที่กลุ่มครู-อาจารย์อีก 3 กลุ่ม ได้ระบุว่า ต้องการระดับมาก เหตุผลที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา มีฟาร์มสาธิตและกิจการฟาร์มสาธิตขนาดเล็กกว่าสถานศึกษา อื่นๆ ทั้ง 3 กลุ่ม การจัดฟาร์มที่อยู่ภาวะจำกัดจำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาเกษตร อีกทั้งมีครู-อาจารย์เกษตรค่อนข้างจำกัด ดังนั้นความต้องการในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวจึงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผิดกับสถานศึกษาอื่นๆ ที่มีจำนวน ปริมาณ และขนาดของฟาร์มสาธิตมากกว่า และมีความพร้อมทางด้านครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตมากกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้ได้นำผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นพื้นฐาน โดยจำแนกข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

1. เสนอแนะต่อกรมเจ้าสังกัด และสถานศึกษาที่มีฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แก่ กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และกรมสามัญศึกษา

1.1 กรมเจ้าสังกัดควรพิจารณา ส่งเสริมสนับสนุน ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา ให้มีเงินประจำตำแหน่งหรือมีเงินเดือนเพิ่มพิเศษ เพราะการควบคุมฟาร์มสาธิตเป็นงานที่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์ในการดำเนินงาน ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 31 ปี มีวุฒิปริญญาตรี เป็นอย่างต่ำ มีวุฒิภาวะสูงและมีประสบการณ์ในการทำฟาร์ม งานฟาร์มสาธิตเป็นงานหนักต้องรับผิดชอบทำงานอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ต้องทุ่มเทกำลังกายกำลังใจอย่างแท้จริง และส่วนใหญ่ต้องทำงานกลางแจ้ง ไม่มีวันหยุดราชการ รายได้จากเฉพาะเงินเดือนเพียงอย่างเดียว นับว่าเป็นภาระหนักของครู - อาจารย์และครอบครัวมาก อีกทั้งครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ต้องสอนในเวลาราชการปกติระหว่าง 11 - 40 คาบ ต่อสัปดาห์ อัตราการสอนเฉลี่ย 18.97 คาบต่อสัปดาห์ต่อคน นอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายนอกเหนือจากการสอนและการควบคุมฟาร์มสาธิตตามปกติอีกด้วย เช่น งานบริหาร งานธุรการ งานกิจกรรมนักศึกษา และควบคุมงานฟาร์มอื่นๆ ร่วมกับครู - อาจารย์ อื่นๆ อีก ดังนั้นทางกรมเจ้าสังกัดควรพิจารณาให้ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต มีเงินประจำตำแหน่งหรือเงินเพิ่มพิเศษ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ในการปฏิบัติงาน และตอบแทนความดีความชอบ การมีน้ำใจ เสียสละของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ตามที่สมควรจะได้รับ

1.2 กรมเจ้าสังกัดหรือผู้บริหารระดับสูงควรพิจารณาตอบแทนและสร้างขวัญกำลังใจ แก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต สร้างความมั่นใจในการทำงานและให้ความสำคัญ เพราะมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มที่ตั้งใจทำงาน เกิดความท้อแท้ต้องการย้ายสถานศึกษาที่ตนสอนไปสอนที่อื่น ถึงร้อยละ 23.50 และอีกร้อยละ 10.00 ต้องการจะเปลี่ยนอาชีพ กรณีดังกล่าว คงเกิดจากความท้อแท้ในภาวะงานที่รับผิดชอบก็อาจเป็นไปได้ ดังนั้นการสร้างขวัญกำลังใจ เช่น การมีเงินประจำตำแหน่ง หรือมีเงินเดือนเพิ่ม หรือการได้รับการพิจารณาให้ความช่วยเหลือตอบแทนเป็นกรณีพิเศษเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ

1.3 กรมเจ้าสังกัดหรือผู้บริหาร ควรพิจารณาส่งเสริมสนับสนุน ให้ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้เข้ารับการฝึกอบรมพัฒนาตนเอง ในด้าน ความรู้ ทักษะ การดำเนินงานฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพอย่างสม่ำเสมอเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง เพราะ ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูง เสียสละมาก การได้มีโอกาสได้ฝึกอบรมหรือไปดูงานย่อมเป็นการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานฟาร์มเป็นอย่างดี จากการวิจัยปรากฏว่า มีครู-อาจารย์ผู้ควบคุมงานฟาร์มเพียงร้อยละ 32.90 เท่านั้น ที่ได้ผ่านการฝึกอบรม ส่วนอีกร้อยละ 67.10 ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านงานฟาร์มมาก่อน

1.4 กรมเจ้าสังกัดหรือผู้บริหาร ควรให้ความสนับสนุนให้สถานศึกษาและ ครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้ขยายชนิดของฟาร์มมากขึ้นจากที่มีอยู่ 19 ชนิด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร และการขยายตัวของงานฟาร์มให้สอดคล้องกับหลักสูตร พร้อมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้แต่ละฟาร์มเป็นฟาร์มที่เป็นตัวอย่างที่ดี แก่นักศึกษาและผู้สนใจอย่างแท้จริง

1.5 กรมเจ้าสังกัดหรือผู้บริหาร ควรให้ความสนใจ และสนับสนุนอย่างจริงจังเกี่ยวกับสภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุน การทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ให้อยู่ในระดับดีมากหรือดีมากที่สุด เพราะครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ได้ระบุว่า สภาพความพร้อมของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา เพียงระดับปานกลาง ที่ค่อนข้างต่ำ (ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.58 - 3.39) หากความพร้อมของปัจจัยทั้ง 9 ด้าน ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอ โอกาสที่จะมีฟาร์มสาธิตที่ดีเป็นตัวอย่างที่ดีเป็นไปได้ยาก

2. เสนอแนะต่อครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2.1 ครู - อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาทุกสถาบัน ควรให้ความสนใจและตื่นตัวในการพัฒนาตน เกี่ยวกับความรู้ ทักษะและประสบการณ์ การดำเนินงานฟาร์มสาธิตให้มีประสิทธิภาพสูงสุด จากข้อมูลที่พบปรากฏว่า มีครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต เพียงร้อยละ 32.90 เท่านั้นที่ผ่านการฝึกอบรม ส่วนอีกร้อยละ 67.10 ยังไม่เคยได้รับการฝึกอบรม ดังนั้นควรมีการชวนชวนขวนขวายตื่นตัวหาความรู้ ทักษะและประสบการณ์โดยการเข้ารับการฝึกอบรมหรือโดยให้ดูงานหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาล หรือโดยวิธีการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานฟาร์มสาธิตเอง หรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา เป็นต้น หากมีการดำเนินการต่างๆ ดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอแล้วก็จะไม่ล่าช้าหลัง ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาในงานอาชีพ

3. เสนอแนะต่อสถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัย และภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่จัดการศึกษาด้านครุศาสตร์เกษตร

3.1 ควรร่วมมือประสานงานกับกรมเข้าสังกัดหรือสถานศึกษาต่างๆ ที่จัดฟาร์มสาธิตระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา เพื่อประสานความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ให้โอกาสแก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตได้มีโอกาสมาศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาตนเอง ในด้านการศึกษาต่อเพิ่มเติม ของครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในแต่ละกลุ่ม

นอกจากการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแล้ว ควรมีการร่วมมือกันพิจารณาวางแผนจัดการฝึกอบรมเพิ่มเติม ในรายการที่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต แต่ละกลุ่มด้วย

3.2 ควรประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาด้านวิชาเกษตรโดยตรง เพื่อสรรหาหน่วยงานที่มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือ จัดการศึกษาหรือการฝึกอบรม สัมมนา ด้านงานฟาร์ม สำหรับจัดฝึกอบรมแก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต โดยตรงต่อไป หน่วยงานดังกล่าว เช่น คณะเทคโนโลยีการเกษตรหรือคณะเกษตรศาสตร์ ของสถาบันหรือมหาวิทยาลัยต่างๆ หรือกรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง หรือกรมต่าง ๆ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เป็นต้น

3.3 จัดการประชุมสัมมนาทางวิชาการด้านงานฟาร์ม เพื่อบริการทางวิชาการแก่ครู - อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ควรมีการวิจัยเจาะลึกลงในเรื่องฟาร์มสาธิตในสถานศึกษา ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา แต่ละชนิด เช่น ฟาร์มสุกร ฟาร์มไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น เพื่อศึกษารายละเอียด นำมาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงหรือพัฒนาฟาร์มแต่ละชนิด ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

บรรณานุกรม

- เกษร เมืองทิพย์. สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540.
- จรัญ พิณสุวรรณ. ปัญหาการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพในทัศนะของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- จรัญ พิณสุวรรณ. ปัญหาการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในทัศนะของครู-อาจารย์วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- จักรทิพย์ ศรีจตุรพร. ความคิดเห็นของครูเกษตรและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้ที่ดินการเกษตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521.
- เจริญ เอี่ยมสุภามิต. การจัดงานฟาร์มของคณะวิชาพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาคตะวันออก เชียงเหนือ กรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- ชวนพิศ แซ่ห่วน. สภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรม ตามแผนการเรียนเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา (ตอนปลาย) สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2526. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2527.
- ชัยยุทธ การเวก. ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญด้านการเกษตรของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาชั้นสูงในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกในระยะแรกของการใช้หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2519. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- ชัยศิริ สวัสดิบุตร. การควบคุมงานฟาร์มสาริตพืชกรรม ในทัศนะของครู-อาจารย์คณะพืชกรรม วิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง สังกัดกรมอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- คุริยะ จันทรประจำ. การจัดโครงการกิจกรรมหารายได้ระหว่างเรียนของนักเรียน เพื่อส่งเสริมการ
สอนการเรียนวิชางานอาชีพเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2534.
- ทิพย์วรรณ สนะพันธุ์. การศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรมระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2525.
- ธำรง หาพิพัฒน์. ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญด้านการเกษตรของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ (ม.ศ. 6) แผนกเกษตรกรรมในโรงเรียนและ
วิทยาลัยเกษตรกรรมทั่วประเทศ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2520.
- นพคุณ ศิริวรรณ. งานฟาร์ม กุญแจสำคัญของการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : ศูนย์เฟรพิมพ์พลชัย,
2532.
- นพคุณ ศิริวรรณ และคณะ. ความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มเติม
ของอาจารย์เกษตร ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.
- _____ . การบรรยายวิชาการจัดการฟาร์มในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540.
- _____ . การบรรยายวิชาการจัดการฟาร์มในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540.
- _____ . บรรยายวิชาปรัชญาการศึกษาเกษตร. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537.
- _____ . ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตร. กรุงเทพฯ : ครู-อาจารย์ผู้สอนวิชา
เกษตรในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษา เขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2537.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- _____ . ความต้องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเกษตรของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในระดับมัธยมศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ราชายวิจัย ภาควิชาครูศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2538.
- นพพร ทัยพิมล. ปัญหาการสอนวิชาเกษตรภาคปฏิบัติในวิทยาลัยครูส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.
- บุญเสริม สุริยา. ปัญหาการจัดการสอนการเรียนวิชาอาชีพท้องถิ่นของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2532.
- ปัญญา พิงกริม. สัมภาษณ์. กรุงเทพฯ : หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2540.
- ปิฎก บุนนาค. คู่มือครูวิธีสอนวิชาเกษตรกรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เพ็ญอักษร, 2514.
- พรทิพย์ อุดมสิน. เอกสารประกอบวิชา AG-ED 211 หลักการศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.
- พรปริญญา ดิตละสิริ. คุณลักษณะและความสามารถของผู้บริหารวิทยาลัยเกษตรกรรม ตามทัศนะของครู-อาจารย์เกษตร สังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- พริ้มเพรา อัญญาโพธิ์. ทัศนคติของครูเกษตรในวิทยาลัยครูที่มีต่อการสอนวิชาเกษตรระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519.
- พัฒนา สมนิยาม. ความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มเติมของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรในสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540.
- วรพร สังเนตร. ความต้องการพัฒนาตนเองในด้านการสอนวิชาเกษตรของอาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตรสถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2540.
- วิชาการ, กรม. เอกสารรายวิชาอาชีพของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ฉบับใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2533.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิทยาลัยเกษตรกรรม, กอง. การศึกษาและการวิเคราะห์การจัดการฟาร์มในสถานศึกษา สังกัดกอง
วิทยาลัยเกษตรกรรม. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- วิภา รัศมีอมรวิวัฒน์. ปัญหาบางประการที่มีอิทธิพลต่อการสอนวิชาเกษตรกรรมในระดับ
ประกาศนียบัตรของสถานศึกษาฝึกหัดครูในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหา
บัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519.
- ศักดิ์ดา ราชนิคม. ทักษะการสอนในชั้นเรียนของครู-อาจารย์เกษตรวิทยาลัยเกษตรกรรมกลุ่มภาค
กลาง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2532.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาเกษตร
กรรม สาขาวิชาเกษตรศาสตร์. (กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาประมง.
กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชา
เกษตรกรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- เศรษฐกิจการเกษตร, สำนักงาน. แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานเศรษฐกิจการ
เกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2539.
- สงวน แก้วมรกต และชีพสุมน รังษยธร. รูปแบบอาชีพเกษตร : การบริหาร. กรุงเทพฯ : โครง
การวิจัย ภาควิชาอาชีวศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- สนอง งามมาก. ทัศนะของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรม ที่มีต่อ
การศึกษาวินิจฉัยเศรษฐกิจในวิทยาลัยเกษตรกรรมและวิทยาเขต สังกัดกระทรวงศึกษา
ธิการ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2523.
- สมพงษ์ มั่นศิลป์. การฝึกทักษะเกษตรกรรมของนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงใน
วิทยาเขตเกษตร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหา
บัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.
- สมศักดิ์ เพียบพร้อม. หลักและวิธีการจัดการธุรกิจฟาร์ม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,
2530.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สมศักดิ์ เจริญวัย. สภาพการจัดการสอนวิชาปฏิบัติงานเกษตร ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 ในวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
- สุทธิชาย ปรีชายศ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมแบบประสมแบบ 1 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเกษตรกรรม กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2519.
- สุทิน ทองเนื้ออ่อน. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาการขยายพันธุ์พืชภาคปฏิบัติของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง แผนกเกษตรกรรมในวิทยาเขตเกษตรและวิทยาลัยเกษตรกรรมภาคใต้. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2524.
- สุเทพ มุงคุณ. การจัดประสบการณ์วิชาชีพเกษตรของอาจารย์ที่สอนเกษตร ในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2539.
- สุมาลี กุลประดิษฐ์. การศึกษาสภาพการจัดการสอนการเรียนวิชาเกษตรกรรมระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2525.
- สุรพล สงวนศรี. การพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนในนานาประเทศ. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา, 2520.
- อนันต์ อินทร์ชุม. การจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเกษตรของครู-อาจารย์เกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- อรัญญา จันทวี. ปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรของนักศึกษาตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหารในสถาบันราชภัฏภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2535.
- อาชีวศึกษา, กรม. แนะนำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2540 ประเภทวิชาเกษตรกรรม สาขาวิชาเกษตรและเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 5 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2726

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520

๒๖ สิงหาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้สอน
วิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. แบบสอบถามของโครงการวิจัย

ด้วยภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยประยุกต์ สาขาสังคมวิทยา เรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต
ของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งเก็บจากอาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษา
ต่าง ๆ ที่มีการสอนวิชาเกษตร ซึ่งมีอาจารย์จำนวนหนึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของท่าน โดยขอความกรุณาให้กรอก
ข้อมูลลงในแบบสอบถามซึ่งมีอยู่ 3 ตอน ดังรายละเอียดของแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่
ชัดเจนและการวิจัยเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ทางคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงเรียนขอความ
ร่วมมือมายังท่านได้โปรดอนุญาตให้ทางสถานศึกษาและอาจารย์เกษตรภายใต้สังกัดของท่านได้กรอกข้อมูลตาม
ความเป็นจริงและครบทุกข้อทุกตอน ในการนี้คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยและ
ผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยดำเนินการจัดส่งและรับแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากสถานศึกษาโดยตรง
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

โทร. 3266052-101 ต่อ 2658,2659

เอกสารที่ 32685066 ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2726

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520

๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้สอน
วิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
2. แบบสอบถามของโครงการวิจัย

ด้วยภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยประยุกต์ สาขาสังคมวิทยา เรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิต
ของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งเก็บจากอาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษา
ต่าง ๆ ที่มีการสอนวิชาเกษตร ซึ่งมีอาจารย์จำนวนหนึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของท่าน โดยขอความกรุณาให้กรอก
ข้อมูลลงในแบบสอบถามซึ่งมีอยู่ 3 ตอน ดังรายละเอียดของแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่
ชัดเจนและการวิจัยเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ทางคณะกรรมการอุตสาหกรรมจึงเรียนขอความ
ร่วมมือมายังท่านได้โปรดอนุญาตให้ทางสถานศึกษาและอาจารย์เกษตรภายใต้สังกัดของท่านได้กรอกข้อมูลตาม
ความเป็นจริงและครบทุกข้อทุกตอน ในการนี้คณะกรรมการอุตสาหกรรมได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยและ
ผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยดำเนินการจัดส่งและรับแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากสถานศึกษาโดยตรง
ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

โทร. 3266052-101 ต่อ 2658, 2659 งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

โทรสาร 3268506 ห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 2726

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กรุงเทพมหานคร 10520

25 สิงหาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมสามัญศึกษา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้สอน วิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
 2. แบบสอบถามของโครงการวิจัย

ด้วยภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยประยุกต์ สาขาสังคมวิทยา เรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งเก็บจากอาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ที่มีการสอนวิชาเกษตร ซึ่งมีอาจารย์จำนวนหนึ่งอยู่ภายใต้สังกัดของท่าน โดยขอความกรุณาให้กรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามซึ่งมีอยู่ 3 ตอน ดังรายละเอียดของแบบสอบถามที่แนบมาพร้อมนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและการวิจัยเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ทางคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงเรียนขอความร่วมมือมายังท่านได้โปรดอนุญาตให้ทางสถานศึกษาและอาจารย์เกษตรภายใต้สังกัดของท่านได้กรอกข้อมูลตามความเป็นจริงและครบทุกข้อทุกตอน ในการนี้คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมได้มอบหมายให้คณะผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยดำเนินการจัดส่งและรับแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากสถานศึกษาโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความร่วมมือด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์)

คณบดี

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

โทร. 3266052-101 ต่อ 2658,2659

เอกสารที่ 3268506 ที่ส่งวนไว้สำหรับครุใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0806/ 23323

กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

26 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังดำเนินการวิจัยประยุกต์ สาขาสังคมวิทยา เรื่อง "ความต้องการพัฒนาฟาร์มสัตว์ของสถานศึกษาของครู - อาจารย์ผู้สอนวิชาเกษตร ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ" ในการนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะขอความร่วมมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลกับครู-อาจารย์ที่สอนวิชาเกษตร ในโรงเรียนนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย

กรมสามัญศึกษาได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าการวิจัยดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาเป็นส่วนรวม สมควรให้การสนับสนุน

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

จ. ท. ท. ท. ท.

(นายสวาท ภูคำแสน)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

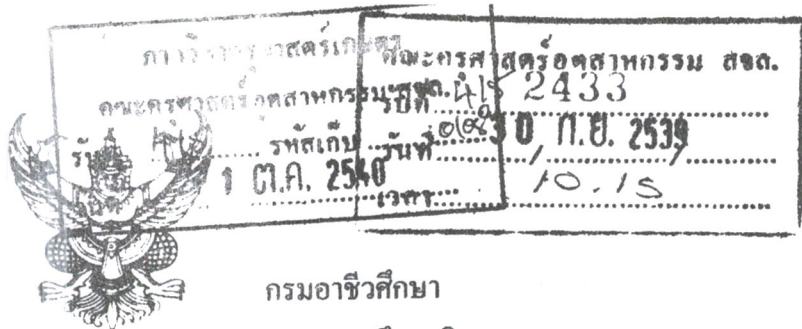
อธิบดีกรมสามัญศึกษา

กองการมัธยมศึกษา

โทร. 2828466

โทรสาร 2824096

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0905/ 303

กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม.10300

25 กันยายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

อ้างถึง หนังสือสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ ทม 1504/2726
ลงวันที่ 25 สิงหาคม 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ได้ประทับตรากรมอนุญาตเรียบร้อยแล้ว จำนวน 1 ชุด

ตามที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ดำเนินการวิจัยประยุกต์สาขาสังคมวิทยา เรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาของครู-อาจารย์ ผู้สอนวิชาเกษตรในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และขอความร่วมมือเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเกษตรกรรม กองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา นั้น กรมอาชีวศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นสมควรอนุญาตให้ท่านเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามที่ได้ประทับตรากรมอนุญาตเรียบร้อยแล้วแนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

เวียงจันทน์

ชื่อไปรษณีย์/ คณะพณิชยศาสตร์และการบัญชี

300.0.40

(นางทองอยู่ แก้วไทรชะ)
อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

กองแผนงาน

โทร.2802947

โทรสาร 2804487

300.0.40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอก และต้องอ้างถึงแหล่งที่มา (เวทิดีเอช) นำไปใช้

300.0.40

เพ็ญกมล

300.0.40

รายชื่อวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีที่ส่งแบบสอบถาม

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวนได้รับแบบสอบถามคืน ที่สมบูรณ์ (ชุด)
ตรัง	13
นราธิวาส	1
พังงา	10
กระบี่	9
แพร่	11
ขอนแก่น	8
ร้อยเอ็ด	8
กาญจนบุรี	12
ตาก	12
อุบลราชธานี	18
บุรีรัมย์	13
มหาสารคาม	17
เพชรบุรี	22
ศรีสะเกษ	20
เพชรบูรณ์	11
อุดรธานี	14
ชัยนาท	19
เชียงใหม่	12
ชัยภูมิ	10
สงขลา	11
ยโสธร	23
ลำพูน	10
ราชบุรี	9
สระแก้ว	13
นครราชสีมา	20
ฉะเชิงเทรา	21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	จำนวนได้รับแบบสอบถามคืน ที่สมบูรณ์ (ชุด)
สุราษฎร์ธานี	5
ชลบุรี	9
พิจิตร	14
สิงห์บุรี	8
บางไทร	5
กำแพงเพชร	8
พัทลุง	17
สุพรรณบุรี	12
ชุมพร	15
นครศรีธรรมราช	17
ระนอง	14
พะเยา	8
นครพนม	15
สตูล	7
เชียงใหม่	12
ลพบุรี	9
ประมงชุมพรเขตอุดมศักดิ์	8
นครสวรรค์	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
สุโขทัย	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
อุทัยธานี	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
ประมงสงขลาติณสูตานนท์	ได้รับแบบสอบถามซ้ำจึงไม่ได้นำมา วิเคราะห์
รวม	530

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ส่งแบบสอบถาม

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล	จำนวนได้รับแบบสอบถามคืน ที่สมบูรณ์ (ชุด)
จันทบุรี	17
นครศรีธรรมราช	6
คณะเกษตรนครศรีธรรมราช	10
ลำปาง	9
พิษณุโลก	17
น่าน	1
ปทุมธานี	9
กาฬสินธุ์	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ได้รับแบบสอบถามบ้างจึงไม่นำมาวิเคราะห์ ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
สุรินทร์	
พระนครศรีอยุธยา	
รวม	69

รายชื่อวิทยาลัยการอาชีพที่ส่งแบบสอบถาม

วิทยาลัยการอาชีพ	จำนวนได้รับแบบสอบถามคืน ที่สมบูรณ์ (ชุด)
ตรัง	2
หัวไทร	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
นครศรีธรรมราช	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
นครนายก	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
นครสวรรค์	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
รวม	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาที่ส่งแบบสอบถาม

โรงเรียนมัธยมศึกษา	จำนวนได้รับแบบสอบถามคืน ที่สมบูรณ์ (ชุด)
ลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา	9
หารเทา	4
กุ้แก้ววิทยา	1
ท่าบ่อ	10
อาจสามารถวิทยา	9
สันทรายวิทยา	8
กำแพง	5
สุวรรณภูมิพิทยไพศาล	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
แม่จันวิทยาคม	5
กุดบากพัฒนาศึกษา	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
สะบ้าย้อย	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
บ้านแท่นวิทยา	1
วิมโนทัยพายัพ	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
คอยสะเก็ด	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
กำแพงเพชรวิทยาคม	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
เขलगนคร	6
ท่าใหม่	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
ระโนดวิทยา	7
ห้างฉัตรวิทยา	6
บางระจันวิทยา	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
ท่าช้างวิทยาการ	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน
สันป่าตองวิทยาคม	6
ปากช่อง	6
หล่มเก่า	6
ศรีสำโรงชินูปถัมภ์	ไม่ได้รับแบบสอบถามคืน

รวม

89

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบข้อเสนอแนะที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต
ระดับอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี สาขา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต				รวม
	วช.ท. (1) ค่าความถี่	วช. (2) ค่าความถี่	สศ. (3) ค่าความถี่	รวม. (4) ค่าความถี่	
<p>ด้านพื้นที่ ได้แก่ ควรมีพื้นที่ให้มากขึ้น, ควรปรับปรุงพื้นที่ให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น, ควรยกพื้นที่ให้สูงเพื่อจัดปัญหาน้ำท่วมขังและควรมีการแบ่งพื้นที่การทำฟาร์มให้เป็นสัดส่วน</p> <p>ด้านแหล่งน้ำ/ระบบชลประทาน ได้แก่ ควรมีการสร้างอ่างเก็บน้ำไว้ในฤดูขาดแคลน, ควรมีระบบการให้น้ำในฟาร์มที่ทันสมัย, ควรมีการติดตั้งเครื่องสูบน้ำให้มากขึ้น, ควรมีการปรับปรุงคุณภาพของน้ำและควรมีเพิ่มเครื่องมือ/อุปกรณ์ในการใช้น้ำในฟาร์ม</p> <p>ด้านโรงเรือน ได้แก่ ควรปรับปรุงให้โรงเรือนมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย, ควรมีการปรับปรุงโรงเรือนให้อยู่ในสภาพดี, ควรมีโรงเรือนให้เพิ่มมากขึ้น, ควรมีโรงเรือนที่เหมาะสมกับลักษณะงาน, ควรมีโรงเรือนในการเก็บวัสดุอุปกรณ์โดยเฉพาะ, ควรปรับปรุงโรงเรือนในเรื่องระบบน้ำและลม, ควรสร้างโรงเรือนสำหรับผสมอาหารเมื่อผลิตอาหารและควรสร้างโรงเรือนสำหรับเก็บรักษาผลิตผล</p>	198	1	20	34	253
	237	1	24	37	299
	232	1	25	40	298

ตาราง (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์				รวม
	ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์				
	วช.ท. (1)	วช. (2)	สศ. (3)	รช. (4)	
<p>ด้านเครื่องมือ/อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องมือ/อุปกรณ์ที่ทันสมัย , การนำเครื่องมือไปใช้ให้ตรงกับลักษณะงาน , ผู้ใช้เครื่องมือไม่มีการรับผิดชอบในการใช้ และควรมีการนำเครื่องมืออุปกรณ์อัตโนมัติมาใช้เพิ่มมากขึ้น</p> <p>ด้านวัสดุ ได้แก่ การใช้วัสดุที่ทันสมัย, การใช้วัสดุที่ราคาถูกและมีในท้องถิ่น, วัสดุที่ใช้ควรมีประสิทธิภาพดี , การปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดหาตามแผนการผลิต และควรมีปรับปรุงการเบิกจ่ายวัสดุไม่ให้ล่าช้า</p> <p>ด้านงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณใช้เพียงพอและต่อเนื่อง , ควรมีงบประมาณหมุนเวียน เช่น ค่าอาหาร , ควรมีการจัดความสำคัญของงบประมาณ , ควรเป็นอิสระในการหารายได้ และควรมีงบประมาณในด้านการศึกษา</p> <p>ด้านบุคลากร/การบริหาร/การจัดการ ได้แก่ ควรให้มีคณะทำงานฟาร์มให้มากยิ่งขึ้น , ควรมีการอบรมบุคลากรเพื่อให้ได้ความรู้ใหม่ ๆ , ควรให้ความอิสระในการดำเนินงานฟาร์ม , ควรมีความร่วมมือกับหน่วยงานของเอกชน , ควรสนับสนุนในเรื่องฟาร์มที่ดำเนินงาน , ควรจัดให้มีคณาจารย์ดำเนินงานฟาร์มเป็นประจำ , ผู้บริหารควรเห็น</p>	241	1	30	41	313
	167	1	17	21	206
	215	1	27	28	271

ตาราง (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์				รวม
	วช.ท. (1) ค่าความดี	วช. (2) ค่าความดี	สศ. (3) ค่าความดี	รม. (4) ค่าความดี	
<p>ความสำคัญของการเกษตร, การเพิ่มบุคลากรที่ชำนาญในการใช้เครื่องจักรกลเกษตร, การใช้ระบบเอกชนบริหารเพื่อให้เกิดความคล่องตัว, การเพิ่มจำนวนคนงานมากยิ่งขึ้น, บุคลากรควรเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์สูง, ผู้บริหารคาดหวังผลกำไรเป็นตัวเงินมากขึ้น และควรสนับสนุนในการหาความรู้จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น</p> <p>ด้านการจำหน่ายผลผลิต ได้แก่ ควรมีตลาดรองรับชัดเจนแน่นอน, การตั้งกรรมการเพื่อทำหน้าที่จำหน่ายผลผลิตโดยตรง, ควรมีตลาดรองรับใกล้ๆ สถานศึกษา, ควรมีตัวแทนจำหน่ายที่มีความสามารถ, การตั้งสถานที่จัดจำหน่ายหน้าสถานศึกษา, ควรจัดตั้งสถานศึกษาเป็นแหล่งรวบรวมผลผลิตที่มีคุณภาพ, ควรฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการจำหน่ายมากขึ้น และควรมีการแปรรูปผลผลิตทางการเก็บเกี่ยวที่มีประสิทธิภาพเพื่อการค้าจำหน่าย</p>	204	1	21	31	257
	205	1	21	29	256

ตาราง (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์				
	วช.ท. (1)	วช. (2)	สศ. (3)	ร.ม. (4)	รวม
<p>ด้านจิตใจ/แรงจูงใจ ได้แก่ การแบ่งผลกำไรให้ผู้ควบคุมฟาร์ม , ควรให้ผลตอบแทนในการทำงาน โดยให้มีความก้าวหน้าในการทำงาน , ควรมีการตรวจเยี่ยมและถาถึงอุปสรรคในการทำงาน , ควรมีการสนับสนุนให้ผู้ควบคุมฟาร์มไปฝึกอบรมงานฟาร์มเอกชน , นโยบายของผู้บริหารควรจะต้องปรับเปลี่ยนบ่อยๆ และควรมีการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้ทำงานนอกเวลาราชการ</p> <p>ด้านความปลอดภัย ได้แก่ ควรมีมาตรการป้องกันการผลิตและปัจจัยการผลิต , ควรทำรั้วให้แน่นหนาเพื่อป้องกันการลักขโมย , ควรมีคนงานรักษาความปลอดภัยเพื่อป้องกันการผลิต , ควรมีระบบป้องกันไฟไหม้ , ควรเพิ่มรายได้พิเศษให้กับคนงานรักษาความปลอดภัย , ควรเพิ่มคนงานรักษาความปลอดภัยที่มีคุณภาพให้มากขึ้น , ควรมีการป้องกันเพื่อไม่ให้นักศึกษาหรือคนงานลักขโมยผลผลิต และควรมีห้องเก็บเครื่องมือ โดยเฉพาะเพื่อป้องกันการผลิตขโมย</p>	181	1	13	26	221
	153	1	15	21	190

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบุคลากรปฏิบัติงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง (ต่อ)

รายการ	ข้อเสนอแนะของครู-อาจารย์ ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิต				
	วช.ท. (1)	วช. (2)	สศ. (3)	ร.ม. (4)	รวม
	ค่าความถี่	ค่าความถี่	ค่าความถี่	ค่าความถี่	
<p>ด้านชุมชน ได้แก่ ควารู้ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิต, สถานศึกษาควรเป็นแหล่งความรู้ให้กับชุมชน, ควรสนับสนุนชุมชนให้มีความสนใจด้านการเกษตร, ควรสนับสนุนชุมชนให้เป็นตลาดรองรับผลผลิต และควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของฟาร์มสาธิตให้แก่ชุมชน</p>	130	2	17	23	172

หมายเหตุ

- วช.ท. (1) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
- วช. (2) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในวิทยาลัยการอาชีพ
- สศ. (3) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
- ร.ม. (4) คือ กลุ่มครู-อาจารย์ผู้ควบคุมฟาร์มสาธิตในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตในสถานศึกษาของครู-อาจารย์ผู้ควบคุม
ฟาร์มสาธิต ระดับอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของฟาร์มสาธิต โปรดอ่านคำอธิบายเกี่ยวกับฟาร์มสาธิตเพื่อความเข้าใจในความหมายก่อนการตอบคำถาม
 - ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา
2. กรุณาอ่านข้อคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียด และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นคำตอบที่ดีที่สุด และผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเป็นข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น และจะเก็บเป็นความลับ จะไม่ทำให้เกิดผลเสียแก่ผู้ตอบ
4. เมื่อท่าน ได้ตอบแบบสอบถามทุกข้อแล้ว ขอความกรุณาส่งให้ทางสถานศึกษารวบรวมเพื่อจัดส่งคืน โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะกรุณาได้

ขอขอบพระคุณ
คณะผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำอธิบายเกี่ยวกับฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา

ฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาโดยทั่วไปแล้วเรียกกันว่า ฟาร์มโรงเรียนหรือฟาร์มวิทยาลัย โดยเป็นฟาร์มที่สถานศึกษาเป็นเจ้าของในการจัดและการดำเนินการโดยตรงทั้งหมด นักเรียน / นักศึกษามีส่วนร่วมในงานฟาร์มเพียงเพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกหัดประสบการณ์การทำฟาร์ม จะไม่มีส่วนในการรับผิดชอบในการจัดการหรือร่วมหุ้นหรือมีส่วนได้เสียใดๆ เลย กิจกรรมทั้งหมดนั้นสถานศึกษาและครู-อาจารย์เป็นผู้รับผิดชอบ และการจัดทำดำเนินการเป็นไปตามนโยบายของสถานศึกษาเป็นหลัก หากพิจารณาและแยกรายละเอียดตามลักษณะคุณสมบัติของฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาแล้วแยกคุณลักษณะออกได้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. ฟาร์มประเภทนี้นักเรียน / นักศึกษา ไม่มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของหรือร่วมรับผิดชอบโดยตรงในด้านการจัดการฟาร์ม รายได้จากฟาร์มทั้งหมดในแง่ผลผลิตเป็นของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารหรือครู-อาจารย์เกษตร เป็นผู้รับผิดชอบบริหารงานฟาร์มโดยตรงและใกล้ชิดอาจวางแผนทางให้นักเรียน / นักศึกษาเข้าไปทำงาน ฝึกงานภายใต้การดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิดอย่างเข้มงวด งานที่นักเรียน / นักศึกษาเข้าไปมีส่วนร่วมฝึกหรือทำงานส่วนใหญ่เป็นงานที่ใช้กำลังและมือ ซึ่งเป็นงานฝึกทักษะพื้นฐานเบื้องต้น เพื่อการเสริมสร้างนิสัย ทักษะ ประสบการณ์ และความรู้ความเข้าใจในงานอาชีพเกษตร
3. ฟาร์มสาธิตของสถานศึกษาเป็นงานที่ครบวงจรของการอาชีพเกษตร จึงใช้เป็นแหล่งแสดงลักษณะงานตัวอย่าง หรือเป็นตัวอย่างเพื่อการสาธิตในงานอาชีพให้แก่ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน เกษตรกร และผู้สนใจโดยทั่วไป

ตัวอย่างฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา ได้แก่ ฟาร์มโคนม ฟาร์มโคเนื้อ ฟาร์มไก่เนื้อ ฟาร์มไก่ไข่ สวนผัก สวนผลไม้ สวนกุหลาบ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงกุ้ง ฟาร์มเห็ด ฟาร์มสุกร เป็นต้น

ตอนที่ 1

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง และโปรดเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดตามความเป็นจริง

1. เพศ

 ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี

3. สถานภาพสมรส

 โสด สมรส อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. อายุราชการ.....ปี

5. ประสบการณ์การสอนวิชาเกษตร.....ปี

6. ตำแหน่งปัจจุบัน

 อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. เงินเดือนปัจจุบัน.....บาท / เดือน และมีเงินรายได้จาก

 เงินเดือนประจำตำแหน่ง.....บาท / เดือน เงินรายได้พิเศษอื่น ๆบาท / เดือน

8. ระดับการศึกษาสูงสุด.....สาขาวิชา.....

9. ที่พักปัจจุบัน

 บ้านพักครู บ้านตนเอง บ้านเช่า อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. จำนวนชั่วโมงหรือคาบที่สอนในเวลาราชการ.....คาบ / สัปดาห์

11. จำนวนชั่วโมงหรือคาบที่สอนนอกเวลาราชการ.....คาบ / สัปดาห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ปัจจุบันท่านสอนวิชาเกษตรในรายวิชาใด (โปรดระบุ) และทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน
ช่องระดับที่สอน

รายวิชาที่สอน	ระดับที่สอน				
	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย หรือ ปวช.	อนุปริญญา (ปวส.) / เทียบเท่า	ปริญญาตรี (4 ปี)	ปริญญาตรี (2 ปีหลัง อนุปริญญา)
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

13. หัวข้ออื่น ๆ ที่สำคัญที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากงานสอน

.....
.....

14. ในอนาคตหากเป็นไปได้ท่านจะทำดังต่อไปนี้

- สอนที่สถานศึกษาเดิมตลอดไป เพราะ.....
- เปลี่ยนไปสอนสถานศึกษาใหม่ เพราะ.....
- เปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ เพราะ.....

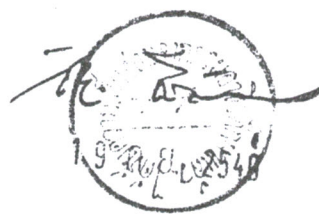
15. ท่านเคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับด้านการทำฟาร์มมาก่อนหรือไม่ (ถ้าเคยตอบข้อ 16)

- เคย
- ไม่เคย

16. โปรดระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกอบรมในเรื่องต่อไปนี้

เรื่อง	หน่วยงานที่จัด / ระยะเวลา	ประโยชน์ที่ได้รับ
1.		
2.		
3.		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2

สถานภาพของฟาร์มสาธิต

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดตามความเป็นจริง (โดยระบุหรือตอบเฉพาะส่วนที่ท่านรับผิดชอบเท่านั้น)

1. ฟาร์มสาธิตที่ท่านรับผิดชอบ คือ.....

- ท่านเป็นผู้จัดการ / รับผิดชอบเพียงผู้เดียว
- ท่านร่วมกับคณะกรรมการรับผิดชอบในการจัดการดำเนินการ มีพื้นที่ทั้งหมด..... (ไร่ / งาน / ตารางวา)
- มีโรงเรียนทั้งหมด..... (โรงเรียน / หลัง / คอก)
- มีบ่อเลี้ยงปลา / สัตว์น้ำทั้งหมด..... (บ่อ)
- มีจำนวนพืชทั้งหมด (ประมาณ)..... (ต้น / กระถาง / ไร่)
- มีจำนวนสัตว์ทั้งหมด (ประมาณ)..... (ตัว)
- มีจำนวนปลา / สัตว์น้ำทั้งหมด (ประมาณ)..... (ตัว)
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2. สภาพของปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำฟาร์มสาธิตในส่วนที่ท่านรับผิดชอบ มีมากน้อยเพียงใด โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพของปัจจัยต่อไปนี้

- 5 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีมาก
- 3 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีน้อย
- 1 หมายถึง สภาพของปัจจัยอยู่ในระดับดีน้อยที่สุด

รายการ	ระดับสภาพของปัจจัย				
	5	4	3	2	1
1. ด้านพื้นที่ / ที่ดิน					
1.1 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความลาดเท การระบายน้ำ ในด้านคุณภาพที่เหมาะสมกับฟาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					
1.2 ความเพียงพอและเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์มที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

รายการ	ระดับสภาพของปัจจัย				
	5	4	3	2	1
2. ด้านแหล่งน้ำและระบบชลประทาน					
2.1 ปริมาณของน้ำนั้นเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ
2.2 คุณภาพของน้ำเพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ
3. ด้านอาคารและโรงเรือน					
3.1 มีจำนวนเพียงพอ
3.2 มีคุณภาพดีและเหมาะสม
4. ด้านเครื่องมือ / อุปกรณ์					
4.1 มีจำนวน / ปริมาณเพียงพอ
4.2 มีคุณภาพดีเพียงพอและเหมาะสม
5. ด้านพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์ และวัสดุ					
5.1 มีพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์ จำนวน / ปริมาณเพียงพอ
5.2 มีพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม
5.3 มีวัสดุ / เคมีภัณฑ์ จำนวน / ปริมาณเพียงพอ
5.4 มีวัสดุ / เคมีภัณฑ์ ที่มีคุณภาพดีเหมาะสม
6. ด้านบุคลากร / แรงงาน					
6.1 มีจำนวนอาจารย์ผู้ดูแลฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเพียงพอเหมาะสม
6.2 มีปริมาณแรงงาน / คนงานเพียงพอ
6.3 แรงงาน / คนงานมีคุณภาพและเหมาะสมกับงาน
6.4 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา
6.5 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา
6.6 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากนักเรียน / นักศึกษา
6.7 การได้รับความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงาน / บุคคลภายนอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับสภาพของปัจจัย				
	5	4	3	2	1
7. ด้านเงินทุน / งบประมาณ					
7.1 ความเพียงพอและเหมาะสมของเงินทุน / งบประมาณที่ได้รับ
7.2 การได้รับความอำนวยความสะดวกในการเบิกจ่าย
8. ด้านการบริหาร / การจัดการฟาร์ม					
8.1 ท่านมีอิสระในการพิจารณาจัดการบริหารฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบอย่างเต็มที่
8.2 ผู้บริหารสถานศึกษา / คณะวิชา ได้ร่วมกิจกรรมของงานฟาร์มเป็นอย่างดี
8.3 การบริหาร / จัดการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเป็นไปตามหลักของวิชาการ
8.4 การบริหาร / จัดการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างน้อย
8.5 การดำเนินกิจการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับผลกำไรเป็นที่น่าพอใจ
8.6 ฟาร์มและกิจการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับความสนใจและความร่วมมือจากนักเรียน / นักศึกษาเป็นอย่างดี
8.7 ฟาร์มและกิจการฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบได้รับความสนใจจากชุมชนและประชาชนเป็นอย่างดี
9. ด้านการตลาด / การจำหน่ายผลผลิต					
9.1 มีตลาดในสถานศึกษารองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ
9.2 มีตลาดในท้องถิ่นรองรับการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ
9.3 มีตลาดในเมืองหรือตลาดกลางรองรับผลผลิตจากฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ
9.4 ท่านรับผิดชอบในการจัดจำหน่ายและมีความพร้อมคล่องตัวสูง
9.5 มีคณะกรรมการจัดจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มของท่านและมีความคล่องตัวดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้แก้ไขได้โดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3

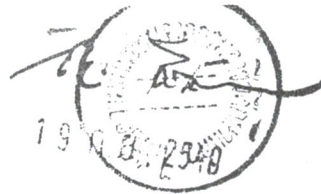
ความต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ หรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดตามความเป็นจริง และกรุณาตอบทุกข้อ

- 5 หมายถึง มีระดับความต้องการมากที่สุด
 4 หมายถึง มีระดับความต้องการมาก
 3 หมายถึง มีระดับความต้องการปานกลาง
 2 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อย
 1 หมายถึง มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. เหตุผลที่ท่านต้องการพัฒนาฟาร์มสาธิตที่ท่านรับผิดชอบในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
1.1 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
1.2 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำวิจัย
1.3 เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริการชุมชน
1.4 เพื่อเป็นตัวอย่างให้นักศึกษาไปปฏิบัติในอนาคต
1.5 เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติด้วยตัวเอง
1.6 เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ให้กับตัวเอง
2. ท่านมีความต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการงานฟาร์มสาธิตที่ท่านปฏิบัติอยู่ในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
2.1 เรียนรู้ด้วยตัวเองจากประสบการณ์ที่ได้ในการทำฟาร์มสาธิต
2.2 ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ในประเทศ)
2.3 ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ)
2.4 ฐานของหน่วยงานราชการ (ในประเทศ)
2.5 ฐานของหน่วยงานเอกชน (ในประเทศ)
2.6 ศึกษาต่อ (ในประเทศ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
2.7 ประชุม / สัมมนาทางวิชาการ (ในประเทศ)
2.8 ฝึกอบรมในหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)
2.9 ฝึกอบรมในหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ)
2.10 คูงานของหน่วยงานราชการ (ต่างประเทศ)
2.11 คูงานของหน่วยงานเอกชน (ต่างประเทศ)
2.12 ศึกษาต่อ (ต่างประเทศ)
2.13 ประชุม / สัมมนาทางวิชาการ (ต่างประเทศ)
3. ปัจจัยต่อไปนี้มีผลกระทบต่อการพัฒนางานฟาร์มสาธิตที่ท่านรับผิดชอบ อยู่มากน้อยเพียงใด					
3.1 การสนับสนุนของผู้บริหารสถานศึกษา
3.2 ระบบการจัดการฟาร์มสาธิตของสถานศึกษา
3.3 สภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ
3.4 แหล่งน้ำและระบบชลประทานในฟาร์ม
3.5 ความรับผิดชอบของอาจารย์ที่ดูแลฟาร์ม
3.6 คนงานที่ช่วยดูแลฟาร์ม
3.7 ความสนใจและรับผิดชอบของนักศึกษา
3.8 การมีส่วนร่วมและช่วยเหลือของชุมชน
3.9 ความสะดวกรวดเร็วในการคมนาคมขนส่งและติดต่อสื่อสาร
3.10 ตลาดรองรับที่จะจำหน่ายผลผลิต
4.. ท่านมีความต้องการพัฒนาปัจจัยในการทำฟาร์มสาธิตของท่าน ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
4.1 ด้านพื้นที่ / ที่ดิน					
1) ความเหมาะสมในด้านคุณภาพของที่ตั้ง เช่น ความอุดม สมบูรณ์ การระบายน้ำ ฯลฯ
2) ความเหมาะสมในด้านปริมาณสำหรับฟาร์ม เช่น ต้องการ พื้นที่ดินเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
4.2 ด้านแหล่งน้ำและชลประทาน					
1) เพิ่มปริมาณแหล่งน้ำ / น้ำให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการ
2) ปรับปรุง / พัฒนาคุณภาพน้ำให้เพียงพอและเหมาะสม
4.3 ด้านอาคาร / โรงเรือน					
1) เพิ่มปริมาณ / จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม
2) ปรับปรุง / พัฒนา / สร้างให้มีคุณภาพดีและเหมาะสม
4.4 ด้านเครื่องมืออุปกรณ์					
1) เพิ่มปริมาณ / จำนวนให้เพียงพอและเหมาะสม
2) ปรับปรุง / พัฒนา / เพิ่มให้มีคุณภาพที่ดีและเหมาะสม
4.5 ด้านพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์ และวัสดุ					
1) มีพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์ปริมาณเพียงพอเหมาะสมกับงาน
2) มีพันธุ์พืช / พันธุ์สัตว์คุณภาพดีและเหมาะสมกับงาน
3) มีปริมาณวัสดุ / เคมีภัณฑ์เพียงพอ
4) มีวัสดุ / เคมีภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีกว่าปัจจุบัน
4.6 ด้านบุคลากร / แรงงาน					
1) มีจำนวนอาจารย์ช่วยดูแลงานฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบเพิ่มขึ้น
2) มีปริมาณแรงงาน / คนงานช่วยงานฟาร์มของท่านมากขึ้น
3) แรงงาน / คนงานที่มีคุณภาพดีเหมาะสมกับงาน
4) ผู้บริหารสถานศึกษา / หัวหน้า / ผู้บังคับบัญชามาช่วยสนับสนุน ส่งเสริมการทำงานฟาร์มที่ท่านรับผิดชอบ
5) บุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษาช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม งานฟาร์มของท่าน
6) นักเรียน / นักศึกษาให้ความสนใจและสนับสนุนงานฟาร์มของท่าน
7) การได้รับความสนใจ / ช่วยเหลือ / ส่งเสริม สนับสนุนจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
4.7 ด้านเงินทุน / งบประมาณ					
1) การได้รับเงินทุน / งบประมาณสนับสนุนอย่างดีจากสถานศึกษา
2) การได้รับความสะดวกในการเบิก-จ่าย
3) การได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอก
4.8 ด้านการบริหาร / การจัดการฟาร์ม					
1) การมีอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่
2) ผู้บริหาร / คณะวิชา / หมวดวิชา / สาขาวิชาให้ความสนับสนุนเต็มที่
3) การปรับวิธีการจัดการฟาร์มให้สอดคล้องและเหมาะสมกับหลักวิชาการ
4) การดำเนินการ / จัดการให้ฟาร์มได้รับผลกำไรสูงสุดและเป็นตัวอย่างที่ดีได้
5) นักเรียน / นักศึกษาให้ความร่วมมือและใช้เป็นแหล่งความรู้วิทยากรงานอาชีพ
6) ชุมชน / ประชาชน / หน่วยงานภายนอกให้ความสนใจร่วมมือ และใช้เป็นแหล่งวิทยากรงานอาชีพ
7) เพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิตให้มากขึ้นกว่าเดิม
4.9 ด้านการตลาด / การจำหน่ายผลผลิต					
1) ขยายฐานการจำหน่ายผลผลิตจากฟาร์มในสถานศึกษามากยิ่งขึ้นกว่าเดิม
2) ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดท้องถิ่นมากขึ้นกว่าเดิม
3) ขยายฐานการจำหน่ายสู่ตลาดในเมืองหรือสู่ตลาดกลางมากขึ้นกว่าเดิม
4) มีคณะกรรมการควบคุมและจัดการจำหน่ายผลผลิตของสถานศึกษาเข้ามาช่วยดำเนินการ
5) ควรให้ผู้จัดการฟาร์มสาธิตสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบดำเนินการในเรื่องการผลิตและการจำหน่ายเพียงผู้เดียว เพื่อตัดปัญหาความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน

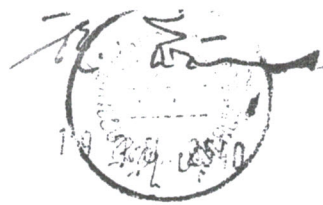
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่งานนี้ได้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ท่านเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการพัฒนางานฟาร์มสาธิต นอกเหนือจากที่กล่าวในตอนที 3 ข้อ 4 อย่างไรบ้าง

1. ด้านพื้นที่.....
.....
.....
2. ด้านแหล่งน้ำ / ระบบชลประทาน.....
.....
.....
3. ด้านโรงเรือน.....
.....
.....
4. ด้านเครื่องมือ / อุปกรณ์.....
.....
.....
5. ด้านวัสดุ.....
.....
.....
6. ด้านงบประมาณ.....
.....
.....
7. ด้านบุคลากร / การบริหาร / การจัดการ.....
.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ด้านการจำหน่ายผลผลิต.....

.....
.....
.....

9. ด้านสิ่งจูงใจ / แรงจูงใจ.....

.....
.....
.....

10. ด้านความปลอดภัย.....

.....
.....
.....

11. ด้านชุมชน.....

.....
.....
.....

* ขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ *

